

Luk

ndê ɳawaê ɳayham

Yom whê ɳawaê ɳayham dindec sa-ɳga

Luk iŋ Yisu ndê ɳgacsêñom dom, ma iŋ ɳgac Israel-ɳga dom. Iŋ ɳgac Grik-ɳga, ma iŋ dokta, ma bocdinaŋ taŋyalê bu iŋ ɳgac tigauc. Luk dau gêlic gêj hoj naŋ Yisu kôm, naŋ dom, magoc iŋ kip yom hoj sa yêc lau naŋ sêmbo sêwhij Yisu têj ndoc iŋ gic hu ndê gweleŋ e iŋ mbu pi undambê gi (1:1-4). Luk ndê ɳawaê ɳayham hêganôŋ Yisu ti iŋ ndê gweleŋ, ma iŋ to bapia daŋ tiyham (Aposeł) pi gweleŋ naŋ lau aposel sêkôm ḥa Iŋlau Dabuŋ ndê ɳaclai.

Yêc iŋ ndê yom ɳamata-ɳga, Luk sôm bu iŋ to yom têj ɳgac atu daŋ ḥaŋ Tiopilas. ḥjaê dau danem kwi bu 'ŋgac naŋ atac whij Anötö.' Magoc iŋ to tu ɳgac tigeŋ dinaŋ-ɳga dom, iŋ to ndê ɳawaê ɳayham hêganôŋ lau naŋ lau Israel dom gitôm iŋ dau, ma lau Israel-ɳga sêwhij. Iŋ tac whij bu ɳac sêŋyalê bu Yisu, iŋ lau Israel-ɳga si Mesaya, ma iŋ meŋ gic waę lau Israel-ɳga tawasê dom, magoc meŋ bu ti lau hoj si Pômdau, ma bu mbac ndu tu lau hoj-ɳga. Ma bocdinaŋ Luk tac whij bu Yisu ndê ɳawaê sa têj gameŋ nom-ɳga hoj, bu lau sêŋgô ma sêkêj whij Yisu, dec oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ɳac si-ɳga sa.

Yom ɳamata-ɳga

1 ¹O ɳgac atu Tiopilas. Lau daësam sêŋsahê bu sêto yom pi gêj hoj naŋ ɳandô sa yêc yac mba gamej. ²Ḥac sêto sêŋkuc yom naŋ lau naŋ sêmbo sêwhij Yisu têj ndoc iŋ gic hu ndê gweleŋ, naŋ sic dulu têj yac. Lau dau sêlic gêj hoj naŋ Yisu kôm pi tandô, dec sêhoc ɳawaê ɳayham asê pi gêj dau. ³Ma aö bocdinaŋ, gakip yom hoj sa pi gêj ɳamata-ɳga ma meŋ têj kwahic dec, ma galic ɳayham bu wato sip bapia dindec ma waŋkiŋ têj am. Aö gato yom kakuc ɳadênaŋ tôm gêj hoj naŋ hôc asê. Tu dinaŋ-ɳga O ɳgac atu Tiopilas, ⁴am oc êmyalê bu yom hoj pi Yisu naŋ am ɳgô su, naŋ yom ɳandô.

Jon, ɳgac Kêku Lau-ɳga ndê puc dinda kôc iŋ-ɳga

⁵Têj têm Kiŋ †Herod gêm gôliŋ gamej Judia-ɳga, naŋ †dabuŋsiga daŋ mbo, iŋ ndê ɳaê Sekaria. Iŋ kôm ndê gweleŋ whij dabuŋsiga naŋ

sêmbo dabujsiga ñamata-ŋga Abaisa^a ndê toj. Sekaria ndê awhê ndê ñaê Elisabet, ma iŋ Aron^b ndê wakuc daŋ, gitôm Sekaria dau. ⁶Anötö gêlic iŋlu sêsa lêŋ gitêŋ yêc iŋ aŋgô-ŋga, sêŋsêlêŋ sêŋkuc Anötö ndê yomsu ti ñagôliŋ ñjalêŋ ñayham. ⁷Iŋlu sêti awhê andô ma ñgac andô su, magoc balêkoc mba, bu Elisabet iŋ awhê gapoc.

⁸Têŋ têm daŋ Sekaria ndê toj si ndoc sênem akiŋ Anötö-ŋga hôc asê, ma iŋ gêm ndê gweleŋ dabujsiga-ŋga mbo Anötö ndê lôm dabuŋ yêc Jerusalem. ⁹Ma gitôm dabujsiga si mêtê, sêpuc gapoc gi sip Sekaria, bu sôc lôm dabuŋ ñjalôm ndi, ma kêŋ da ñamalu ñayham. ¹⁰Ma têŋ ndoc iŋ sôc gi bu kêŋ da ñamalu ñayham, naŋ lau Israel-ŋga hoŋ naŋ sêkac sa tu s êtoc Anötö sa-ŋga, naŋ sêteŋ mbec sêlhac awê. ¹¹Têŋ ndoc dinaŋ Pômdau ndê aŋela daŋ hoc dau asê têŋ Sekaria, ma kalhac alta da ñamalu-ŋga ña-ndö-ŋga. ¹²Têŋ ndoc Sekaria tandô pi aŋela dau, iŋ sö ti töc dau ñandô. ¹³Magoc aŋela sôm têŋ iŋ, “Töc daôm dom Sekaria, bu Pômdau ñgô mbec naŋ am teŋ. Am nem awhê Elisabet oc kôc atômngac daŋ, ma am oc sam iŋ ndê ñaê bu Jon. ¹⁴Iŋ oc kôm am atac ñayham atu, ma lau daêsam oc sêtisambuc tu dinda kôc iŋ-ŋga, ¹⁵bu iŋ oc ti ñgac tiwaê yêc Pômdau aŋgô-ŋga. Iŋ oc nôm wain me bu ñanya dom, magoc têŋ têm iŋ yêc dinda atac ñalôm eŋ, naŋ ñjalau Dabuŋ oc nem iŋ ahuc, ma mbo whiŋ iŋ ñapanj. ¹⁶Ma têŋ ndoc iŋ tiatu, naŋ iŋ oc nem lau Israel-ŋga daêsam kwi, sêmbu sêšôc Pômdau ñac si Anötö ñapu. ¹⁷Iŋ oc ti prophet ñanya ma ti ñaclai gitôm prophet ñamata-ŋga Elaija. Ma iŋ oc muŋ Pômdau, bu nem lau daêsam si ñalôm kwi. Dambai oc atac whiŋ atui, ma lau ñaŋgapêc oc sêti lau ti gauc naŋ sêsa si lêŋ gitêŋ. ñjalêŋ dinaŋ iŋ oc êmasaŋ lau si ñalôm bu sêkôc Pômdau sa.”

¹⁸Sekaria ñgô aŋela ndê yom dinaŋ su, goc sôm têŋ iŋ, “Alu ati awhê andô ma ñgac andô su. Boc-dinaŋ ñalêŋ bocke dec aö waŋyalê bu am nem yom oc ñandô sa?” ¹⁹Goc aŋela ô yom ma sôm, “Aö Gabriel naŋ galhac Pômdau aŋgô-ŋga, ma iŋ kêkiŋ aö bu wahoc ñawaê ñayham dindec asê têŋ am. ²⁰Gêŋ naŋ aö gasôm yom pi, naŋ oc ñandô sa tôm ñandoc. Tigeŋ am kêŋ whiŋ aö dom, ma bocdinaŋ am oc awham mba sa, ma sôm yom dom e gêŋ hoŋ dindec hôc asê su.”

²¹Têŋ dinaŋ lau naŋ sêmbo awê, naŋ sêhôŋ Sekaria ma gauc gêm bu bocke ma iŋ mbo tiwandêc yêc lôm dabuŋ ñalôm. ²²Ma têŋ ndoc Sekaria

^a 1:5 Abaisa - dabujsiga ñamata-ŋga daŋ naŋ mbo têŋ Kij Dawid ndê têm. Têŋ têm dinaŋ lau Israel si dabujsiga sêwhê dau kôc ti toj 24 kêkuc dabujsiga ñamata-ŋga si ñaê (1 Kr 24:7-19 ma Nia 12:11-17). Ma tijambu sêkôm gweleŋ tôm ñaton 24 dinaŋ sêyô dau sêyô dau. Têŋ Yisu ndê têm, lau dabujsiga daêsam sêndöc gamej ñamakê-ŋga, ma sêpi Jerusalem tu sêkôm gweleŋ yêc t'lôm dabuŋ tôm ñac si toj si ndoc, ma tijambu sêmbu sêtêŋ si gamej si (Luk 1:8, 23). Alic yom whê ñaê ‘dabujsiga’ sa-ŋga yêc buku dindec ñambu-ŋga. ^b 1:5 Aron - lau Israel si dabujsiga ñamata-ŋga naŋ gêm akiŋ Anötö têŋ Moses ndê têm. Alic Eks 7:1-6 ma 28:1.

mbu sa awê gi, naŋ gitôm dom bu sôm yom, ma gic amba ɣambwa têŋ ɣac, dec ɣac si gauc sa bu iŋ gêlic gêŋ ɣagatu daŋ yêc lôm dabuŋ ɣalôm.

²³Tinambu iŋ ndê bêc gwelenŋ-ŋga pacndê, ma iŋ kölhö mbu têŋ ndê malac gi. ²⁴Ma iŋ ndê awhê Elisabet daê, dec timêtê dau ɣapep, ma mbo teŋ mbo iŋlu si andu gitôm ayô amanjdaŋ. Elisabet sôm, ²⁵“Pômdau kôm gêŋ dindec ma gêm aö sa. Ʉamata-ŋga aö gambo ti mayan yêc lau aŋgô-ŋga, bu aö awhê gapoc, tigeŋ kwahic dec Pômdau tawalô aö, ma kôc aö mayan su.”

Yisu ndê puc dinda kôc iŋ-ŋga

²⁶Elisabet daê gitôm ayô 6 su, goc Anötö kêkiŋ ajela Gabriel têŋ malac Nasaret naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga, ²⁷bu kêŋ aheŋ têŋ awhê akiŋ daŋ. Iŋ ndê ɣaê Maria, ma lau sêhoc yom asê su bu Maria oc nem ɣagac daŋ ɣaê Josep, naŋ Kiŋ Dawid ndê apaŋgac daŋ. ²⁸Ajela dau têŋ Maria gi ma sôm, “O awhê naŋ Anötö tac whiŋ am ndu andô, Pômdau whiŋ am.” ²⁹Yom dau kôm Maria sö ɣandô, ma iŋ gauc gêm têŋ dau bu, “Iŋ awha gic aö tu sake-ŋga?” ³⁰Goc ajela sôm têŋ iŋ, “Töc daôm dom Maria, bu Anötö gêlic am ɣayham kêlêc. ³¹Am oc daêm ma kôc balêkoc ɣagac daŋ, ma sam iŋ ndê ɣaê bu Yisu. ³²Iŋ oc ti ɣagac tiwaê, ma lau oc sêsam iŋ bu Anötö Ʉaclai ti Ʉawasi Ʉadau ndê Atu. Pômdau Anötö oc kêŋ iŋ wêkaiŋ apaŋgac Dawid ndê pôŋ kiŋ-ŋga. ³³Iŋ oc nem gôlinj †Jakob ndê wakuc lau Israel-ŋga, ma iŋ ndê gôlinj oc pacndê dom.”

³⁴Goc Maria ndac ajela dau bu, “Aö gayêc gawhiŋ ɣagac daŋ dom, ma bocdinaŋ yom dau oc ɣandô sa ɣalêŋ bocke?” ³⁵Ma ajela ô yom ma sôm, “Ʉalau Dabuŋ oc têŋ am meŋ, ma Anötö, Ʉaclai ti Ʉawasi Ʉadau ndê Ʉaclai oc nem am ahuc. Tu dinaŋ-ŋga balêkoc dabuŋ naŋ am oc kôc, naŋ lau oc sêsam iŋ bu Anötö ndê Atu. ³⁶Ma am ɣô! Elisabet, awhê andô naŋ yêc am apami si toŋ, naŋ daê ma oc kôc balêkoc daŋ. Sêsam bu iŋ awhê gapoc, magoc kwahic iŋ daê tôm ayô 6 su. ³⁷Bu gêŋ daŋ yêc dom, naŋ Anötö gitôm dom bu kôm ɣandô sa.” ³⁸Ma Maria ô yom ma sôm, “Pômdau ndê awhê akiŋ aö. Bocdinaŋ, yom naŋ am sôm, naŋ ɣandô sa pi aö.” Maria sôm yom dinaŋ su, goc ajela hu iŋ siŋ.

Maria gic Elisabet kësi

³⁹Têŋ têm dinaŋ Maria kêmasaŋ dau, ma kêsêlêŋ ɣagahô têŋ malac daŋ yêc gameŋ ɣabaö Judia-ŋga gi. ⁴⁰Iŋ hôc asê ma têŋ Sekaria ndê andu gi, ma ta Elisabet ndê ɣaê. ⁴¹Têŋ têm Elisabet ɣô Maria ndê yom, naŋ balêkoc naŋ yêc iŋ ɣalôm kwê soc ti ɣaŋga, ma Ʉalau Dabuŋ gêm Elisabet ahuc. ⁴²Ma iŋ sôm yom awha atu, “Anötö toc am sa hôc gêlêc lauwhê sambob su, ma oc toc balêkoc naŋ am oc kôc, naŋ sa bocdinaŋ. ⁴³Aö awhê bocke, dec am, aneŋ Pômdau dinda mweŋ bu lic aö? ⁴⁴Têŋ ndoc aö gaŋgô am mbwêc aö, naŋ balêkoc naŋ yêc aö ɣatac, naŋ kwê soc

ti atac ŋayham. ⁴⁵ Am kēn whiŋ bu Pômdau ndê yom p i am oc ŋandô sa, ma tu dinaŋ-ŋga am tap iŋ ndê mwasiŋ sa!”

Maria po Anötö ndê waê sa

46-47 Ma Maria sôm:

“Aö wapo Pômdau ndê waê sa ti aneŋ ŋalôm sambuc, ma aö atac ŋayham kêléc tu Anötö naŋ gêm aö si-ŋga. ⁴⁸ Iŋahu bu iŋ kêlhiŋ in ndê awhê akiŋ ŋambwa, aö dec siŋ dom. Têŋ kwahic dec ma ndi, lau hoŋ oc sêsam aö bu awhê naŋ Anötö kêmwasiŋ. ⁴⁹ Iŋ ŋaŋga ŋadau naŋ kôm gêŋ atu têŋ aö, ma iŋ ndê ŋaê dabuŋ.

50 Tôm têm sambob, iŋ tawalô lau hoŋ naŋ sêtoc iŋ ma sêtoc iŋ sa. ⁵¹ Iŋ amba ŋaŋga kôm gêŋ atu, ma lau naŋ yom sêtoc dau sa-ŋga gêm ŋac si ŋalôm ahuc, naŋ iŋ soc ŋac su sêlhö têŋtêŋ. ⁵² Iŋ kêmåsuc kiŋ nom-ŋga su yêc ŋac si pôŋ kiŋ-ŋga, magoc lau naŋ sêŋgwiniŋ dau, naŋ iŋ toc ŋac sa.

53 Iŋ kêmwasiŋ lau ŋalôm sawa ŋa gêŋ ŋayham-ŋayham, magoc iŋ kékïŋ lau ti lêlôm sêsa amba sawa si. ⁵⁴⁻⁵⁵ Iŋ gêm iŋ ndê lau akiŋ Israel-ŋga sa, ma tôm yom naŋ iŋ gic bata têŋ abaŋ Abraham, ma têŋ iŋ ndê wakuc hoŋ naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ iŋ tawalô ŋac.”

56 Maria kêpiŋ Anötö ma sôm yom dinaŋ su, goc mbo whiŋ Elisabet gitôm ayô tö, ma tiŋambu iŋ kölhö mbu têŋ ndê malac gi.

Elisabet kôc Jon

57 Elisabet ndê ndoc meŋ sa dec iŋ kôc balêkoc ŋgac daŋ. ⁵⁸ Ma iŋ ndê dawai ti lau meŋpaŋ iŋ-ŋga sêŋgô bu Pômdau tawalô iŋ ŋalêŋ dinaŋ, ma ŋac hoŋ atac ŋayham sêwhiŋ iŋ. ⁵⁹ Têŋ balêkoc dau ndê bêc ti-8-ŋga, ŋac hoŋ sêmeŋ bu sêšê balê ndê ŋamlic ŋatô su sêŋkuc lau Israel-ŋga si †pwac, ma ŋac tac whiŋ bu sêkêŋ damba Sekaria ndê ŋaê pi iŋ. ⁶⁰ Tigeŋ iŋ dinda sôm, “Mba! Dasam iŋ ndê ŋaê bu Jon.” ⁶¹ Ma sêšôm têŋ iŋ, “Yêc am nem dawam, ŋgac ŋaê Jon daŋ mbo dom.” ⁶² Ma ŋac sic amba têŋ damba bu sêŋyalê ŋaê bocke iŋ tac whiŋ. ⁶³ Iŋ kôm ŋa amba bu sêkêŋ tapele daŋ têŋ iŋ, dec sêkêŋ ma iŋ to, “Iŋ ndê ŋaê Jon,” goc lau hoŋ sêhêdaê. ⁶⁴ Ma ŋagahô iŋ êmbala tigoloŋ, ma iŋ sôm yom asê ma kêpiŋ Anötö.

65 Gêŋ dau kôm ŋac lau hoŋ sêšö, ma lau naŋ sêmbo Judia ŋagameŋ lôc-ŋga, naŋ sem yom-galôm ŋapaŋ pi gêŋ hoŋ dinaŋ. ⁶⁶ Lau hoŋ sêŋgô ŋawaê, ma ŋac gauc gêm yom dau ŋapaŋ yêc ŋac si ŋalôm. Ma ŋac sêlic bu Pômdau ndê ŋaclai tôc dau asê yêc balê dau, dec sêndac dandi, “Iŋ oc ti ŋamalac kaiŋ bocke?”

Sekaria hoc yom asê gitôm prophet

67 Têŋ têm dinaŋ ŋalau Dabuŋ gêm Jon ndê damba Sekaria ahuc, ma iŋ hoc yom asê gitôm prophet daŋ ma sôm,

⁶⁸ “Tampiŋ Pômdau, yac lau Israel-ŋga neŋ Anötö, bu iŋ meŋ bu nem iŋ ndê lau si. ⁶⁹ Iŋ po ŋgac ti ɻaclai daŋ sa yêc iŋ ndê ŋgac akiŋ Dawid ndê lau wakuc, naŋ gitôm bu nem yac si. ⁷⁰ Anötö ndê propet dabuŋ sêhoc yom asê pi gêŋ dau muŋ su, ma kwahic dec Anötö kôm yom dau ɻandô sa. ⁷¹ Iŋ kêmasaŋ lêŋ dinaj, bu nem yac si yêc yac neŋ ɻacyo ti lau naŋ sêtec yac amba. ⁷² Iŋ tawalô yac, tôm iŋ gic bata têŋ abaŋi, ma gauc gêm iŋ ndê pwac dabuŋ, ⁷³ naŋ iŋ kêmatiŋ tidôn whiŋ aban Abraham. ⁷⁴ Iŋ oc nem yac si yêc yac neŋ ɻacyo amba, tu bu yac danem akiŋ iŋ ti atac pa su, ⁷⁵ ma tu bu taŋsêlêŋ dasa lêŋ gitêŋ ti dabuŋ yêc iŋ aŋgô-ŋga tôm bêc hoŋ. ⁷⁶ Ma Jon, aneŋ balê, lau oc sêsam am bu ‘Anötö, ɻaclai ti ɻawasi ɻadau ndê propet,’ bu am oc muŋ Pômdau ma êmasaŋ lau si ɻalôm tu sêkôc iŋ sa-ŋga. ⁷⁷ Ma am oc whê Anötö ndê lau si gauc sa pi lêŋ naŋ iŋ oc suc ɻac si sac kwi tu bu nem ɻac si-ŋga. ⁷⁸ Yac neŋ Anötö ndê lêŋ tawalô yac-ŋga, naŋ oc tôm ac naŋ pi ma kalhac umboŋ, ⁷⁹ ma pô lau naŋ sêndöc gameŋ ɻasec, ma lau naŋ sêmpiaŋ bu sêmbac ndu. Iŋ oc wê yac dasa seŋ bu datap yom malô sa.”

⁸⁰ Tinjambu balê dau tiatu, ma kêŋ ndê ɻalôm sambuc tu nem akiŋ Anötö-ŋga. Ma iŋ mbo gameŋ sawa e tôm bêc naŋ iŋ gic hu ndê gweleŋ, dec gêm mêtê kalhac lau Israel aŋgô-ŋga.

Maria kôc Yisu

2 ¹Têŋ têm dinaj †Sisa Ogasta gic atu yom bu sêšê lau hoŋ naŋ sêmbo Rom si gôliŋ ɻapu, naŋ sa tu bu sênenlhi takis-ŋga. ²(Têŋ ndoc dinaj Kirinios gêm gôliŋ gameŋ Siria-ŋga, ma gêŋ dinaj ti têm ɻamata-ŋga naŋ sêšê lau sa yêc iŋ ndê gôliŋ ɻapu.) ³Bocdinaŋ lau hoŋ sêtêŋ si malachu si, bu sêto si ɻaâ sip bapia sêšê ɻac sa-ŋga.

⁴ Josep iŋ Dawid ndê wakuc daŋ, ma bocdinaŋ iŋ hu malac Nasaret yêc gameŋ Galili-ŋga siŋ, ma sip têŋ Dawid ndê malac yêc gameŋ Judia-ŋga gi, malac naŋ sêsam bu Betlehem. ⁵ Josep lu Maria sêwhiŋ dau si bu sêkêŋ si ɻaâ, bu sêhoc iŋlu si yom asê su bu oc sênen dau. Ma Maria daâ mbo. ⁶Têŋ ndoc iŋlu sêmbo Betlehem, naŋ Maria ndê bêc bu kôc balékoc-ŋga hôc asê. ⁷ Josep lu Maria sêyêc bôc si mala, bu ɻasawa mbasi yêc andu ɻacleŋ-ŋga. Ma yêc dê, Maria kôc iŋ ndê balékoc ɻgac ɻamata-ŋga. Ma iŋ kôm iŋ si ɻa po, ma kêŋ iŋ yêc bôc si apa sêneŋ gêŋ-ŋga.

Aŋela sêhoc Yisu ɻawaâ asê

⁸ Têŋ ôbwêc dinaj lau ɻatô sêyob si domba sêmbo malac dau ɻamakê. ⁹ Ma Anötö ndê aŋela daŋ hoc dau asê têŋ ɻac. Pômdau ndê ɻawê pô ɻac, ma sêtöc dau ɻandô. ¹⁰ Goc aŋela dau sôm têŋ ɻac bu, “Atöc daôm dom! Aö bu wakêŋ ɻawaâ ɻayham daŋ têŋ mac, naŋ oc kôm mac atac ɻayham

atu. Ma ḥawaē dindec gic waē lau hoj. ¹¹ Mac nem ḥgac nem mac si-ṅga hôc asê tēj bêc dau dindec. Iŋ dinda kôc iŋ yēc Betlehem, malac naŋ sêsam bu Dawid ndê malac. Iŋ †Mesaya dau naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ meŋ, ma mac nem Pômdau dau. ¹² Atēj Betlehem andi, ma mac oc anyalé balêkoc dau pi gēj bocdec bu. Sêkôm iŋ si ḥa po, ma sêkêŋ iŋ yēc bôc si apa sêneŋ gēj-ṅga.” ¹³ Ma ḥagahô ajela undambê-ṅga daêsam sêhoc dau asê sêwhiŋ ajela dinaŋ, ma sem wê sêmpinj Anötö bocdec bu, ¹⁴ “Anötö ndê waē sa yēc lôlôc. Ma yom malô yēc nom, tēj lau naŋ Anötö gêlic ḥac ḥayham.”

Lau sêyob domba-ṅga sêtêŋ Betlehem si

¹⁵ Ajela sem wê dinaŋ su, goc sêmbu sêpi undambê si. Ma lau sêyob domba-ṅga sêsmôr têj dandi, “Ayōc! Datêŋ Betlehem dandi, ma dalic gêŋ atu naŋ Pômdau ndê ajela sêhoc asê têj yac.” ¹⁶ Goc sênsahic dau sêtêŋ Betlehem si, ma sêtap Maria lu Josep sa, ma sêlic balêkoc dau yēc bôc si apa sêneŋ gêj-ṅga. ¹⁷ Sêlic iŋ su goc sêsa si, ma sic miŋ yom naŋ ajela hoc asê têj ḥac pi balêkoc dau. ¹⁸ Ma lau hoj naŋ sêŋgô ḥac si yom, naŋ sêhêdaē ḥandô. ¹⁹ Magoc Maria gauc gêm yom hoj ḥapaŋ yēc ndê ḥalôm. ²⁰ Ma lau sêyob domba-ṅga sêlôr sêmbu sêtêŋ gameŋ sêyob domba-ṅga si. Sêmpinj Anötö ma sêtoc iŋ ndê waē sa tu gêj hoj naŋ sêŋgô ti sêlic, naŋ gitôm ajela sôm asê têj ḥac.

Sêtôc Yisu yēc lôm dabuŋ

²¹ Têj bêc 8 giŋga su, sêshê balê ndê ḥamlic ḥatô su, kêkuc lau Israel-ṅga si pwac. Ma sêsam iŋ ndê ḥa aê Yisu, tôm ajela sam iŋ têj ndoc iŋ kêŋ puc Maria bu iŋ oc daâ.

²² Muŋ-ṅga, Moses to yomsu daŋ pi lauwöh Israel-ṅga naŋ sêkôc balêkoc, naŋ yēc bocdec bu. Sêhôŋ e bêc 40 pacndê, goc ḥac oc ḥawasi sa tiyham yēc Anötö aŋgô-ṅga. Bocdinaŋ têj Maria ndê bêc 40 pacndê su, goc iŋlu Josep sêkôc Yisu sêtêŋ lôm dabuŋ yēc malac Jerusalem si, bu sêtôc iŋ yēc Pômdau aŋgô-ṅga. ²³ Sêkôm bocdinaŋ kêkuc Pômdau ndê yomsu naŋ Moses to bocdec bu, “Asam balêkoc ḥac mbêc hoj bu dabuŋ yēc Pômdau aŋgô-ṅga.” ²⁴ Ma têj têm dinaŋ iŋlu sêkêŋ da bu Maria ḥawasi sa tiyham. Sêkêŋ da tôm Pômdau ndê yomsu, balusi lu me mbac sauŋ lu.

²⁵ Têj têm dinaŋ ḥac daŋ ḥa aê Simeon mbo Jerusalem. Iŋ ḥac gitêŋ ti dabuŋ, ma iŋ hōj ndoc bu Anötö êŋkiŋ iŋ ndê Mesaya bu nem lau Israel-ṅga si. ḥalau Dabuŋ whiŋ iŋ tôm bêc hoj, ²⁶ ma têj ndoc daŋ, kêŋ gauc têj iŋ bu iŋ oc mbo tali e lic Mesaya naŋ Pômdau gic bata. ²⁷ Ma ḥalau Dabuŋ wê Simeon têj lôm dabuŋ gi, têj bêc naŋ Yisu dinda lu damba sêkôc iŋ sêmeŋ bu sêkêŋ da sêŋkuc Moses ndê yomsu. ²⁸ Iŋ pê Yisu sa, goc kêpiŋ Anötö ma sôm, ²⁹⁻³⁰ “O Pômdau atu, yom naŋ am gic bata su,

naŋ kwahic dec ɳandô sa. Aö tanôŋ galic am nem †Ngac Nem Lau Si-ŋga su, ma bocdinaŋ dec oc tôm bu am nem ɳgac akiŋ aö dec wambac ndu ti atac malô. ³¹Am kêmasaŋ lêŋ dindec yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga. ³²Am nem ɳawê oc pô lau hoŋ, bu tôc am asê têŋ lau gameŋ apa-ŋga, ma bu po am nem lau Israel-ŋga si waê sa.”

³³Simeon sôm yom dinaŋ pi Yisu, dec kôm Yisu dinda lu damba sêhêdaê. ³⁴Goc Simeon gêm mbec ɳac, ma sôm têŋ Yisu dinda Maria, “Anötö kêyalij balê dindec sa, ma tu iŋ-ŋga lau Israel-ŋga daêsam oc sêpeŋ, magoc daêsam naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa. Iŋ meŋ bu tôc Anötö ndê lêŋ asê têŋ lau, magoc daêsam oc sêpu iŋ ti ndê yom, ³⁵ma ɳalêŋ dinaŋ gauc naŋ yêc lau daêsam si ɳalôm, naŋ oc meŋ sa tiawê. Ma tu gêŋ naŋ oc hôc asê iŋ-ŋga, am daôm oc hôc ɳandê atu tôm bieŋ kuj am ɳatê.”

³⁶Propet awhê daŋ mbo lôm dabuŋ ɳabatêmndö. Iŋ ndê ɳaê Ana, ma iŋ damba iŋ Panuel, naŋ yêc Aser ndê toŋ.^c Ana iŋ ti awhê andô su. Muŋ-ŋga iŋ gêm ɳgac su ma iŋlu nakweŋ sêmbo sêwhiŋ dau gitôm yala 7, ³⁷goc nakweŋ mbac ndu ma Ana ti awhê sawa ma mbo e iŋ ndê yala ti 84. Tôm acsalô ti ôbwêc hoŋ iŋ gêm akiŋ Anötö mbo lôm dabuŋ ɳabatêmndö, ma têm daêsam iŋ hu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu nem dabuŋ dau ti teŋ mbec ɳaŋga-ŋga. ³⁸Têŋ têm naŋ Simeon ndê yom pi Yisu pacndê, naŋ Ana têŋ ɳac gi, ma gêm daŋge Anötö. Ma iŋ gic hu sôm yom pi balêkoc têŋ lau hoŋ naŋ sêhôŋ ndoc naŋ Anötö oc nem lau Jerusalem ti Israel-ŋga si.

³⁹Josep lu Maria sêkôm gêŋ hoŋ tôm Pômdau ndê yomsu sôm, goc sêmbu sêtêŋ ɳac si malac Nasaret yêc gameŋ Galili-ŋga si. ⁴⁰Ma Yisu tiatu ma ti balê ti licwalô. Ma gauc ɳayham ma Anötö ndê mwasiŋ gêm iŋ ahuc.

Yisu mbo lôm dabuŋ

⁴¹Tôm yala hoŋ Maria lu Josep sêpi Jerusalem si, bu sêlic om atu †Pasowa-ŋga. ⁴²Têŋ Yisu ndê yala ti 12, naŋ ɳac hoŋ sêpi si, tôm iŋlu si gêbôm. ⁴³Ma têŋ ndoc Mwasiŋ Pasowa-ŋga pacndê, goc Maria lu Josep sêhu Jerusalem siŋ bu sêmbu sêtêŋ iŋlu si malac sêndi. Yisu gacgeŋ mbo Jerusalem, magoc iŋlu sêŋyalê dom, ⁴⁴bu sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ sêwhiŋ lau toŋ atu, dec sem gauc bu iŋ oc mbo lau toŋ atu dinaŋ ɳalôm. Sêhu Jerusalem siŋ sêsa si gitôm bêc daŋ, goc sêŋsalê iŋ yêc ɳac si lau. ⁴⁵Sêtap iŋ sa dom, dec bêc tilu-ŋga iŋlu sêmbu sêtêŋ Je rusalem si, bu sêŋsalê iŋ. ⁴⁶Sêhôc asê Jerusalem, ma ɳagalangsê sêtap iŋ sa yêc lôm dabuŋ. Iŋ ndoc whiŋ lau naŋ sêndôhôŋ mêtê, ma iŋ kêŋ daŋga ɳac si yom. Ma iŋ ndac

^c 2:36 Aser - Jakob ndê atui 12 si daŋ. Lau Israel sêwhê dau kôc ti toŋ 12 sêŋkuc apai 12 dinaŋ (alic Gen 35:26).

ŋac pi gēn daêsam. ⁴⁷Lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ, naŋ sêhêdaê tu iŋ ndê gauc-ŋga, ma tu yom hoŋ naŋ iŋ ô tēŋ kêdôhôŋwaga-ŋga.

⁴⁸Tēŋ ndoc Maria lu Josep sêlic iŋ, naŋ sêhêdaê. Ma Maria ndac iŋ, “Aneŋ balê, tu sake-ŋga am kôm gēn dindec tēŋ alu damam? Alu aŋsalê am ti ŋalôm ŋawapac.” ⁴⁹Ma Yisu ndac iŋlu, “Tu sake-ŋga amlu aŋsalê aö? Damaj ndê andu dindec, ma aö gac waê bu wambo dec.” ⁵⁰Tigeŋ ŋac sêŋyalé iŋ ndê yom ŋahu dom.

⁵¹Goc Yisu whij iŋlu, ma sêmbu sêtêŋ malac Nasaret si, ma iŋ daŋga wambu têŋ iŋlu ŋapep. Ma iŋ dinda gauc gêm yom hoŋ dinaj ŋapanj yêc ndê ŋalôm. ⁵²Ma Yisu tiatu ma ti ŋac tigauc, ma Anötö ma ŋamalac hoŋ sêlic iŋ ŋayham.

Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga kêmasaŋ Yisu ndê seŋ
(Mat 3:1-12; Mak 1:2-8)

3 ¹Tijambu Taibirias ti lau Rom-ŋga si kiŋ atu,^d ma têŋ iŋ ndê yala ti-15-ŋga, naŋ iŋ ndê la u bata bocdec sem gôliŋ lau Rom-ŋga si gameŋ ŋatô. Pontias Pailot gêm gôliŋ gameŋ Judia-ŋga, †Herod Antipas gêm gôliŋ Galili, Herod ndê dôwa Pilip gêm gôliŋ Ituria ma Trakonitas, ma Lisanias gêm gôliŋ Abelin. ²Ma Anas lu Kayapas sêti l au Israel-ŋga si †dabuŋsiga ŋamata-ŋga. Têŋ ndoc dinaj Anötö kêkiŋ iŋ ndê yom têŋ Jon, Sekaria ndê atunjac naŋ mbo gameŋ sawa. ³Bocdinaj Jon gic hu iŋ ndê gwelenj. Iŋ golom-golom malac hoŋ naŋ yêc Bu Jordan ŋamakê, ma gêm mêtê bu lau sêliŋ saŋgu tu bu sêtôc asê bu sêkac si ŋalôm kwi ma sêhu mêtê sac siŋ, dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi.

⁴Propet Aisaya hoc yom asê pi Jon muŋ su, tôm iŋ to yêc ndê buku bocdec bu:

ŋamalac daŋ ta yom yêc gameŋ sawa bocdec bu, ‘Amasaŋ Pômdau ndê seŋ. Amasaŋ nem ŋalôm bu akôc iŋ sa.

⁵Busuŋ hoŋ oc sêti gameŋ apa-pa, ma lôc ti ŋabaö hoŋ oc sêti gameŋ gapoŋ. Seŋ mbwê hoŋ oc sêtisolop, ma seŋ hoc-hoc oc sêti seŋ ŋayham.

⁶Ma lau nom-ŋga hoŋ oc sêlic Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga.’

[Ais 40:3-5]

⁷Ma tu dinaj-ŋga Jon sôm têŋ lau daêsam naŋ sêsa si bu iŋ êŋku ŋac, “Mac mboc ŋatui mac! Tu sake-ŋga mac alhö amenj? Mac akôc gauc pi Anötö ndê atac ŋandê naŋ lau propet sêkêŋ puc yac bu oc meŋ sa, dec gauc gêm bu amej ma alij busanju ŋambwa, a? ⁸Anjô! Akôm mêtê ŋayham naŋ tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô. Asôm têŋ daôm dom, bu ‘Abraham apai yac, ma tu dinaj-ŋga Anötö oc kôc yac sa.’ Aö wasôm têŋ mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hoŋ dindec kwi sêti

^d 3:1 Kirj atu naŋ gêm gôliŋ gameŋ Rom-ŋga hoŋ naŋ sêsam bu †Sisa.

Abraham atui sêô mac. ⁹A hoj naøj sem ɻandô ɻayham dom, naøj kwahic dec Anötö kêj ki ɻamata têj ɻawakac, ma iŋ oc lêj su ma tuc pi ya ndi.”

¹⁰Lau toŋ atu dinaŋ sêŋgô Jon ndê yom ma sêndac iŋ, “Bocdinaŋ yac oc akôm sake?” ¹¹Ma iŋ ô yom ma sôm, “Tamwalô lau ɻatô. Mac nem asa ndê ɻakwê ɻandô-ŋga lu bu sêyêc, naøj kêj daŋ têj lau naøj si ɻakwê mbasi. Ma asa ndê gêj daneŋ-ŋga yêc, naøj nem lau naøj sêpônda dau, naøj sa bocdinaŋ.”

¹²Lau sêkôc takis-ŋga ɻatô sêsa si bu Jon êŋku ɻac, ma sêndac, “Kêdôhôŋwaga, yac oc akôm sake?” ¹³Goc Jon sôm têj ɻac, “Akôc takis ɻapep, ma ahôc gêlêc dôhôŋ lau Rom-ŋga sêkêŋ, naøj dom!”

¹⁴Ma lau siŋ-ŋga ɻatô sêndac iŋ, “Ma yac, oc akôm sake?” Ma iŋ sôm, “Aŋgôliŋ yom tasaj pi lau, me akôm gêŋ ti ɻaclai bu aŋgaho ɻac si mone me gêŋ dom. Akôc ɻaoli gweleŋ-ŋga naøj lau Rom-ŋga sêkêŋ têj mac, ma tamgatu awa ɻatô dom.”

¹⁵Têj têm dinaŋ lau Israel-ŋga sêkêŋ bata bu Anötö oc êŋkiŋ iŋ ndê Mesaya, ma lau hoj naøj sêŋgô Jon, naøj sêhê gauc bu mboe iŋ Mesaya dau. ¹⁶Magoc Jon sôm têj lau hoj, “Iŋgac daŋ oc meŋ hôc asê. Iŋ ndê ɻaclai hôc gêlêc aö neŋ su. Aö ɻgac ɻambwa, gitôm dom bu watî iŋ ndê ɻgac akiŋ naøj kêgapwêc iŋ ndê atapa ɻawalô. Aö dec kaku mac ɻa bu ɻambwa, tigeŋ iŋ oc êŋku mac ɻa ɻalau Dabuŋ ti ya. ¹⁷Iŋ meŋ bu êŋsahê lau, gitôm ɻgac naøj whê wit ɻandôti ɻapa kôc, dec oc ndic ɻandô sa sôc andu gêŋ ɻandô-ŋga, ma tuc ɻapa sip ya naøj sa ɻapaŋ ndi.” ¹⁸ɻalêŋ dinaŋ Jon hoc ɻawa  ɻayham asê têj lau, ma gêm la ɻac ɻa yom ɻanya da sam.

¹⁹Tijambu Jon puc Kiŋ Herod ndê giso asê, bu Herod gêm iŋ asi ndê awhê Herodias, ma kôm mêtê sac da sam whiŋ. ²⁰Dec Herod gêm dau si, ma kôm giso daŋ tiyham bocdec bu, iŋ kêj Jon ndöc gapocwalô.

Jon kêku Yisu

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11; Jon 1:32-34)

²¹Têj têm naøj Herod kêj Jon ndöc gapocwalô su dom, naøj Yisu sa têj Jon gi, ma Jon kêku iŋ whiŋ. Tijambu Yisu kalhac ma teŋ mbec mbo, ma undambê kac sa, ²²ma ɻalau Dabuŋ gêm balusi aŋgô, ma sip meŋ sac Yisu ɻahô. Ma awha daŋ sa akêŋ undambê, naøj sôm, “Aö neŋ Atungac atac whiŋ-ŋga am. Aö gatisambuc am ɻandô.”

Yisu ndê apai si ɻadênaŋ

(Mat 1:1-17)

²³Yisu gic hu ndê gweleŋ têj iŋ ndê yala gitôm 30. Ma iŋ ndê apai bocdindec. Lau sêsam Yisu bu Josep atu. Ma Josep iŋ Eli atu, ²⁴naøj Matat atu, naøj Liwai atu, naøj Melki atu, naøj Yanai atu, naøj Josep atu, ²⁵naøj Matatias atu, naøj Amos atu, naøj Nahum atu, naøj Esli atu, naøj Nagai atu,

26 naŋ Mat atu, naŋ Matatias atu, naŋ Semin atu, naŋ Yosek atu, naŋ Yoda atu, 27 naŋ Yoanan atu, naŋ Resa atu, naŋ Serubabel atu, naŋ Siltiel atu, naŋ Neri atu, 28 naŋ Melki atu, naŋ Adi atu, naŋ Kosam atu, naŋ Elmadam atu, naŋ Er atu, 29 naŋ Josua atu, naŋ Eliesa atu, naŋ Yorim atu, naŋ Matat atu, naŋ Liwai atu, 30 naŋ Simeon atu, naŋ Juda atu, naŋ Josep atu, naŋ Yonam atu, naŋ Eliakim atu, naŋ Melea atu, 31 naŋ Mena atu, naŋ Matata atu, naŋ Natan atu, naŋ Dawid atu, 32 naŋ Jessi atu, naŋ Obed atu, naŋ Boas atu, naŋ Salmon atu, naŋ Nason atu, 33 naŋ Aminadab atu, naŋ Ram atu, naŋ Hesron atu, naŋ Peres atu, naŋ Juda atu, 34 naŋ Jakob atu, naŋ Aisak atu, naŋ Abraham atu, naŋ Tera atu, naŋ Naho atu, 35 naŋ Serug atu, naŋ Reu atu, naŋ Peleg atu, naŋ Eber atu, naŋ Sela atu, 36 naŋ Kenan atu, naŋ Apakad atu, naŋ Sem atu, naŋ Noa atu, naŋ Lamek atu, 37 naŋ Metusela atu, naŋ Inok atu, naŋ Yared atu, naŋ Mahalalel atu, naŋ Kenan atu, 38 naŋ Inos atu, naŋ Set atu, naŋ Adam atu, naŋ Anötö atu.

Sadaŋ kêtôm Yisu (Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

4 1 Ḧjalau Dabuŋ gêm Yisu ahuc ma iŋ hu Bu Jordan siŋ. Ma Ḧjalau wê iŋ bambaliŋ mbo gameŋ sawa 2 gitôm bêc 40. Yêc dindê Sadaj kêsahê bu êntôm iŋ. Tôm bêc hoŋ dinaj Yisu gêŋ gêŋ daŋ dom, ma tiŋambu gêŋ yô iŋ ḥandô. 3 Ma Sadaj sôm têŋ iŋ, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinaŋ sôm têŋ hoc dindec bu nem dau kwî ti bolom.” 4 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Gêŋ daneŋ-nga jambwa kêŋ lau sêndöc tali dom.’”

5 Goc Sadaj kôc iŋ sa pi lôc balinj daŋ gi, ma ḥagahô iŋ tôc têŋ iŋ gameŋ hoŋ naŋ kiŋ nom-nga sem gôlinj. 6-7 Ma iŋ sôm, “Gêŋ hoŋ dindec yêc anenj gôlinj ḥapu. Ma gitôm bu wakêŋ têŋ asa naŋ aö atac whiŋ naŋ. Am bu pôŋ hamduc têŋ aö, dec wakêŋ ḥaclai ti ḥawasi hoŋ dindec têŋ am.” 8 Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pôŋ hamduc têŋ Pômdau am nem Anötö, ma nem akiŋ iŋ tigej.’”

9 Goc Sadaj wê iŋ pi malac Jerusalem gi, ma kêŋ iŋ kalhac lôm dabuŋ ḥapoc lôlôc, ma sôm têŋ iŋ, “Am Anötö ndê Atu, a? Dec pwê sip akêŋ dec ndi. 10 Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pômdau oc ēŋkiŋ ndê anjela bu sêyob am.’” 11 Ḫac oc sêpê am sa lôlôc bu am tiŋ gahim pi hoc daŋ dom.” 12 Magoc Yisu ô yom bocdec bu, “Sêto yom yêc bu, ‘Ēmsahê Pômdau am nem Anötö dom.’”

13 Ḫalêŋ dinaj Sadaj kêsahê lêŋ daësam tu êntôm Yisu-nga. Ma tiŋambu iŋ hu iŋ siŋ ma kölhö gi, bu hôi têm daŋ tiyham.

Yisu gic hu ndê gweleŋ yêc Galili

14 Ḫjalau Dabuŋ ndê ḥaclai gêm Yisu ahuc, ma iŋ mbu têŋ gameŋ Galili-nga gi. Ma ḥawaē pi iŋ sa têŋ gameŋ ḥamakê-nga hoŋ gi. 15 Iŋ kêdôhöhöj lau yêc ḥac si lôm wê-nga, ma lau hoŋ sêmpijŋ iŋ.

Yisu ndê lau sêsoc iŋ yêc ndê malac Nasaret

16 Tinjambu Yisu hôc asê iŋ ndê malachu Nasaret. Yêc dinaj iŋ kékuc ndê gêbôm, ma têŋ bêc †Sabat-ŋga iŋ sôc lôm wê-ŋga gi. Iŋ tisa kalhac bu sam Anötö ndê mêtê, 17 ma sêkêŋ propet Aisaya ndê bapia tilhuŋ têŋ iŋ. Yisu kac bapia dau sa, ma kêsalê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

18 Pômdau kêŋ ndê ḥalau gêm aö ahuc, dec kêyaliŋ aö sa bu wasôm naŋawaâ ḥayham asê têŋ lau ḥalôm sawa. Iŋ kêkiŋ aö bu wasôm asê têŋ lau bu Anötö kêmasaŋ lêŋ bu êŋgapwêc ḥac su yêc gapocwalô, ma bu kôm lau tapec si tandô po asê, bu wanem lau naŋ si ḥacyo sêŋgwiniŋ ḥac, naŋ sa, 19 ma bu wanem mêtê bu kwahic dec Pômdau kêyaliŋ têm wakuc sa bu êmwasiŋ lau. [Ais 61:1-2]

20 Yisu sam yom dau su, goc kêlhuŋ bapia dau sa tiyham, kêŋ mbu têŋ dabuŋwaga, ma ndöc sic. Lau hoŋ naŋ sêndöc lôm, naŋ tahê iŋ, 21 dec iŋ gic hu ndê yom ma sôm, “Yom naŋ mac aŋgô, naŋ ḥandô sa têŋ acsalô dindec.”

22 Lau hoŋ sem yomgalôm pi iŋ ti sêlic iŋ ḥayham, ma sêhêdaê tu iŋ ndê yom ḥayham-ŋga. Ma sêsôm têŋ dandi, “Iŋ Josep ndê atungac. Bocke ma iŋ sôm yom kaiŋ dinaj?” 23 Ma Yisu sôm têŋ ḥac, “Aö kayalê mac nem gauc. Mboe mac oc asôm yom gôliŋ dindec têŋ aö, ‘Dokta, nem daôm sa.’ Gêŋ naŋ aö gakôm yêc malac Kapenaom, naŋ mac aŋgô ḥawaâ su, dec mac atac whiŋ bu aö wakôm tiyham yêc dec, a?” 24 Ma iŋ sôm, “Yomandô! Yêc propet daŋ ndê malac, iŋ ndê lau oc sêkôc iŋ sa dom.

25 Têŋ propet Elaija ndê têm, naŋ lauwhê sawa Israel-ŋga daêsam sêmbo. Têŋ ndoc dinaj u gic dom e tôm yala tö ma ayô 6, ma tôbôm atu gêm gameŋ ahuc. 26 Tigeŋ Anötö kêkiŋ Elaija têŋ awhê sawa Israel-ŋga daŋ dom, magoc kêkiŋ iŋ bu nem awhê sawa daŋ sa yêc Sarepet, malac naŋ yêc Saidon ḥagameŋ. 27 Ma têŋ propet Elaisa ndê têm, naŋ lau ti gêmbac †leprasi daêsam sêmbo lau Israel-ŋga ḥalôm. Tigeŋ Elaisa kôm Israel si daŋ ḥayham sa dom. Iŋ gêm ḥac Siria-ŋga Naman tawasê sa.”

28 Yisu ndê yom dinaj kôm lau naŋ sêndöc lôm wê-ŋga, atac ḥandê atu. 29 Sêtisa ma sêsoc iŋ ma sêkôc iŋ sa sêtêŋ salic sac naŋ yêc malac dau ḥamakê, bu sêsoc iŋ sip ndi. 30 Tigeŋ iŋ kêsêlêŋ gic ḥac kôc, ma kölhö gi.

**Yisu kêdôhôŋ lau ma soc ḥalau sac yêc malac Kapenaom
(Mak 1:21-28)**

31 Tinjambu iŋ mbu têŋ malac Kapenaom naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga gi. Têŋ bêc Sabat-ŋga iŋ kêdôhôŋ lau. 32 ḥac sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga, bu iŋ kêdôhôŋ lau ti ḥaclai atu. 33 Ma ḥac daŋ naŋ ḥalau sac mbo iŋ ḥalôm, naŋ ndöc lôm wê-ŋga dinaj. Iŋ mbwêc awha atu, 34 “Ei! Yisu Nasaret-ŋga. Aö kayalê am, am ḥagac dabuŋ naŋ Anötö kêkiŋ. Am bu kôm sake têŋ yac? Am mweŋ bu seŋ yac su, a?” 35 Magoc Yisu hec yom ḥalau sac dau

ma sôm, “Am mamaŋ ma hu iŋ siŋ!” Goc ɳalau sac kôm ɳgac dau peŋ sip nom gi yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, ma sa yêc iŋ, magoc kôm iŋ tisac dom.

³⁶L au hoŋ sêhêdaē tu gêŋ dinaŋ-ŋga, ma sêšom têŋ dau, “Yom bocke naŋ iŋ kêdôhôŋ? Iŋ gic atu yom ɳaŋga ma ti ɳaclai têŋ ɳalau sac, ma soc ɳac su!” ³⁷Ma tijambu lau sic miŋ pi Yisu e iŋ ndê waê gêm gameŋ hoŋ dinaŋ ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸Yisu tisa ma hu lôm wê-ŋga dau siŋ, ma têŋ Saimon ndê andu gi. Saimon ndê lawawê gêmbac lic ɳandê atu, dec sêndac Yisu bu nem iŋ sa. ³⁹Goc Yisu têŋ iŋ gi, ma gic atu bu gêmbac dau hu iŋ siŋ. Ma ɳagahô awhê dau tisa ma gêm akîŋ ɳac.

⁴⁰Têŋ telha dinaj ac gi sip su, goc lau sêkôc lau ti gêmbac hoŋ sa akêŋ ɳac si andu, ma sêtêŋ Yisu si. Iŋ kêŋ amba sac ɳac hoŋ, ma kôm ɳac ɳayham sa. ⁴¹Ma iŋ soc ɳalau sac daêsam su, ma sêhu lau siŋ ti sêmbwêc, “Am Anötö ndê Atu.” Magoc iŋ hec yom ɳac, ma kêŋ yao bu ɳac sêšom iŋ asê dom, ɳahu bu ɳac sêŋyalê bu iŋ Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom siŋ
(Mak 1:35-39)

⁴²Têŋ bêbêc ganduc Yisu hu malac dau siŋ, ma sa gi bu mbo tawasê. Ma lau malac-ŋga sêsa si bu sêŋsalê iŋ, ma têŋ ndoc sêtap iŋ s a, naŋ sêteŋ iŋ bu hu ɳac siŋ dom. ⁴³Magoc iŋ sôm têŋ ɳac, “Mba! Aô gac waê bu wasôm ɳawaê ɳayham pi †Anötö ndê góliŋ asê yêc malac ɳatô whiŋ. Anötö kêkiŋ aô tu gweleŋ dinaj-ŋga.” ⁴⁴Ma iŋ golom-golom malac naŋ sêyêc gameŋ Judia-ŋga, ma gêm mêtê tôm ɳac si lôm wê-ŋga hoŋ.

Yisu kêgalêm ɳacsêŋomi ɳamata-ŋga
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20; Jon 1:35-42)

5 ¹Têŋ bêc daŋ Yisu kalhac Bugictoŋ Genesaret^e ɳamakê. Ma lau daêsam sêkac sa ma sêŋgihi iŋ ahuc tu bu sêŋgô Anötö ndê yom naŋ iŋ hoc asê. ²Yisu gêlic lau sêkôc i-ŋga ɳatô sêŋgwasiŋ si wasaŋ sêmbo baö, ma ɳac si waŋ lu sêpoc suŋ sa têŋ baö. ³Dec iŋ pi waŋ daŋ gi, ma ndac waŋ ɳadau, ɳgac naŋ sêsam bu Saimon, bu hêc waŋ dau sa awê ɳagec. Goc iŋ ndöc sic ndöc waŋ, ma kêdôhôŋ lau naŋ sêlhac baö.

⁴Têŋ têm Yisu gic bata iŋ ndê yom, naŋ sôm têŋ Saimon, “Hêc waŋ sa bugictoŋ ɳagapoŋ ndi, ma kêŋ nem wasaŋ sip bu kôc i.” ⁵Ma Saimon sôm, “O ɳgac atu, yac am gweleŋ atu ôbwêc balinj, magoc akôc i daŋ dom. Magoc tu am sôm-ŋga, dec aô wakêŋ wasaŋ sip ndi.” ⁶Goc Saimon

^e 5:1 Genesaret - Bugictoŋ Galili-ŋga ndê ɳâe daŋ.

ti ndê lau sêhêc waŋ sêsa si, ma sêkêŋ wasaŋ sip gi. Ma sêkôc i daêsam andô e wasaŋ meŋhu, kêpiŋ bu wasaŋ kic. ⁷Bocdinaŋ ɻac sic gayo ɻac si silip ɻatô naŋ sêmbo waŋ tilu-ŋga bu sêmeŋ ma sênem ɻac sa. Goc ɻac sic dulu i sip waŋ lu-lu e meŋhu, ma kêpiŋ bu waŋ lu-lu sépac.

⁸Têŋ ndoc Saimon Pita gêlic i daêsam dinaj, naŋ iŋ pôŋ haduc yêc Yisu gahi-ŋga ma sôm têŋ iŋ, “Pômdau, hu aö siŋ, bu aö ɻgac sac!” ⁹Iŋ sôm yom dinaj, ɻahu bu iŋ ti lau hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ iŋ, naŋ sêhêdaê tu sêhê i daêsam dinaj-ŋga. ¹⁰Ma Jems lu Jon, Sebedi ndê atuŋgac lu naŋ sêmbo waŋ tilu-ŋga, naŋ sêhêdaê boc-d inaj. Magoc Yisu sôm têŋ Saimon, “Tôc daôm dom. Am ɻgac kôc i-ŋga, magoc kwahic dec ma ndi, am oc kôm gweleŋ bu kôc ɻamalac sêmeŋ sêŋkuc aö.” ¹¹Ma tiŋambu sêšôc baö si goc sêhu gêŋ hoŋ siŋ, ma sêŋkuc Yisu.

Yisu kôm ɻgac ti gêmbac leprasi ɻayham sa
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹²Yisu mbo malac atu daŋ, ma ɻgac daŋ naŋ gêmbac leprasi gêm iŋ ndê ɻamlic sambuc ahuc, naŋ têŋ iŋ gi. Têŋ ndoc iŋ gêlic Yisu, naŋ iŋ hu dau aŋjô andô têŋ nom, ma teŋ iŋ, “Pômdau, am bu tac whiŋ, dec gitôm bu am oc kôm aö ɻamlic ɻawasi sa.” ¹³Goc Yisu kêmatôc amba ma kêmasec iŋ ma sôm, “Aö atac whiŋ, dec wasôm têŋ am bu ɻamlic ɻawasi sa.” Ma ɻagahô ej gêmbac leprasi hu iŋ siŋ. ¹⁴Goc Yisu kêŋ yao ma sôm, “Ndic miŋ têŋ ɻamalac daŋ dom, tigeŋ têŋ daburisiga ndi, ma tôc daôm têŋ iŋ bu lic bu am nem ɻamlic ɻawasi sa su. Ma kêŋ da tu am ɻamlic ɻawasi sa-ŋga tôm yomsu naŋ Moses kêŋ têŋ yac. Ma ɻaléŋ dinaj lau hoŋ oc sêŋyalê bu am ɻamlic ɻayham sa.”

¹⁵Yisu bu kêŋ yao ɻgac dau, magoc ɻawaê pi gêŋ naŋ Yisu kôm, naŋ gêm gameŋ sambuc ahuc. Bocdinaŋ lau daêsam sêtêŋ iŋ si ɻapaŋ, bu sêŋgô iŋ ndê yom, ma bu iŋ kôm ɻac si gêmbac ɻayham sa. ¹⁶Tigeŋ têm ɻatô iŋ hu lau hoŋ siŋ, ma sa gameŋ sawa gi bu teŋ mbec.

Yisu gêm ɻgac bôliŋ daŋ sa
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷Têŋ bêc daŋ Yisu kêdôhôŋ lau mbo andu daŋ. Ma lau †Palêsai ti kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ɻatô naŋ sêmeŋ akêŋ malac Galili-ŋga ti Ju dia-ŋga hoŋ, ma akêŋ Jerusalem, naŋ sêndöc sêsuŋ sa têŋ iŋ. Ma Pômdau ndê ɻaclai gêm Yisu ahuc bu kôm lau gêmbac ɻayham sa.

¹⁸Têŋ têm dinaj lau ɻatô sêmeŋ sêmbalaŋ ɻgac bôliŋ daŋ yêc sac, ma bu sêšôc andu dau sêndi, tu bu sêkêŋ iŋ yêc Yisu aŋgô-ŋga. ¹⁹Magoc lau daêsam sêŋgihi Yisu ahuc e ɻasawa mba. Bocdinaŋ ɻac sêpi andu ɻapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa. Goc sêŋwhaŋ sac ti ɻgac bôliŋ dau sip lau daêsam ɻalhu, solop têŋ Yisu aŋgô-ŋga gi. ²⁰Yisu gêlic gêŋ dinaj dec kêyalê bu ɻac sêkêŋ whiŋ iŋ, ma sôm têŋ ɻgac bôliŋ, “O ɻgac daôm, kwahic dec aö wasuc am nem sac kwi.”

²¹Goc lau Palésai ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu sic hu sem yom-galôm têŋ dau bocdec bu, “Ngac dindec iŋ asa? Iŋ ndê yom sac sambuc! Anötö tigeŋ gitôm bu suc sac kwi!” ²²Yisu kéyalé ɻac si gauc dinaj ma ndac ɻac, “Tu sake-ŋga mac gauc gêm yom bocdinaŋ? ²³Mac akêŋ whiŋ dom bu aner ɻaclai yêc bu wasôm têŋ ngac dau bu, ‘Aö wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinaŋ aö wasôm têŋ iŋ, ‘Tisa ma êmsêlén.’ ²⁴Ma têŋ ndoc mac alic aner yom dau ɻandô sa, naŋ arŋyalé bu Anötö kêŋ ɻaclai têŋ †Namatilac ndê Atu bu suc ɻamatilac si sac kwi yêc nom whiŋ.”

Goc Yisu sôm têŋ ngac bôliŋ dau, “Tisa, kôc nem mbô sa, ma lhö têŋ nem andu ndi.” ²⁵Ma ɻagahô ngac dau kalhac ɻac si angô-ŋga, kôc iŋ ndê mbô sa, ma mbu têŋ ndê andu gi ti kêpiŋ Anötö. ²⁶Ma lau hoŋ sêhêdaê ɻandô. Sêmpir Anötö ma sêšôm, “Acsalô lec yac dalic gêŋ kaiŋ daŋ solop!”

Yisu kêgalêm Liwai bu êŋkuc iŋ
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

²⁷Tirjambu Yisu sa awê gi ma gêlic ngac kôc takis-ŋga daŋ naŋ ndê ɻaâ Liwai, ndöc ndê mala kôc takis-ŋga. Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Êmkuc aö!”

²⁸Goc Liwai tisa, hu gêŋ hoŋ siŋ yêc, ma kékuc Yisu.

²⁹Tirjambu Liwai ndê mwasiŋ atu daŋ tu Yisu-ŋga yêc iŋ ndê andu. Ma lau sêkôc takis-ŋga daësam, ma lau ɻatô sêndöc tebo ma seŋ gêŋ sêwhiŋ iŋlu Yisu.

³⁰Ma lau Palésai ti lau †Skraib ɻatô naŋ sêmbo Palésai si ton, naŋ sêlic gêŋ dau dec sêtudinj ma sêšôm têŋ Yisu ndê ngacsênomi, “Tu sake-ŋga mac aŋ ti anôm gêŋ awhiŋ lau sêkôc takis-ŋga ti lau sac ɻatô?” ³¹Ma Yisu dau ô ɻac si yom ma s ôm, “Lau naŋ sêlic dau bu gêmbac mba, naŋ oc sêŋsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêŋsalê dokta. ³²Aö gameŋ bu wângalêm lau naŋ sêlic dau bu lau gitêŋ, naŋ sa dom, aö gameŋ bu wângalêm lau sac sa bu sênenem dau kwi.”

Yao gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga
(Mat 9:14-15; Mak 2:18-20)

³³Ma lau Palésai ti lau Skraib dinaj sêšôm têŋ iŋ, “Ndoc daësam Jon, Ngac Kêku Lau-ŋga ndê sêŋomi sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ ma sêteŋ mbec, ma Palésai si sêŋomi sêkôm bocdinaŋ. Magoc tôm bêc hoŋ am nem ngacsênomi sêñom tî seŋ gêŋ sêmbo.” ³⁴Goc Yisu sôm, “Ngac nem awhê-ŋga daŋ bu êngalêm lau sa sêmbo sêwhiŋ iŋ bu sêneŋ mwasiŋ nem awhê-ŋga, dec oc tôm dom bu dasôm têŋ ɻac bu sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ têŋ ndoc ngac dau mbo whiŋ ɻac. ³⁵Halêŋ tigeŋ aö gambo gawhiŋ aner ngacsênomi, ma tu dinaj-ŋga dec sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ dom. Tigeŋ ndoc oc meŋ, naŋ ɻacyo oc sêkôc aö su yêc ɻac, ma têŋ ndoc dinaj ɻac oc ɻalôm ɻawapac, ma sêŋkuc lêŋ dahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ-ŋga.”

Yisu ndê yom gitôm gêŋ wakuc
(Mat 9:16-17; Mak 2:21-22)

³⁶Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ɻac bocdec bu, “Po akwa daŋ bu kic, dec yac dakêc po wakuc bu dasi pi po akwa dinaj dom. Bu dakôm, oc

tañyaiñ po wakuc, ma po wakuc oc tôm po akwa dom. ³⁷Ma têj ndoc lau sêmasaj wain wakuc, nañ sêkêc sip bôc ñamlic wain-ŋga akwa dom. Mba. Ñac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ñamlic akwa kôc ma wê niñga. Ma bôc ñamlic oc tisac bocdinaj. ³⁸Mba. Wain wakuc dakêc sip bôc ñamlic wakuc. ³⁹Ma lau nañ sêñôm wain akwa su, nañ sêtec bu sêñôm wain wakuc, bu sêñôm, ‘Wain akwa, iñ ñayham.’ ”

Yisu iñ Pômdau bêc Sabat-ŋga
(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

6 ¹Têj bêc Sabat-ŋga dañ, Yisu kêsêlêj mbo lôcwha nañ gic ôm wit-ŋga dañ kic, ma iñ ndê ñgacsêñomi sêkôc wit ñandô ma sêñsê ñapa goc señ ñandô. ²Ma Palêsai ñatô sêlic gêj dau ma sêndac, “Tu sake-ŋga mac akôm gweleñ nañ yac neñ yomsu gic yao bu dakôm têj bêc Sabat-ŋga dom?” ³Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gauc nem yom nañ sêto yêc pi gêj nañ Kiñ Dawid kôm. Mac asam su, me? Têj ndoc dañ gêj yô iñ ma lau nañ sêwhij iñ, ⁴dec iñ sôc Anötö ndê andu gi, ma gêj bolom dabuj nañ lau sêkêj ti da, nañ Moses kêj yao bu dabuñsiga tawasê sêneñ. Ma iñ kêj têj lau nañ sêmbo sêwhij iñ ma ñac señ. Magoc lau dañ sêñgôliñ yom pi Dawid me sêñôm bu iñ kêgilî yomsu lec dom.”

⁵Ma iñ sôm têj ñac, “Ñamalac ndê Atu iñ gêj hoñ ñadau, ma iñ Pômdau bêc Sabat-ŋga whiñ.”

Yisu kôm ñgac amba balê ñayham sa têj bêc Sabat-ŋga
(Mat 12:9-24; Mak 3:1-6)

⁶Têj bêc Sabat-ŋga dañ iñ sôc lôm wê-ŋga dañ gi, ma kêdôhôj lau. Ma ñgac dañ nañ ndê amba andô-ŋga tibalê nañ ndöc. ⁷Lau Palêsai ti lau nañ sêndôhôj yomsu nañ sêñsalê yom bu sêñgôliñ pi Yisu. Tu dinañ-ŋga dec ñac tatiñ iñ ñapep bu mboe iñ oc kôm ñgac dau ñayham sa têj bêc Sabat-ŋga, dec ñac oc sêñôm bu iñ kêgilî yomsu Sabat-ŋga. ⁸Yisu kêyalê ñac si gauc, ma sôm têj ñgac amba balê, “Tisa, ma lhac lau hoñ aŋgô-ŋga.” Ma iñ tisa kalhac. ⁹Goc Yisu sôm têj ñac, “Aö bu wandac mac bu gêj bocke oc êngili yomsu Sabat-ŋga? Dakôm ñayham têj lau, me dakôm sac têj lau? Danem ñamalac sa, me datec ñac sêmbac ndu?” ¹⁰Iñ tahê ñac hoñ, ma sôm têj ñgac dau, “Êmatôc amam.” Goc ñgac dau kêmatôc amba, ma amba dau ñayham sa tiyham.

¹¹Magoc gêj dañ kôm lau Palêsai ti lau Skraib atac ñandê atu, ma ñac sem yomgalôm têj dañ pi Yisu, ma pi gêj bocke bu sêkôm têj iñ-ŋga.

Yisu kêyalij aposel 12 sa
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹²Têj bêc dañ Yisu pi lôc dañ gi bu teñ mbec, ma tôm ôbwêc baliñ iñ teñ mbec mbo. ¹³Têj galañsê bêbêc iñ kêgalêm lau nañ sêñkuc iñ sêmeñ,

ma kêyaliŋ ɳac si lau 12 sa, ma sam ɳac bu lau †Aposel. ¹⁴Lau Aposel dau si ɳaē bocdec: Saimon, naŋ Yisu sam bu ‘Pita,’ lu asi Andru, ma Jems, Jon, Pilip, Batolomeas, ¹⁵Matyu, Tomas, Jems (naŋ Alpayas ndê atu), Saimon (naŋ sêsam bu ‘ɳgac †Selot’), ¹⁶Judas (naŋ ɳadamba iŋ ɳgac daŋ ɳaē Jems), ma Judas Iskeriot naŋ tiŋambu oc hoc Yisu asê.

Yisu kêdôhôŋ lau ma kôm gêmbac ɳayham sa
(Mak 3:7-12)

¹⁷Yisu ti ndê ɳgacsêŋomi sêsip akêŋ lôc sêmeŋ, ma Yisu kalhac gameŋ gaponj. Ma †sêŋomi daêsam naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ sêkac sa su sêmbo dinaŋ. Ma lau tonj atu akêŋ malac Jerusalem ti malac gameŋ Judia-ɳga hoŋ, ma lau akêŋ gameŋ gwêc-ɳga naŋ yêc kêpiŋ malac Taya ma Saidon, naŋ sêmeŋ bu sêŋgô iŋ ndê yom, ma bu iŋ kôm ɳac si gêmbac ɳayham sa. ¹⁸Lau naŋ ɳalau sac sêmbo ɳac si ɳalôm, naŋ Yisu kôm ɳac ɳayham sa. ¹⁹Ma lau hoŋ sêhôc sôsôwec bu sêmasec iŋ, ɳahu bu ɳaclai sa yêc Yisu, ma kôm lau gêmbac hoŋ ɳayham sa.

Yisu ndê yom ɳatô
(Mat 5:1-12)

- ²⁰Yisu tahê iŋ ndê ɳgacsêŋomi ma sôm,
“Anötö ndê mwasiŋ gic waê mac lau ɳalôm sawa, bu iŋ gêlic ɳayham bu kôc mac sa andöc iŋ ndê gôliŋ ɳapu.
- ²¹Anötö ndê mwasiŋ gic waê mac lau naŋ kwahic dec gêŋ yô mac, bu iŋ oc kêŋ gêŋ hôc mac dôŋ-ɳga.
Anötö ndê mwasiŋ gic waê mac lau naŋ kwahic dec andöc ti tamsulu, bu iŋ oc nem malô mac e ambwac.
- ²²Anötö ndê mwasiŋ gic waê mac lau naŋ sêtec mac ma sêtiŋ mac, ma sêpu mac ti sêkôm nem waêm tisac tu mac aŋkuc ɻamalac ndê Atu-ɳga. ²³Ahêgo daôm dom têŋ ndoc lau sêkôm bocdinaj, tigeŋ atê wê ti atac ɳayham, bu Anötö oc kêŋ ɳagêyô ɳayham têŋ mac yêc undambê. Ma gauc nem bu lau naŋ sêtec mac, naŋ si apai sêkôm ɳalêŋ tigeŋ dinaŋ têŋ Anötö ndê lau prophet ɳamata-ɳga.
- ²⁴Oyaê mac lau naŋ apo daôm sa ɳa awa ti wapa daêsam. Mac atap nem mwasiŋ ɳayham sa têŋ têm kwahic dec-ɳga, magoc gêŋ dau oc tôm dom bu nem mac sa têŋ têm ɳambu-ɳga.
- ²⁵Oyaê mac lau naŋ aŋ gêŋ ɳawahô kwahic dec. Tiŋambu gêŋ oc yô mac.
Oyaê mac lau naŋ ambwac kwahic dec. Tiŋambu mac oc ataŋ daŋgibo atu ma andöc ti tamsulu.
- ²⁶Oyaê mac lau naŋ lau hoŋ sêmpinj mac. Atac ɳayham tu gêŋ dinaŋ ɳga dom, bu ɳalêŋ tigeŋ lau Israel-ɳga si apai sêmpinj lau prophet tasanj.”

Atac whij mac nem ɻacyo
(Mat 5:43-48)

²⁷Ma Yisu sôm têj lau dinaj, “Aŋgô aneŋ yom. Atac whij mac nem ɻacyo, ma akôm ɻayham têj lau naŋ sêtec mac. ²⁸Anem mbec lau naŋ sêpucbo mac, ma aten mbec pi lau naŋ sêkôm sac têj mac. ²⁹ɻgac daŋ bu tap am sip alim andô daŋga, naŋ kêŋ daŋga bu iŋ ndic whij. ɻgac daŋ bu kôc nem ɻakwê baliŋ su yêc am, naŋ êmgamiŋ nem ɻakwê ɻandô-ŋga dom magoc kêŋ têj iŋ whij. ³⁰ɻgac daŋ bu ndac gêŋ daŋ, naŋ kêŋ têj iŋ. Ma ɻgac daŋ bu kôc am nem gêŋ daŋ, naŋ ndac bu iŋ kêŋ mbu meŋ dom. ³¹Mêtê ɻayham-ɻayham naŋ mac atac whij bu lau sêkôm têj mac, naŋ mac daôm akôm têj ɻac.

³²“Lau hoŋ atac whij lau naŋ atac whij ɻac ô. Bocdinaj mac bu atac whij nem silip tawasê ma atac tec nem ɻacyo, dec mac nem mêtê hôc gêlêc lau sac si mêtê su dom. ³³Ma lau hoŋ sêkôm ɻayham têj lau naŋ sêkôm ɻayham têj ɻac ô, ma mac bu akôm bocdinaj, dec mac nem mêtê hôc gêlêc lau sac si mêtê su dom. ³⁴Ma mac bu akêŋ tôp têj mac nem silip, naŋ iŋ gêŋ atu dom. Mac aŋyalê su bu tiŋambu ɻac oc sêndic tôp dau. Lau sac sêkêŋ tôp têj si silip, ma takwê bu ɻac sêndic tôp hoŋ mbu meŋ.

³⁵“Bocdinaj ayob daôm bu aŋkuc lau sac si mêtê dom. Atac whij nem ɻacyo, ma akôm ɻayham têj ɻac. Akêŋ gêŋ têj ɻac, ma ahêgo daôm dom pi ndoc bocke ɻac oc sêkêŋ gêŋ dau mbu meŋ-ŋga. Tu dinaj-ŋga Anötö, ɻaclai ti ɻawasi ɻadau oc kêŋ ɻaoли ɻayham atu têj mac, ma sam mac bu iŋ ndê atui awhê ma ɻgac. Bu Anötö dau kêmwasij lau sac ma lau naŋ sem daŋge iŋ dom, naŋ sêwhij. ³⁶Bocdinaj tamwalô lau hoŋ, tôm Damam undambê-ŋga tawalô lau.”

Yom datoc asidôwai sa-ŋga
(Mat 7:1-5)

³⁷Ma Yisu sôm, “Anem dôhôŋ lau si lêŋ ti sakiŋ tu bu alic lau ɻatô sac ɻambwa, me tu bu apu ɻac-ŋga dom. Mac bu akôm, dec Anötö oc lic mac sac ma pu mac tu mac nem lêŋ ti sakiŋ-ŋga boc-dinaj. Asuc lau si sac kwi, ma Anötö oc suc mac nem kwi boc-dinaj. ³⁸Têŋ ndoc mac bu anem lau ɻatô sa, naŋ akêŋ gêŋ têj ɻac ti nem ɻalôm sambuc, ma boc-dinaj Anötö oc kêŋ gêŋ hôc gêlêc su têj mac e meŋhu ma êŋsalê mac ahuc. Bu Anötö oc êmwasiŋ mac, gitôm mac amwasiŋ lau.”

³⁹Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec, “ɻgac tapec gitôm bu wê tapec daŋ dom. Mba! Iŋlu lu-lu oc sêpeŋ sêsisp sê sêndi. ⁴⁰Ma kwapuc daŋ oc hôc gêlêc gwalam akwa naŋ kêdôhôŋ iŋ, naŋ dom. Magoc kwapuc hoŋ naŋ sêndôhôŋ gêŋ hoŋ e tidôŋ ɻac, naŋ oc sêtôm ɻac si kêdôhôŋwaga.

⁴¹“Tu sake-ŋga am hêgo daôm tu gêŋ golop sauŋ naŋ yêc nem asidôwa tandô, tigen gêŋ golop atu naŋ yêc am daôm tanôm, naŋ am gêlic apu?

42 Ma bocke am oc sôm têj nem asidôwa, ‘Anej asidôwa, aö bu wakôc gêj golop naøj yêc am tanôm, naøj sa,’ magoc gêj golop atu naøj pôc am daôm tanôm ahuc, naøj am gêlic dom? Am ñgac tim yom lau-ñga! Gêj ñamata-ñga kôc gêj golop sa yêc daôm tanôm e tanôm ñawa sa, goc tinjambu kôc gêj golop sauj naøj yêc nem asidôwa tandô, naøj sa.”

Lau si mêtê whê ñjac sa bu ñayham me sac
(Mat 7:16-19; 12:33-35)

43 Ma Yisu sôm, “A ñayham daej oc nem ñandô sac dom, ma a sac oc nem ñandô ñayham dom. **44** Dalic ñandô naøj a tidau-tidau sem, ma bocdinaj yac tanjyalê bu a ñayham me sac. Gitôm dom bu dahij ñandô ñayham yêc a sac. **45** Ma ñalêj tigerj, yom naøj lau sêsôm, naøj tôc gêj bocke naøj hôc ñjac si ñalôm ahuc, naøj asê. Mêtê ti gauc ñayham yêc lau ñayham si ñalôm, ma bocdinaj sêkôm mêtê ñayham. Ma mêtê ti gauc sac yêc lau sac si ñalôm, dec sêkôm sac.”

Yom gôlij pi ñgac sêkwê andu-ñga lu
(Mat 7:24-27)

46 “Tu sake-ñga mac asam aö bu, ‘Pômdau, Pômdau,’ tigej mac dañjam wambu anej yom dom? **47** Ñamalac naøj têj aö meej ma ñgô anej yom, ma dañga wambu yom dau, naøj aö bu wawhê iñ sa têj mac. **48** Iñ gitôm ñgac kwê andu-ñga naøj kwê sê balij sip nom ñanja, ma kêj hoc kêgapin alhô dôj têj ndoc iñ kêsuhuj sip sê balij dinaej. Têj ndoc uhô-ñga, bu hêc meej hôc pi andu dau, magoc andu dau kalhac ñanja, bu iñ kwê ñapep. **49** Magoc ñamalac naøj ñgô anej yom ma dañga wambu dom, naøj gitôm ñgac naøj kwê andu, magoc kêj alhô sip nom ñalôm gi dom. Têj ndoc uhô-ñga, bu hêc ma hôc pi ndê andu e ñagahô eñ andu dau ku sa ma tisac sambuc.”

Ñgac bata siñ-ñga daej kêj whij ñanya
(Mat 8:5-13)

7 **1** Yisu gic bata yom naøj iñ kêdôhôj têj lau toj atu dinaej, goc sôc malac Kapenaom gi. **2** Ma ñgac bata Rom-ñga naøj gêm gôlij lau siñ-ñga 100, naøj mbo malac dau. Iñ ndê ñgac akij daej naøj iñ tac whij kêlêc, naøj gêmbac e kêpij bu mbac ndu. **3** Ma iñ ñgô Yisu ñawaê, dec kêkiñ lau bata Israel-ñga ñatô sêtêñ iñ si, bu sêndac iñ bu meej ma kôm iñ ndê ñgac akij ñayham sa. **4-5** Ñac sêhôc asê têj Yisu, ma sêsôm têj iñ bu, “Ñgac bata siñ-ñga dinaej iñ ñgac ñayham, ma iñ tac whij yac lau Israel-ñga. Iñ gêm yac sa tu akwê yac mba lôm wê-ñga. Boc-dinaej yac atej am bu nem iñ sa.”

6 Goc Yisu whij ñjac gi. Iñ meej suñ sa têj andu, ma ñgac bata siñ-ñga dau kêkiñ ndê silip ñatô bu sêsôm têj iñ, “Pômdau, ñgac bata siñ-ñga dau

sôm bu iŋ tec bu kēŋ ɻawapac tēŋ am. Iŋ sôm bu am ɻgac tiwaê naŋ hōc gêlêc iŋ su, dec iŋ maya bu am tēŋ iŋ ndê andu ndi. ⁷Tu dinaŋ-ɻga iŋ dau tēŋ am meŋ dom. Tigeŋ iŋ sôm bu iŋ kēyalê su bu am ɻgac ti ɻaclai atu, ma bocdinaŋ dec am gitôm bu sôm ɻa awham ɻambwa, dec iŋ ndê ɻgac akiŋ oc ɻayham sa. ⁸Bu iŋ dau daŋga wambu lau naŋ si ɻaclai hōc gêlêc iŋ ndê, ma iŋ ndê lau siŋ-ɻga daŋga wambu iŋ. Iŋ bu sôm tēŋ daŋ, ‘Am ndi,’ dec iŋ oc ndi. Ma iŋ bu sôm tēŋ daŋ, ‘Mweŋ!’ dec iŋ oc meŋ. Ma iŋ bu sôm tēŋ ndê ɻgac akiŋ bu kōm gêŋ daŋ, dec iŋ oc kōm.”

⁹Yisu ɻgô ɻgac bata siŋ-ɻga ndê yom dinaŋ e hêdaâ. Iŋ kac dau kwi ma sôm tēŋ lau toŋ atu naŋ sêŋkuc iŋ, “Aö wasôm tēŋ mac bu yêc lau Israel-ɻga hoŋ aö gatap ɻac si daŋ naŋ kēŋ whiŋ ɻanŋa gitôm ɻgac Rom-ɻga dinaŋ, naŋ sa dom.”

¹⁰Ma tiŋambu ɻgac bata siŋ-ɻga ndê lau sêmbu sêtêŋ iŋ ndê andu si, ma sêtap sa bu ɻgac akiŋ dau ɻayham sa su.

Yisu uŋ ɻgac daŋ naŋ mbac ndu su, naŋ sa

¹¹Bêc ɻatô giŋga su, ma Yisu têŋ malac Nein gi, ma iŋ ndê ɻgac-sêŋomi ti lau da sam sêwhiŋ iŋ si. ¹²Têŋ têm iŋ meŋ kêpiŋ malac dau ɻagatam, iŋ gêlic lau ɻatô sêsa sêmeŋ, sêmbalan ɻgac batê daŋ bu sêŋsuhuŋ iŋ. ɻgac batê dinaŋ dinda iŋ awhê sawa naŋ ndê balêkoc ɻatô mbasi. Ma lau malac-ɻga da sam sêwhiŋ dinda sêsa sêmeŋ. ¹³Pômdau gêlic dinda, ma tawalô iŋ ɻandô, goc sôm, “Am taŋ dom.” ¹⁴Goc iŋ têŋ ɻac gi, ma kêmasec sasac naŋ ɻgac batê yêc. Ma lau naŋ sêhôc sasac, naŋ sêlhac teŋ. Ma iŋ sôm, “Aneŋ balê, aö wasôm têŋ am bu tisa!” ¹⁵Ma ɻgac dau tisa ndöc, ma gic hu sôm yom. Goc Yisu kêŋ iŋ mbu têŋ dinda gi. ¹⁶Gêŋ dinaŋ kôm lau hoŋ sêtöc dau atu, ma ɻac sic hu sêmpir Anötö. ɻatô sêşôm, “Propet atu daŋ hōc asê yac.” Ma ɻatô sêşôm, “Anötö kêlhiŋ iŋ ndê lau yac siŋ dom, iŋ gêm yac sa.” ¹⁷Ma tiŋambu ɻawaâ pi gêŋ naŋ Yisu kôm, naŋ gêm gameŋ Judia-ɻga ma gameŋ ɻamakê-ɻga hoŋ ahuc.

Yisu sôm yom pi Jon, ɻgac Kêku Lau-ɻga (Mat 11:2-18)

¹⁸Têŋ ndoc dinaŋ Jon, ɻgac Kêku Lau-ɻga ndöc gapocwalô, ma iŋ ndê sêŋomi sic miŋ têŋ iŋ pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm. Goc Jon kêyalij iŋ ndê sêŋomi lu sa, ¹⁹ma kêkiŋ iŋlu sêtêŋ Yisu si, bu sêndac iŋ, “Anötö gic bata têŋ yac bu oc êŋkiŋ Mesaya. Am da m dinaŋ, me yac oc akêŋ bataŋ ɻgac daŋ tiyham?”

²⁰⁻²¹Têŋ ndoc ɻgac lu dinaŋ sêhôc asê Yisu, iŋ gêm gweleŋ mbo, ma kôm lau da sam ɻayham sa, lau gêmbac ma lau ti ɻalau sac. Ma iŋ kôm lau tapec da sam si tandô po asê. Ma iŋlu sêşôm têŋ iŋ, “Jon, ɻgac Kêku Lau-ɻga kêkiŋ alu atêŋ am amen, bu andac am bu am Mesaya dau, me yac oc akêŋ bataŋ ɻgac daŋ tiyham?” ²²Goc Yisu ô iŋlu si yom ma sôm, “Amlu ambu andi ma

asôm yom têj Jon pi mêtê naøj amlu aنجô aö gahoc asê, ma pi gêj naøj amlu alic aö gakôm. Lau tapec sêlic gamej tiyham, lau bôliŋ sênsêlêŋ tiyham, lau ti gembac leprasi si ɣamlic ɣawasi sa, lau daŋgasuŋ bic sêŋgô yom tiyham, lau batê sêtisa, ma lau ɣalôm sawa sêŋgô ɣawaiɣ ɣayham. ²³Aنجô! Lau naøj atac lu-lu tu aö-ɣga dom, naøj oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa.”

²⁴Ʉgac lu naøj Jon kêkiŋ, naøj sêhu Yisu siŋ ma sêmbu si, goc Yisu sôm yom pi Jon têj lau toŋ atu, ma ndac ɣac bocdec bu, “Têj ndoc mac asa atêj Jon yêc gamej sawa a, naøj mac gauc gêm bu atap ɣamalac kaiŋ bocke sa? Mac bu alic Ʉgac gauc babalê, gitôm gakoc naøj mbu kêwic, a? ²⁵Mac asa a bu alic Ʉgac naøj sôc ɣakwê ɣayham, a? Mba! Lau naøj sêšôc ɣakwê ɣayham ma seŋ gêj ɣayham, naøj sêmbo gamej ɣayham gitôm kiŋ si andu. ²⁶B ocdinaŋ dec aö bu wandac mac, bu mac asa a bu alic sake? Bu alic propet daŋ? Yomandô! Iŋ propet daŋ, ma iŋ hôc gêlêc propet hoŋ su. ²⁷Propet akwa daŋ to yom naøj Anötö sôm têj Mesaya bocdec bu, ‘Aö wan̄kiŋ aneŋ Ʉgac aheŋ-ɣga muŋ am, bu êmasaŋ am nem seŋ.’ Y om pi Ʉgac aheŋ-ɣga dau hêganôŋ Jon solop. ²⁸Ʉjamalac naøj dinda nom-ɣga sêkôc ɣac, naøj si daŋ hôc gêlêc Jon su dom. Tigeŋ aö wasôm têj mac, bu lau hoŋ naøj sêšôc Anötö ndê gôliŋ ɣapu su, lau tiwaâ, ma lau waêmba bocdinaŋ, naøj hoŋ sêhôc gêlêc Jon su yêc Anötö aنجô-ɣga.”

²⁹Lau daêsam naøj sêŋgô Yisu ndê yom dinaj, ma lau sêkôc takis-ɣga sêwhiŋ, naøj sêtôc asê bu sêlic Anötö ndê lêŋ bu lêŋ solop eŋ. Ʉahu bu muŋ-ɣga, têj ndoc Jon gêm mêtê ma kêku lau mbo, naøj sêkôc iŋ ndê yom sa ma sêliŋ sangu. ³⁰Tigeŋ lau Palêsaŋ ti gwalam akwa yomsu-ɣga sêkôc Jon ti iŋ ndê yom sa dom, ma sêliŋ iŋ ndê sangu dom, dec tôc asê bu sêtec Anötö ndê lêŋ naøj Jon tôc têj ɣac.

³¹Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Lau têm dindec-ɣga ɣac lau kaiŋ bocke? Aö wanem dôhôŋ pi gêj sake tu bu wawhê ɣac si lêŋ sa-ɣga? ³²Ʉjac sêtôm balêkoc naøj sêkôc whê sêmbo malac lôm, naøj sêtucdiŋ ɣac si silip ɣatô ma sêšôm, ‘Têj ndoc naøj yac ac oŋ bu datê wê, naøj mac atec. Ma têj ndoc yac am wê daŋgibo-ɣga, naøj mac atec bu ataj awhiŋ.’ ³³Ma mac lau têm dindec-ɣga bocdinaŋ. Jon, Ʉgac Kêku Lau-ɣga meŋ ma gêj gêj ɣayham dom, ma nôm wain dom, ma mac asôm bu ɣalau sac daŋ mbo iŋ ndê ɣalôm. ³⁴Ma Ʉjamalac ndê Atu meŋ hôc asê, ma gêj gêj ɣayham ti nôm wain, ma mac asôm bu iŋ Ʉgac gêj gêj ti nôm wain ɣawahô-ɣga, ma iŋ hê silip têj lau sac ti lau sêkôc takis-ŋ ga. Bocdinaŋ, mac lau têm dindec-ɣga atôm balêkoc naøj sêkôm tô aŋiŋ ɣapaŋ. ³⁵Tigeŋ Anötö ndê gauc hôc gêlêc gêj hoŋ, ma iŋ ndê lau sêŋyalê bu iŋ ndê lêŋ iŋ lêŋ solop.”

Awhê daŋ kêc bu Ʉjamalu pi Yisu gahi
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

³⁶Palêsaŋ daŋ ɣaê Saimon kêgalêm Yisu bu neŋ gêj whiŋ iŋ, dec Yisu sôc iŋ ndê andu gi, ma ndöc tebo bu neŋ gêj. ³⁷Yêc malac dinaj, awhê

sac daŋ mbo. Iŋ ŋgô ŋawaâ bu Yisu ndöc Palêsaï ndê andu dinaŋ, dec kôc bu ŋamalu ŋayham sip kac daŋ, ma têŋ andu dau gi.³⁸ Iŋ pônj haduc yêc Yisu gahi-ŋga ma taŋ, ma iŋ ndê tasulu sip Yisu gahidômbwê. Goc iŋ puŋ Yisu gahi ŋa kêclauŋ, ŋgutô iŋ gahi, ma mbac gêŋ malu dau pi iŋ gahi. ³⁹ Saimon gêlic gêŋ dau, ma gauc gêm yêc dau, “Iŋgac dindec iŋ bu propet daŋ, dec iŋ oc êŋyalê bu awhê naŋ kêmasec iŋ, naŋ awhê sac daŋ.” ⁴⁰ Yisu kêyalê yom naŋ Saimon gauc gêm, goc sôm, “Saimon, aö bu wasôm yom daŋ têŋ am.” Ma Saimon ô yom ma sôm, “Kêdôhôŋwaga, sôm.”

⁴¹ Goc Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu, “Iŋgac lu sêkôc tôp yêc ŋgac ti lêlôm. Iŋgac daŋ ndê tôp gitôm ՚denarii 500 ma daŋ ndê tôp gitôm denarii 50. ⁴² Iŋlu si mone sêndic tôp-ŋga mbasi, dec iŋ hu iŋlu si tôp ŋayom siŋ. Am gauc gêm bocke? Iŋlu si asa oc atac whiŋ ŋgac dau hôc gêlêc?” ⁴³ Ma Saimon sôm, “Iŋgac naŋ kôc tôp atu, naŋ.” Ma Yisu sôm, “Am sôm solop.” ⁴⁴ Goc iŋ kac dau kwi, tahê awhê dinaŋ, ma sôm têŋ Saimon, “Aö gasôc am nem andu gameŋ, magoc am kêŋ bu têŋ aö bu wangwasin gahiŋ-ŋga tôm lau Israel-ŋga si gêbôm dom. Tigeŋ lic awhê dec. Iŋ ndê tasulu kôm aö gahiŋ ŋamaim sa, ma iŋ puŋ aö gahiŋ ŋa kêclauŋ. ⁴⁵ Am ŋgutô aö dom, tigeŋ awhê dec ŋgutô aö gahiŋ ŋapaŋ. ⁴⁶ Am kêc olib ŋakwi pi aö ŋagôlôn dom, tigeŋ iŋ kêc bu ŋamalu pi aö gahiŋ. ⁴⁷ Bocdinaj aö wasôm têŋ am bu awhê dindec kêyalê bu Anötö suc iŋ ndê sac daêsam kwi, ma bocdinaj iŋ atac whiŋ aö ŋandô. Tigeŋ lau naŋ gauc gêm bu ŋac si sac atu dom, naŋ oc atac whiŋ iŋ naŋ bu suc ŋac si sac kwi, naŋ ŋandô dom.”

⁴⁸ Ma Yisu sôm têŋ awhê dau, “Aö gasuc am nem sac kwi su.” ⁴⁹ Ma ŋacleŋ ŋatô naŋ sêndöc sêwhiŋ, naŋ sêşôm têŋ dandi, “Iŋgac dindec iŋ ŋgac kaiŋ bocke, dec iŋ suc sac kwi?” ⁵⁰ Tigeŋ Yisu sôm têŋ awhê dau, “Am nem kêŋ whiŋ gêm am si. Lhö ti atac malô ndi.”

Lauwhê daêsam sêŋkuc Yisu

8 ¹Tiŋambu Yisu golom malac atu-tu ti sauŋ-sauŋ, ma gêm mêtê ma hoc ŋawaâ ŋayham asê pi Anötö ndê gôliŋ. Ma ՚ngacsêŋomi 12 ²ti lauwhê daêsam sêŋsêlêŋ sêwhiŋ iŋ. Lauwhê dinaŋ ŋatô Yisu soc ŋalau sac su yêc ŋac, ma ŋatô iŋ kôm ŋac si gêmbac ŋayham sa. ŋac si daŋ iŋ Maria Magadala, naŋ Yisu soc ŋalau sac 7 su yêc iŋ. ³Ma awhê daŋ iŋ Joana, naŋ ndê akweŋ Kusa yob Herod ndê andu. Maria lu Joana, ma Susana, ma lauwhê daêsam sêŋkuc Yisu ma sêkêŋ si awa ti wapa tu sênenem iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi sa-ŋga.

Yom gôliŋ pi ŋgac kêbalip wit ŋawhê
(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴Têŋ têm daŋ lau toŋ atu sêtêŋ Yisu sêmeŋ, ma lau akêŋ malac hoŋ yêc gameŋ Galili-ŋga sêmbo sêwhiŋ. Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec

bu, ⁵“Igac daŋ sa gi bu êmbalip wit ɻawhê yêc ndê ôm, ma têŋ ndoc iŋ kêbalip gêŋ dau, naŋ ɻatô sêpeŋ sêcip seŋ, dec lau sêkwê dôŋ ma mbac lôlôc-ɻuga sêcip sêmeŋ ma seŋ su. ⁶Ma ɻawhê ɻatô sêpeŋ sêcip gameŋ hoc-hoc, ma têŋ têm sêpo sêpi sêmeŋ, naŋ sem bôliŋ, bu nom dau tibasô. ⁷ɻawhê ɻatô sêpeŋ sêcip kwaŋ ti ɻakwa ɻalôm, ma têŋ ndoc sêpo sêpi sêmeŋ, naŋ kwaŋ pi whiŋ e yaŋ gêŋ dau ndu. ⁸Ma ɻawhê ɻatô sêpeŋ sêcip nom ɻayham, ma sêpo sêpi sêmeŋ e sem ɻandô gitôm 100.” Yisu gic bata yom gôliŋ dau, goc sôm, “Asa bu daŋgasuŋ yêc, naŋ ɻgô aneŋ yom!”

Yisu whê yom gôliŋ wit ɻawhê-ɻuga ɻahu sa
(Mat 13:10-23; Mak 4:10-20)

⁹Tijambu Yisu ndê ɻacsêŋomi sêndac iŋ bu whê yom gôliŋ dinaj ɻahu sa. ¹⁰Ma iŋ sôm, “Anötö ndê gôliŋ ɻalêŋ ɻahu sip ɻalôm gi. Iŋ kêyalinj mac sa bu aŋyalê ɻahu dau, magoc aö wasôm yom têŋ lau ɻatô ɻa yom gôliŋ ɻambwa. Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm, ‘ɻac sêlic gêŋ naŋ aö gakôm, naŋ ɻapaj, magoc ɻac si gauc sa dom. Ma ɻac sêŋgô aneŋ yom ɻapaj, tigeŋ ɻac sêŋyalê ɻahu dom.’”

¹¹Goc Yisu sôm, “Yom gôliŋ dau ɻahu bocdec. Yom pi wit ɻawhê naŋ hêganôŋ Anötö ndê yom. ¹²Wit ɻawhê naŋ sêpeŋ sêcip seŋ, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom, magoc Sadaŋ meŋ ma kêgaho yom dau su yêc ɻac si ɻalôm, tu bu ɻac sêkêŋ whiŋ dom, ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ɻac si-ɻga sa dom. ¹³Ma yom pi wit ɻawhê naŋ sêpeŋ sêcip gameŋ hoc-hoc, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom ma sêkôc sa ti atac ɻayham, tigeŋ gitôm gêŋ ɻawhê naŋ ɻawakac mba, dec lau dinaj sêkêŋ whiŋ ɻasawa sauŋ, magoc lêtôm meŋ ku ɻac dulu. ¹⁴Ma yom pi wit ɻawhê naŋ sêpeŋ sêcip kwaŋ ti ɻakwa ɻalôm, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom, magoc ɻawapac ma mone ti gêŋ ɻayham-ɻayham nom-ɻga gêm ɻac si ɻalôm ahuc, ma ɻac si ɻandô mbasi. ¹⁵Tigeŋ wit ɻawhê naŋ sêpeŋ sêcip nom ɻayham, naŋ hêganôŋ lau ti ɻalôm ɻawasi, naŋ sêŋgô Anötö ndê yom ma sêkôc sa tidôŋ yêc si ɻalôm, ma sêl hac ɻaŋga ɻapaj ma sem ɻandô daësam.”

Dasiŋ lam ɻawê kwi dom
(Mak 4:21-25)

¹⁶Ma Yisu sôm yom daŋ bocdec bu, “Yac datuŋ lam asê tu bu dasiŋ kwi sip lôn ɻalôm, me dakêŋ sôc sasac ɻapu dom. Mba! Taŋkiŋ êŋgalêŋ ɻalhu, bu lau naŋ sêšôc sêmeŋ, naŋ sêlic ɻawê. ¹⁷Ma ɻalêŋ tigeŋ, yom naŋ yêc siŋ dau, ma yom naŋ ɻahu sip ɻalôm gi, naŋ oc meŋ sa tiawê.

¹⁸“Bocdinag akôc gauc ɻapep pi Anötö ndê yom naŋ mac angô. Asa naŋ kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ɻalôm e tidôŋ, naŋ Anötö oc kêŋ ɻagauc daësam têŋ iŋ. Magoc asa naŋ gauc gêm bu iŋ kôc Anötö ndê yom sa su, tigeŋ iŋ kôc sa tidôŋ dom, naŋ Anötö oc kôc yom dau su yêc iŋ.”

Yisu dinda ti asii
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Yisu ndöc andu daq, ma iŋ dinda ti asii sêmeŋ bu sêlic iŋ. Magoc lau daësam sêmbo sêwhiŋ iŋ, ma gitôm dom bu sêtigasuc iŋ. ²⁰ Ma ŋamalac daq sôm têŋ Yisu, “Am dinam ti asimi sêmbo awê, ma ŋac bu sêlic am.” ²¹ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Lau naŋ sêngô Anötö ndê yom ma daŋga wambu ŋapep, naŋ sêti aö dinanji ti asiŋi.”

Yisu kôm bu ŋampoŋ timalô
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Têŋ bêc daq Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋacsêŋomi, “Dapi bugictoŋ ŋadanya dandi,” goc iŋ pi waŋ daq whiŋ ŋac, ma sêsa si. ²³ Sêlac waŋ sêmbo, ma Yisu yêc bêc yêc. Ma mbu puc atu dec gêli bu sa ma ŋampoŋ gic sip waŋ e kêpiŋ bu waŋ pac. ²⁴ Dec sêtêŋ Yisu si, sêuŋ iŋ sa ma sêsôm, “ŋadau, ŋadau, yac oc dandiŋaŋ!” Ma Yisu tisa ma sôm yom ŋanya têŋ mbu ti bu ŋampoŋ, dec ŋampoŋ dau timalô, ma gameŋ ŋaŋeŋ sa. ²⁵ Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ gwalec?” Ma ŋac sêtöc dau ti sêhêdaê, ma sêsôm têŋ dandi, “Ei! Iŋ ŋac dec asa? Iŋ gitôm bu kêŋ yatu gêŋ hoŋ, ma mbu ti bu ŋampoŋ sêwhiŋ, ma sêsôc iŋ ndê yom ŋapu!”

Yisu kôm ŋac ti ŋalau sac ŋayham sa
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Sêlac e sêhôc asê lau Gerasa-ŋga si gameŋ naŋ yêc Bugictoŋ Galili-ŋga ŋadanya mbu têŋ gameŋ ac pi-ŋga. ²⁷ Yisu sip baö gi, ma ŋac daq akêŋ malac atu naŋ yêc gameŋ dinaj, naŋ têŋ iŋ meŋ. Iŋ ŋac naŋ ŋalau sac sêmbo iŋ ndê ŋalôm. ŋasawa balij su ŋac dau sôc ŋakwê dom, ma ndöc andu dom, magoc mbo ôm sêhô-ŋga. ²⁸⁻²⁹ Ndoc daësam ŋalau sac sêkôc iŋ dôŋ, ma lau sêŋsahê bu sêso iŋ amba ti gahi dôŋ ŋa sen ŋanya ma sêyob iŋ. Magoc têm hoŋ iŋ hê sen kic, ma ŋalau sac sêwê iŋ sa gameŋ sawa gi. Têŋ ndoc iŋ gêlic Yisu meŋ, naŋ iŋ mbwêc ma hu dau sip nom yêc iŋ anjô-ŋga. Ma Yisu gic atu ŋalau sac bu sêhu ŋac dau siŋ, goc ŋalau daq ta yom ti ŋanya, “Yisu, Anötö ŋaclai ti ŋawasi ŋadau ndê Atu, am bu kôm sake têŋ aö? Aö wateŋ am bu kôm aö ŋayom dom!” ³⁰ Goc Yisu ndac ŋalau sac, “Am nem ŋaê asa?” ŋalau sac daësam sêmbo ŋac dau ŋalôm, ma tu dinaj-ŋga ŋac si daq ô Yisu ndê yom ma sôm, “Aneŋ ŋaê ‘Toŋ Atu.’” ³¹ Ma ŋalau sac h oŋ dinaj sêteŋ Yisu tidim daësam, bu êŋkiŋ ŋac sêsep suŋ balij sac naŋ sêsam bu Abis,^f naŋ sêndi dom.

³² Têŋ têm dinaj bôc toŋ atu seŋ gêŋ sêmbo lôc ŋapu yêc gameŋ dinaj, ma ŋalau dau sêteŋ Yisu bu êŋkiŋ ŋac sêsôc bôc dinaj si ŋalôm, ma Yisu

^f 8:31 Suŋ balij sac (Abis) - alic Rev 9:1.

gôlôc. ³³Goc ɳalau sac sêhu ɳgac dinaŋ siŋ ma sêšôc bôc si ɳalôm si. Ma bôc hoj sênti sêšip salic sac ma sêšip bugictoŋ ɳalôm si, ma bu kô ɳac sêmbac ndu. ³⁴Têŋ ndoc lau sêyob bôc-ɳga sêlic gêŋ dau, naŋ sêlhö si, ma sic miŋ pi gêŋ dau têŋ lau naŋ sêmbo malac atu ti gameŋ ɳamakê-ɳga. ³⁵Ma lau hoj sêsa si bu sêlic gêŋ naŋ Yisu kôm. Têŋ têm sêhôc asê iŋ, naŋ sêlic ɳgac naŋ iŋ soc ɳalau sac su yêc iŋ, naŋ ndöc Yisu gahi-ɳga. Sêlic bu iŋ ndê gauc ɳawa sa, ma iŋ sôc ɳakwê sa tiyham, dec sêtôc dandi. ³⁶Lau naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ sic miŋ têŋ ɳac pi ɳalêŋ naŋ Yisu kôm ɳgac ti ɳalau sac ɳayham sa. ³⁷Ma lau Gerasa-ɳga hoj sêndac Yisu bu hu ɳac siŋ, bu ɳac sêtôc dau atu. Goc Yisu pi waŋ ma bu lhö ndi. ³⁸Ma ɳgac naŋ ɳalau sac sêhu iŋ siŋ, naŋ teŋ Yisu ɳaŋga bu whiŋ iŋ ndi, magoc Yisu kêkîŋ iŋ sa gi ma sôm, ³⁹“Am mbu têŋ am nem andu ndi, ma ndic miŋ gêŋ hoj naŋ Anötö kôm têŋ am.” Goc ɳgac dau kölhö gi, ma gic miŋ têŋ lau hoj naŋ sêmbo malac atu dinaŋ, pi gêŋ atu naŋ Yisu kôm têŋ iŋ.

Yisu kôm awhê lu ɳayham sa
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰Lau daêsam sêhôj Yisu sêmbo gameŋ Galili-ɳga, ma têŋ têm iŋ mbu akêŋ bugictoŋ ɳadanga meŋ, naŋ sêkôc iŋ sa ti atac ɳayham. ⁴¹Ma ɳgac bata daŋ, naŋ yob lôm wê-ɳga yêc gameŋ dinaŋ, naŋ meŋ hôc asê Yisu. Iŋ ndê ɳaâ Jairas, ma iŋ hu dau sip nom yêc Yisu aŋgô-ɳga, ma teŋ iŋ ɳaŋga bu têŋ iŋ ndê andu ndi, ma nem iŋ ndê atuwê sa. ⁴²Bu iŋ ndê atuwê tigeŋ, naŋ ndê yala gitôm 12, naŋ gêmbac atu e kêpiŋ bu mbac ndu. Bocdinaŋ Yisu whiŋ iŋ gi.

Iŋ kêsêlêŋ mbo seŋ, ma lau toŋ atu sêŋgihi iŋ ahuc. ⁴³Lau toŋ dinaŋ si daŋ iŋ awhê naŋ gêm dac ɳapaŋ tôm yala 12 su, magoc ɳamalac daŋ gitôm bu nem iŋ sa dom. ⁴⁴A whê dau meŋ kêsêlêŋ mbo Yisu ɳambu-ɳga, ma kêmasec iŋ ndê ɳakwê sip ɳadali. Ma ɳagahô iŋ ndê dac sa tiyham dom. ⁴⁵Têŋ dinaŋ Yisu ndac, “Asa kêmasec aö?” Lau daŋ sêšôm dau asê dom, ma Pita sôm, “Aneŋ ɳadau, lau toŋ dindec sêwhiŋ yac sêkôm am si.” ⁴⁶Magoc Yisu sôm, “Namalac daŋ kêmasec aö, bu aö kayalê bu aneŋ ɳaclai ɳatô sa gi.” ⁴⁷Awhê dinaŋ kêyalê bu iŋ gitôm dom bu siŋ dau, dec tigasuc Yisu. Iŋ kêtitec, ma hu dau sip nom gi. Ma yêc lau hoj aŋgô-ɳga, iŋ whê sa bu iŋ kêmasec Yisu tu bu ɳayham sa-ɳga, ma bu têŋ ndoc iŋ kêmasec iŋ, naŋ ɳagahô iŋ ɳayham sa. ⁴⁸Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “O aneŋ bawhê, am nem kên whiŋ aö dec kôm am ɳayham sa. Am lhö ti atac malô ndi.”

⁴⁹Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma ɳgac daŋ meŋ akêŋ Jairas ndê andu, ma sôm têŋ Jairas, “Am atômwê mbac ndu su, dec kêŋ ɳawapac têŋ Kêdôhôŋwaga dau dom.” ⁵⁰Yisu ɳgô yom dinaŋ, magoc iŋ sôm têŋ Jairas, “Töc daôm dom. Kêŋ whiŋ, ma iŋ oc ɳayham sa.”

⁵¹⁻⁵³Têŋ ndoc sêhôc asê Jairas ndê andu, naŋ sêlic lau daêsam sêhu danjibo asê ma sêtaŋ sêmbo. Goc Yisu sôm, “Mac atan̄ dom! Iŋ mbac

ndu dom, iŋ yēc bēc yēc.” Magoc ɳac sêmbwac iŋ, bu sênyalê bu bawhê dau mbac ndu su. Tigeŋ Yisu kalhac lau hoŋ ahuc sêmbo awê, ma kôc Pita, Jems ma Jon, ma bawhê dau damba lu dinda, sêwhij iŋ ma sêsôc andu si.⁵⁴ Ma iŋ kêm bawhê dau sip amba ma sôm, “Aneŋ bawhê, tisa!”⁵⁵ Goc bawhê dau tali sa tiyham, ma ɳagahô iŋ tisa kalhac. Ma Yisu sôm bu sêkêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ iŋ.⁵⁶ Iŋ damba lu dinda sêhêdaê, magoc Yisu gic yao bu sêndic miŋ pi gêŋ naŋ iŋ kôm, naŋ dom.

Yisu kêkiŋ ɳgacsêjomi 12 sêsa si
(Mat 10:7-11; Mak 6:7-11)

9 ¹Yisu kêgalêm ɳgacsêjomi 12 sa sêpitigeŋ, ma kêŋ ɳaclai ti licwalô têŋ ɳac gitôm bu sêsoc ɳalau sac su, ma sêkôm lau gêmbac ɳayham sa.² Ma iŋ kêkiŋ ɳac bu sêsa sêndi ma sênem mêtê pi Anötö ndê gôliŋ, ma bu sênem lau gêmbac sa.³ Iŋ sôm têŋ ɳac, “Aŋsêlêŋ amam sawa andi, akôc tôc dom, ma akôc talhi, me bolom, me mone, me ɳakwê aô daôm-ŋga dom.⁴ Têŋ têm mac asôc malac daŋ ma lau sêkôc mac sa asôc ɳac si andu, naŋ ambo whiŋ ɳac e mac ahu malac dau siŋ.⁵ Ma lau malac daŋ-ŋga bu sêkôc mac sa dom, naŋ atoŋ kop su yēc gahim têŋ ndoc mac ahu ɳac siŋ, bu atôc ɳac si giso asê.”⁶ ɳgacsêjomi sêŋgô yom dinaj, goc sêsa si. ɳac sêŋsêlêŋ sêlom-sêlom malac ma sêhoc ɳawaê ɳayham asê, ma sêkôm lau ɳayham sa yēc gameŋ hoŋ.

Herod ndac bata Yisu
(Mat 14:1-2; Mak 6:14-16)

⁷Têŋ ndoc dinaj gôliŋwaga Galili-ŋga Herod ɳgô yom pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm. Ma iŋ gauc gêm yom daêsam, bu lau ɳatô sêşôm bu Yisu iŋ Jon, ɳgac Kêku Lau-ŋga naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga.⁸ Ma lau ɳatô sêşôm bu iŋ propet akwa Elaija naŋ meŋ hoc dau asê, ma ɳatô sêşôm bu iŋ propet ɳamata-ŋga si daŋ, naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga.⁹ Tigeŋ Herod sôm, “Aö gac atu, dec sêtim Jon ndê kachu kic su. Asa dec lau sic miŋ pi iŋ?” Ma iŋ tac whiŋ bu lic Yisu.

Yisu gôlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Mak 6:32-44; Jon 6:1-15)

¹⁰Têŋ têm aposel 12 sêmbu sêmeŋ, naŋ sic miŋ têŋ Yisu pi gêŋ hoŋ naŋ sêkôm. Ma tijambu iŋ kôc ɳac sa sêwhij iŋ, ma ɳac tawasê sêtêŋ malac Betsaida si.¹¹ Magoc lau daêsam sêŋgô ɳawaê ma sêtêŋ Yisu si. Ma iŋ kôc ɳac sa, ma sôm y om têŋ ɳac pi Anötö ndê gôliŋ, ma kôm ɳac si lau gêmbac ɳayham sa.

¹²Sêmbo e kêpiŋ bu ac ndi sip, goc ɳgacsêjomi 12 sêtêŋ iŋ si ma sêşôm, “Gameŋ dindec yac dambo, naŋ gameŋ sawa. Bocdinaŋ êmkij lau toŋ dindec sêlhö sêtêŋ malac ti gameŋ ɳamakê-ŋga sêndi, bu sêŋsalê

gêñ sêneñ-nga ma gameñ sêyêc bêc-nga.”¹³ Magoc Yisu sôm, “Mac akêñ gêñ têñ ñac sêneñ.” Ma ñac sêô yom ma sêôsôm, “Yac mba gêñ daneñ-nga daêsam dom. Bolom limdañ ma i lu sêndöc. Bocke? Yac andi anemlhi gêñ bu lau hoñ sêneñ, a?”¹⁴ Ñac sêôsôm yom dinañ ñahu bu lau toñ dinañ si lauñgac ñanamba gitôm 5,000. Magoc Yisu sôm têñ iñ ndê ñgac-sêñomi, “Akêñ lau sêndöc sic titonj-titoj tôm 50.”¹⁵ Goc ñac sêkôm gitôm iñ sôm, ma lau hoñ sêndöc sic.¹⁶ Ma Yisu kôc bolom limdañ ma i lu sa, tatac undambê, ma gêm danje, goc pô kôc-kôc, ma kêñ têñ ñgacsêñomi bu sêndic sam têñ lau.¹⁷ Lau hoñ sej gêñ e hôc ñac dôñ, ma tiñambu ñgacsêñomi sic gêñ ñadêle sa sip gatop 12 e meñju.

Pita sôm Yisu ñahu asê
(Mat 16:13-20; Mak 8:27-30)

¹⁸ Têñ ndoc dañ Yisu ti iñ ndê ñgacsêñomi sêmbo tawasê, ma iñ teñ mbec mbo. Pacndê, goc iñ ndac ñac, “Lau sêôsôm bu aö asa?”¹⁹ Ma sêôsôm, “Lau ñatô sêôsôm bu am Jon, Ñgac Kêku Lau-nga, ma ñatô sêôsôm bu am Elaija, ma ñatô sêôsôm bu am propet ñamata-nga si dañ, nañ tisa akêñ lau batê-nga.”²⁰ Goc Yisu ndac ñac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?” Ma Pita sôm, “Am Mesaya, nañ Anötö gic bata bu êñkiñ meñ.”²¹ Yisu ñgô yom dau ma gic yao ñac bu sêôsôm asê têñ lau dañ dom e tiñambu.²² Iñ sôm, “Ñjamalac ndê Atu gic waê bu hôc ñawapac daêsam. Lau bata ti ñdabuñsiga atu-tu ma lau nañ sêndôhôj yomsu oc sêtec iñ ma lau oc sêndic iñ ndu. Magoc têñ bêc titö-nga Anötö oc uñ iñ sa tiyham.”

Lau nañ sêñkuc Yisu oc sêhôc ñawapac
(Mat 16:24-28; Mak 8:34-9:1)

²³ Ma iñ sôm têñ ñac hoñ, “Asa nañ tac whiñ bu êñkuc aö nañ êñgwiniñ dau, ma tôm bêc hoñ hôc ndê a gicso dau sa, ma êñkuc aö.²⁴ Bu asa nañ tac whiñ bu sap gêñ nom-nga dôñ ñapañ tu mbo tali-nga, nañ oc niñga. Magoc asa nañ bu hu gêñ nom-nga siñ tu êñkuc aö-nga, nañ oc niñga dom.²⁵ Ñjamalac dañ bu po gêñ nom-nga hoñ sa, magoc iñ dau gatu bu niñga, dec gêñ nom-nga hoñ dinañ oc tôm dom bu nem iñ sa.²⁶ Asa nañ bu maya tu aö ti aneñ yom-nga, nañ Ñjamalac ndê Atu oc maya tu iñ-nga, têñ ndoc iñ mbu meñ ti iñ dau ndê ñawasi, ma Damba ndê ñawasi ma añela dabuñ si ñawasi whiñ.²⁷ M a ö wasôm bu yomandô, lau ñatô kwahic dec sêmbo, nañ oc gacgeñ sêmbo tali e sêlic Anötö ndê gôlin meñ sa tiawê.”

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ñawasi
(Mat 17:1-13; Mak 9:2-10)

²⁸ Yisu sôm yom dinañ su, ma bêc ñatô gitôm 8 meñ gi su. Ma Yisu bu teñ mbec, dec kôc Pita, Jon ma Jems sêwhiñ iñ ma sépi lôc dañ si.²⁹ Ma

têj têm Yisu tej mbec mbo, naq iŋ ndê aŋgô andô kaiŋ daŋ sa, ma iŋ ndê ɻakwê ɻawasi sêp sambuc. ³⁰⁻³¹ Ma ɻagac lu sêhôc asê ti ɻawasi atu, naq Moses lu Elaija, ma iŋlu sem yomgalôm sêwhiŋ Yisu. Sêsôm yom pi gêŋ naq oc hôc asê Yisu yêc malac Jerusalem têj ndoc meŋ sa bu iŋ hu nom dindec siŋ.

³² Têj ndoc dinaj, Pita ma ɻagac lu naq sêwhiŋ iŋ, naq kwapac ma bêc yô ɻac, tigeŋ ɻac tali sa ma sêlic Yisu ndê ɻawasi ti ɻagac lu naq sêlhac sêwhiŋ iŋ. ³³ Têj têm Moses lu Elaija bu sêhu Yisu siŋ, naq Pita sôm têj iŋ, “ɻadau, ɻayham kêlêc bu yac dambo dec. Yac oc akwê bac tö, am nem daŋ, Moses ndê daŋ, ma Elaija ndê bac daŋ.” Iŋ sôm yom dinaj, magoc iŋ ndê gauc sa dom. ³⁴ Iŋ sôm yom dinaj mbo, ma dao daŋ meŋ ma kôm ɻac ahuc e ɻagacsêŋomi tö dinaj sêtöc dau atu. ³⁵ Ma awha daŋ sa yêc dao ɻalôm, naq sôm, “Aö neŋ atungac dau dindec, naq aö kayaliŋ sa. Aŋgô iŋ ndê yom maŋ!” ³⁶ Sêŋgô su goc sêlic Yisu tawasê mbo. Tiŋambu ɻac sem yom dau ahuc yêc dau-ŋga, ma têj ndoc dinaj sêsôm yom asê pi gêŋ naq sêlic, naq dom.

Yisu soc ɻalau sac su yêc balê daŋ

(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Têj galangsê ɻac sêsip akêŋ lôc dau sêmeŋ, ma lau toŋ atu sêkac sa sêtêj Yisu si. ³⁸ ɻac si daŋ ta yom bocdec bu, “Kêdôhôŋwaga, aö gakôc anej atungac tigeŋ dindec meŋ, ma wateŋ am bu nem iŋ sa. ³⁹ ɻalau sac daŋ mbo iŋ ɻalôm, ma têm daêsam kôc iŋ dôŋ, m a kêmwananaj iŋ ɻanga e iŋ mbwêc atu, ma whapwic sa. ɻalau sac dau bu kôm iŋ tisac, ma tec bu hu iŋ siŋ. ⁴⁰ Aö gateŋ am nem ɻagac-sêŋomi bu sêsoc ɻalau dau su, magoc ɻac sêtôm dom.” ⁴¹ Goc Yisu sôm, “O mac lau sac. Mac nem akêŋ whiŋ mbasi! Aö gambo gawhiŋ mac ɻasawa hic baliŋ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêŋ daŋ? Aö oc wambo wawhiŋ mac tu wanem mac sa ɻapanŋ-ŋga dom!” Ma Yisu sôm têj balê dau ɻadamba, “Kôc nem balê sa mweŋ.”

⁴² Têj têm balê dau kêsêlêŋ meŋ, naq ɻalau sac kôc iŋ dôŋ ma kêmwananaj iŋ. Tigeŋ Yisu hec yom ɻalau sac, ma kôm balê dau ɻayham sa, ma kêŋ iŋ mbu têj iŋ damba gi. ⁴³ ɻalêŋ dinaj Yisu tôc Anötö ndê ɻaclai ti ɻawasi atu asê, dec kôm lau hoŋ sêhêdaê.

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu ma tisa tiyham

(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

Lau hoŋ sêlhac ti sêhêdaê tu gêŋ hoŋ naq Yisu kôm-ŋga, ma iŋ sôm têj iŋ ndê ɻagacsêŋomi, ⁴⁴ “Aŋgô anej yom dindec ɻapep! Tiŋambu oc sêkêŋ ɻamalac ndê Atu sip lau ɻatô amba.” ⁴⁵ Magoc ɻac sêŋyalê yom dau ɻahu dom. Yom dau ɻahu yêc siŋ dau têj ɻac, ma sêtöc bu sêndac Yisu bu whê sa têj ɻac.

Asa ti ɳgac ɳamata-ɳga
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶Tiŋambu Yisu ndê ɳgac-sênomi sêseŋ dau pi ɳac si asa iŋ ɳgac ɳamata-ɳga. ⁴⁷Yisu kêyalê ɳac si gauc, goc kôc balê sauŋ daŋ ma kêt iŋ kalhac kêpiŋ iŋ, ⁴⁸ma sôm têŋ ɳac, “Asa naŋ kôc balê sauŋ daŋ tôm iŋ dindec sa tu anen ɳaê-ɳga, naŋ kôc aö sa, ma asa naŋ kôc aö sa, naŋ kôc iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sa. Mac nem asa naŋ kêgwiniŋ dau ma ti mac nem ɳgac akiŋ, naŋ ti ɳgac ɳamata-ɳga yêc Anötö aŋgô-ɳga.”

Lau naŋ sêkôm gweleŋ tu Yisu-ɳga, naŋ sêwhê dau kôc dom
(Mak 9:38-41)

⁴⁹Ma Jon sôm, “Iŋadau, yac alic ɳgac daŋ kôm gweleŋ ma soc ɳalau sac su yêc lau ɳa am nem ɳaê. Iŋ kêkuc am whiŋ yac dom, ma boc-dinaŋ yac ac yao iŋ bu kôm gweleŋ daŋ dom.” ⁵⁰Tigeŋ Yisu sôm, “A lhac iŋ ahuc dom, bu asa naŋ kêŋ kisa mac dom, naŋ mac nem daŋ.”

Lau gameŋ Samaria-ɳga sêkôc Yisu sa dom

⁵¹Ndoc meŋ kêpiŋ bu Yisu mbu pi undambê ndi, dec iŋ kêmasaŋ dau bu pi malac Jerusalem ndi. ⁵²Iŋ kêkiŋ lau aheŋ-ɳga sêmuŋ iŋ, sêšôc lau †Samaria-ɳga si malac daŋ si, bu sêmasaŋ gameŋ tu iŋ mbo-ɳga. ⁵³Magoc lau Samaria-ɳga sêŋyalê bu iŋ kêsêlêŋ hêganôŋ malac Jerusalem, ma tu dinan-ɳga dec sêkôc iŋ sa dom. ⁵⁴Jems lu Jon sêlic gêŋ dau, goc sêndac Yisu, “Pômdau, am bu sôm, dec yac oc aŋgalêm ya sîp akêŋ undambê meŋ, ma seŋ ɳac su.” ⁵⁵Tigeŋ Yisu kac dau kwi, ma sôm iŋlu. ⁵⁶Ma ɳac hoŋ sêlom malac daŋ si.

Lêŋ taŋkuc Yisu-ɳga
(Mat 8:18-22)

⁵⁷Yisu ti ndê ɳgacsênomi sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ ma ɳgac daŋ sôm têŋ Yisu, “Aö bu waŋkuc am, wawhiŋ am watêŋ gameŋ bocke naŋ am oc ndi.” ⁵⁸Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hoctsŋ yêc, ma mbac lôlôc-ɳga si ɳaic yêc, tigeŋ ɳamalac ndê Atu ndê mala yêc bêc-ɳga mba.”

⁵⁹Ma iŋ sôm têŋ ɳgac daŋ, “Mweŋ êmkuc aö!” Magoc ɳgac dau sôm, “Pômdau, gêŋ ɳamata-ɳga aö wandi wambo wawhiŋ aneŋ lau e aŋsuhun damau su naŋ, ma tiŋambu wambu wameŋ waŋkuc am.” ⁶⁰Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Mba! Am êmkuc aö naŋ gêŋ ɳamata-ɳga. Tec lau batê sêŋsuhun lau batê. Tigeŋ am ndi, ma hoc yom asê têŋ lau pi Anötö ndê gôliŋ.”

⁶¹Ma ɳgac daŋ tiyham sôm, “Pômdau, aö bu waŋkuc am, tigeŋ gêŋ ɳamata-ɳga wambu watêŋ aneŋ andu, ma wakam anen lau.” ⁶²Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Asa naŋ gic hu gweleŋ daŋ, tigeŋ kac dau kwi ma

hêgo gêj naŋ iŋ hu siŋ su, naŋ gitôm dom bu nem gweleŋ mbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu.”

Yisu kêkiŋ sêŋomi 72 sêsa si

10 ¹Tiŋambu Pômdau kêyalij sêŋomi 72 tiyham sa, bu êŋkiŋ ŋac lu-lu sêsa sêndi sêmuj iŋ, sêtêŋ gamej ti malac hoŋ naŋ iŋ atac whiŋ bu ndic kësi. ²Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Gêj ŋandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic gêj ŋandô sa-ŋga daêsam dom. Bocdinaj ateŋ mbec têŋ ôm ŋadau bu êŋkiŋ lau gweleŋ-ŋga sêšôc iŋ ndê ôm sêndi, ma sêndic gêj ŋandô sa. ³Kwahic dec aö bu waŋkiŋ mac asa andi! Magoc ayob daôm ŋapep, bu aö kakiŋ mac bu asa andi atôm domba ŋatu, naŋ sêtêŋ giam pôm si gamej sêndi. ⁴Akôc talhi, me dalu, me atapa dom, ma aŋsêlêŋ ŋagahô andi. Ahê mwalêc lau yêc seŋ dom. ⁵Têŋ ndoc mac bu asôc andu daŋ, naŋ asôm bu, ‘Yom malô têŋ lau andu dindec-ŋga.’ ⁶Andu ŋadau bu ŋgac yom malô-ŋga dom, dec mac nem mbec yom malô-ŋga oc gacgeŋ yêc mac-ŋga. Ma andu ŋadau bu ŋgac yom malô-ŋga, dec iŋ oc kôc mbec yom malô-ŋga dinaj sa. ⁷Ambo andu dinaj, ma alom-alom andu dom. Aneŋ ti anôm gêj bocke naŋ sêkêŋ têŋ mac, naŋ ti mac nem ŋaoli gweleŋ-ŋga. Mêtê solop bu lau g weleŋ-ŋga sêkôc ŋaoli gweleŋ-ŋga.

⁸“Têŋ têm mac asôc malac daŋ, ma lau sêkôc mac sa, naŋ aneŋ gêj daneŋ-ŋga naŋ sêkêŋ têŋ mac. ⁹Akôm ŋac si lau gêmbac ŋayham sa, ma asôm têŋ ŋac, ‘Anötö ndê gôliŋ meŋ këpiŋ.’ ¹⁰Tigeŋ mac bu asôc malac daŋ, ma sêkôc mac sa dom, naŋ goc alhac malac lôm ma asôm, ¹¹‘Yac atoŋ kop mac nem malac-ŋga su yêc yac mba gahiŋ. Yac akêŋ kop dindec mbu têŋ mac bu atôc nem mêtê sac asê. Tigeŋ aŋyalê bu Anötö ndê gôliŋ meŋ këpiŋ.’ ¹²Yomandô aö wasôm têŋ mac bu têŋ bêc Anötö êmatôc lau-ŋga, naŋ lau malac dinaj-ŋga oc sêtap ŋagêyô sac andô sa, hôc gêlêc ŋagêyô naŋ Anötö oc kêŋ têŋ lau sac malac Sodom-ŋga.”

Yisu sôm yom pi lau naŋ sem dau kwi dom (Mat 11:20-24)

¹³Yisu gic têku yom ma sôm, “Oyaê mac lau malac Korasin ma Betsaida-ŋga. Mac oc atap Anötö ndê atac ŋandê sa. †Lau apa naŋ sêndöc malac Taya ma Saidon, bu sêlic gêj dalô naŋ aö gakôm yêc mac aŋôm-ŋga, dec oc tôm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndöc ti sêtaŋ si sac. ¹⁴Tigeŋ mac akôm dom, dec wasôm têŋ mac bu têŋ ndoc Anötö êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ mac, hôc gêlêc ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau Taya ti Saidon-ŋga, naŋ su.

¹⁵“Ma mac lau Kapenaom-ŋga, mac gauc gêm bu mboe Anötö oc kôc mac sa andöc undambê, a? Mba! Iŋ oc êmasuc mac su asip lambwam andi!”

¹⁶Ma Yisu sôm têŋ sêŋomi 72 bu, “Asa naŋ kôc mac nem yom sa, naŋ gitôm iŋ kôc aneŋ yom sa. Ma asa naŋ tec mac, naŋ gitôm iŋ tec aö

bocdinaŋ. Ma asa naŋ tec aö, naŋ tec Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ.” Yisu sôm yom dinaŋ su, goc kêkiŋ sêŋomi 72 sêsa si.

Sêŋomi 72 sêmbu sêmeŋ

¹⁷Tinjambu sêŋomi 72 dinaŋ sêmbu sêmeŋ ti atac ɣayham, ma sêšôm, “Pômdau, têŋ ndoc yac asôm am nem ɣâe asê, naŋ gêŋ hoŋ sêšôc yac mba yom ɣapu, ma ɣalau sac sêwhiŋ.” ¹⁸Ma Yisu sôm, “Aö kayalê bu gêŋ naŋ mac akôm, naŋ ku Sadaiŋ ndê ɣaclai dulu, e tôm iŋ peŋ akêŋ undambê ɣagahô ɣambwa, tôm sickac hep tigeŋ.” ¹⁹Aö gakêŋ ɣaclai têŋ mac su, tôm bu akwê mboc ti gapiŋgap dôŋ, ma bu ahôc gêlêc mac nem ɣacyo Sadaiŋ ndê ɣaclai hoŋ su. Gêŋ daŋ oc kôm mac atisac dom. ²⁰Kwahic dec mac atac ɣayham bu ɣalau sac sêšôc mac nem yom ɣapu. Tigeŋ atac ɣayham atu, bu Anötö to mac nem ɣâe sa yêc undambê.”

²¹Têŋ ndoc dinaŋ ɣalau Dabuŋ gêm Yisu ahuc, ma iŋ tac ɣayham atu, ma sôm, “O Damaŋ, undambê ti nom ɣadau. Aö wampiŋ am bu am tôc nem yom ɣa-ɣandô asê têŋ lau naŋ sêngwiniŋ dau, ma siŋ kwi têŋ lau naŋ gauc gêm bu ɣac lau tigauc ma sêŋyalê gêŋ hoŋ. Aêc, Damaŋ, am kôm bocdinaŋ kêkuc am daôm nem atac whiŋ.”

²²“Damaŋ kêŋ gêŋ hoŋ sip aö amaŋ. Lau daŋ sêŋyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê iŋ. Ma lau daŋ sêŋyalê Damba dom, tigeŋ iŋ ndê Atu kêyalê iŋ, ma lau naŋ Atu dau atac whiŋ bu tôc iŋ asê têŋ ɣac, naŋ sêŋyalê Damba.”

²³Ma iŋ kac dau kwi ma sôm têŋ iŋ ndê ɣacsêŋomi tawasê, “Atac ɣayham tu mac alic gêŋ hoŋ dindec-ŋga.” ²⁴Aö wasôm têŋ mac bu propheti kiŋ daësam atac whiŋ bu sêlic gêŋ naŋ mac alic su, magoc sêlic dom. Ma ɣac atac whiŋ bu sêngô yom naŋ mac aŋgô su, magoc sêngô dom.”

Yom gôliŋ pi lau meŋpaŋ yac-ŋga

(Mat 22:34-40; Mak 12:28-31)

²⁵Têŋ ndoc daŋ gwalam akwa yomsu-ŋga daŋ tisa bu ênsahê Yisu. Ma iŋ ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhôŋwaga, aö wakôm sake, dec Anötö oc kôc aö sa wambo tanjli ɣapaŋ yêc undambê?” ²⁶Ma Yisu sôm, “Am kêyalê yomsu hoŋ naŋ Anötö kêŋ têŋ Moses. Ma yomsu dau sôm bu am kôm sake?” ²⁷Goc ɣgac dau sôm, “Yomsu daŋ sôm bu, ‘Atac whiŋ Pômdau, am nem Anötö, ti am nem ɣalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti licwalô sambuc ma ti am nem gauc sambuc.’ Ma yomsu daŋ tiyham sôm bu, ‘Atac whiŋ lau meŋpaŋ am, tôm am tac whiŋ am daôm.’” ²⁸Ma Yisu sôm, “Am sôm solop. Kôm bocdinaŋ, dec am oc ndöc tamli ɣapaŋ.”

²⁹Magoc ɣgac dau gauc gêm bu tôc asê bu iŋ ɣgac gitêŋ, dec ndac Yisu, “Ma lau asa sêti aneŋ lau meŋpaŋ aö-ŋga?” ³⁰Yisu ô iŋ ndê yom ɣa yom gôliŋ daŋ bocdec bu, “ɣgac Israel-ŋga daŋ kêsêlên mbo sen akêŋ Jerusalem ma bu sip têŋ malac Jeriko ndi, ma lau kaŋ sêkôc iŋ dôŋ. Ʉac

sêkôc iŋ ndê ɻakwê su, sic iŋ tisac e kêpiŋ bu mbac ndu, goc sêhu iŋ siŋ yêc ma sêlhö si. ³¹Tiŋambu dabuŋsiga Israel-ŋga daŋ kêsêlêŋ mbo seŋ tigerŋ dinaj meŋ, ma têŋ ndoc iŋ gêlic ɻgac dau, naŋ kêlêc iŋ ma kölhö gi. ³²Malô goc ɻgac Israel-ŋga daŋ akêŋ †Liwi ndê toŋ meŋ hôc asê, gêlic ɻgac dau, ma kêlêc iŋ ma kêsêlêŋ gi. ³³Tiŋambu ɻgac Samaria-ŋga daŋ kêsêlêŋ mbo seŋ dinaj, meŋ hôc asê, goc gêlic ɻgac dau ma tawalô iŋ. ³⁴Iŋ têŋ iŋ gi, kêgwasiŋ iŋ ndê gamboc ɻa olib ɻakwi ti wain, goc kêpaŋ. Ma iŋ kêŋ iŋ ndöc iŋ ndê doŋki ɻahô, kôc iŋ sa gi sôc andu ɻacleŋ-ŋga daŋ, ma yob iŋ. ³⁵Galaŋsê bêbêc iŋ kêŋ mone denarii lu têŋ andu ɻadau, ma sôm, ‘Nem yaom ɻgac dindec. Ma mone dindec bu nditôm dom, goc wakêŋ mone ɻatôti tyham têŋ ndoc aö wambu wameŋ.’ ”

³⁶Ma Yisu ndac, “Am gauc gêm bocke? Lau tö dinaj si asa iŋ ɻgac naŋ sip lau kaŋ si amba, naŋ ndê ɻgac menŋpaŋ iŋ-ŋga?” ³⁷Goc ɻgac yomsu-ŋga sôm, “ɻgac dê, naŋ tawalô iŋ.” Ma Yisu sôm, “Am ndi ma kôm bocdinaŋ. Tamwalô lau hoŋ ma nem ɻac sa.”

Mata lu Maria

³⁸Yisu ti ndê ɻgacsêŋomi sêŋsêlêŋ si e sêhôc asê malac daŋ. Ma awhê daŋ, naŋ ndê ɻaê Mata, kêgalêm Yisu bu neŋ gêŋ yêc iŋ ndê andu. ³⁹Têŋ ndoc Yisu sôc gi ndöc, naŋ Mata ndê asiwê Maria ndöc sic kêpiŋ Pômdau gahi-ŋga, bu ɻgô iŋ ndê yom. ⁴⁰Tigeŋ Mata kôm gweleŋ atu tu ndê gêŋ-ŋga. Iŋ têŋ Yisu meŋ ma ndac, “Pômdau, aö taŋwasêŋ gakôm gweleŋ gambo! Aö asiŋwê lec gêm aö sa dom, ma am gêlic ɻayham, me? Sôm bu iŋ nem aö sa.” ⁴¹Magoc Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Mata, Mata, am hêgo daôm tu gêŋ daësam-ŋga. ⁴²Magoc lau hoŋ sêpônda gêŋ atu tigeŋ. Maria tac whiŋ gêŋ ɻayham dau, ma lau daŋ oc sêtôm dom bu sêkôc su yêc iŋ.”

Yom pi lêŋ dateŋ mbec-ŋga (Mat 6:9-13; 7:7-11)

11 ¹Têŋ bêc daŋ Yisu teŋ mbec mbo gameŋ daŋ. Iŋ teŋ mbec pacndê, ma iŋ ndê ɻgac-sêŋom daŋ sôm têŋ iŋ, “Pômdau, tôm Jon kêdôhôŋ iŋ ndê sêŋomi, dec êmdôhôŋ yac bu ateŋ mbec.” ²Ma Yisu sôm, “Têŋ ndoc mac bu ateŋ mbec, naŋ ateŋ bocdec bu:

Damaŋ, am nem ɻaê lau sênen dabuŋ maŋ.

Mweŋ ti lau hoŋ si Pômdau.

³Tôm bêc hoŋ kêŋ yac mba gö têŋ yac.

⁴Suc yac mba sac kwi, bu lau hoŋ naŋ sêkôm sac têŋ yac, naŋ asuc si sac ɻatôp kwi bocdinaŋ.

Ma yob yac bu lêtôm tap yac sa dom.”

⁵⁻⁶Ma iŋ gic têku yom ma sôm, “Akôc gauc pi mac daôm nem lêŋ naŋ ateŋ gêŋ têŋ nem dawami. Mboe am nem ɻacleŋ seŋ balin-ŋga daŋ meŋ hôc asê têŋ ôbwêc, ma am pônda gêŋ daneŋ-ŋga bu kêŋ têŋ iŋ. Ma

tēŋ timaniŋhu am bu tēŋ am nem dawam daŋ ndi, ma sôm tēŋ iŋ, ‘Oê dawaŋ, kēŋ gó ŋatô tēŋ aö bu wakēŋ tēŋ aö neŋ silip naŋ kwahic dec meŋ hōc asē.’ ⁷Am gauc gêm bocke? Am dawam dinaj oc ô nem yom yêc andu ŋalôm ma sôm, ‘Kēŋ ŋawapac tēŋ aö dom! Aö gac gatam ahuc su, ma aneŋ balêkoc sêyêc bêc su. Gitôm dom bu watisa ma wakēŋ gêŋ daŋ tēŋ am!’ Iŋ oc sôm bocdinaŋ, a? ⁸Aö wasôm tēŋ am, bu am nem dawam oc tisa ma kēŋ gêŋ tēŋ am, magoc iŋ oc kēŋ tu am dawam iŋ-ŋga dom. Iŋ oc kēŋ gêŋ tēŋ am tôm am ndac, ŋahu bu am pônda daôm ma mayam pac tu ndac iŋ-ŋga.

⁹“Bocdinaŋ aö wasôm tēŋ mac. Ateŋ gêŋ tēŋ Anötö, dec oc akôc ŋandô, aŋsalê iŋ ti ndê lêŋ, ma oc atap sa, ma amati gatam, dec oc lêc su tēŋ mac. ¹⁰Bu Anötö kēŋ gêŋ tēŋ lau hoŋ naŋ sêndac iŋ, ma lau hoŋ naŋ sêŋsalê iŋ ti ndê lêŋ, naŋ oc sêtap sa, ma ŋac naŋ sêmati gatam, naŋ oc lêc su tēŋ ŋac.

¹¹“Damba daŋ, bu atuŋgac teŋ i, dec oc kēŋ mboc wêm daŋ tēŋ iŋ dom. ¹²Ma atuŋgac bu ndac mbac ŋ agulu, goc damba oc kēŋ gapiŋgap tēŋ iŋ dom. ¹³Mac lau sac, tigeŋ atoc nem balêkoc sa ŋa gêŋ ŋayham-ŋayham. Magoc Damam naŋ mbo undambê iŋ gitêŋ ej, ma oc kēŋ ŋhalau Dabuŋ tēŋ lau naŋ sêteŋ iŋ.”

Yisu ndê ŋaclai ŋahu (Mat 12:22-32; Mak 3:23-27)

¹⁴Têŋ ndoc daŋ Yisu soc ŋalau sac awha mba daŋ su yêc ŋgac daŋ. Têŋ têm ŋalau sac hu ŋgac awha mba dau siŋ, naŋ ŋgac dau gic hu sôm yom asê, ma lau toŋ atu naŋ sêlic, naŋ sêhêdaê.

¹⁵⁻¹⁶Lau ŋatô bu sênsahê Yisu, dec sêndac iŋ bu kôm gêŋ dalô daŋ bu tôc asê bu iŋ kôc ŋaclai yêc Anötö ndê. Ma lau ŋatô sêšôm, “ŋhalau sac si ŋadau †Belsebal kêŋ ŋaclai têŋ Yisu, ma bocdinaŋ iŋ soc ŋalau sac su.”

¹⁷Yisu kêyalê ŋac si gauc, ma sôm, “Lau gameŋ daŋ bu sêwhê dau kôc, dec ŋac si ŋacyo oc sêseŋ ŋac su. Ma gôlôwac daŋ bu sêwhê dau kôc, dec ŋac oc sêlhac ŋaŋga dom, ma ŋac si ŋacyo oc sêku ŋac dulu. ¹⁸Ma Sadaj boc-dinaŋ. Iŋ bu kêŋ kisa iŋ ndê ŋalau sac, dec iŋ ndê gôlinj oc niŋga.

Bocke dec mac asôm bu aö gasoc ŋalau sac su ŋa Belsebal ndê ŋaclai.

¹⁹Mac asôm bu aö gakôc ŋaclai yêc Belsebal, dec gasoc ŋalau sac su. Ma bocke? Mac nem sêŋomi naŋ sem gweleŋ sêsoc ŋalau sac-ŋga sêwhiŋ, naŋ mac aŋgôliŋ yom dau pi ŋac whiŋ, a? ŋac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac! ²⁰Aö gasoc ŋalau sac ŋa Anötö ndê ŋaclai, bocdinaŋ anyalê bu Anötö ndê ŋaclai bu nem gôlinj gêŋ hoŋ, naŋ hōc asê mac su.

²¹“Sadaj iŋ gitôm ŋgac ti licwalô atu naŋ kôc iŋ ndê wapa siŋ-ŋga, ma yob iŋ ndê andu. Oc tôm dom bu lau sêŋgaho ŋgac kaiŋ dinaj ndê gêŋ daŋ.

²²Tigeŋ ŋgac ti licwalô atu naŋ hōc gêlêc iŋ ndê bu ndic siŋ têŋ iŋ ma ku iŋ dulu, dec iŋ oc kôc iŋ ndê wapa siŋ-ŋga su, ma whê iŋ ndê wapa hoŋ kôc.

23 “Asa naŋ kalhac whiŋ aö dom, naŋ ti aneŋ ŋacyo. Ma asa naŋ gic lau sa sêtêŋ aö sêmęŋ dom, naŋ soc ŋac su yēc aö.”

ŋalau sac sêŋsalé mala naŋ yēc ŋambwa
(Mat 12:43-45)

24 “Tēŋ ndoc ŋalau sac daŋ sa yēc ŋamalac daŋ, naŋ gitôm iŋ kēgihi mbo gameŋ sawa ma kêsalé mala êŋwhaŋ dau-ŋga. Tigeŋ tēŋ ndoc iŋ tap sa dom, naŋ iŋ oc sôm tēŋ dau, ‘Aö wambu wandi wasōc andu naŋ aö gahu siŋ su.’ 25 Ma iŋ oc mbu ndi, ma tap sa bu ŋamalac dau ndê ŋalôm yēc ŋambwa, gitôm andu sawa naŋ sêmasaŋ ŋawasi sa. 26 Dec iŋ oc sa ndi, kôc ŋalau sac 7 naŋ sac sambuc sêhôc gêlêc iŋ su, naŋ sêmęŋ, ma ŋac hoŋ oc sêsôc andu dinaŋ sêndi ma sêmbo dinaŋ. Bocdinaj ŋawapac naŋ tap ŋamalac dau sa, naŋ hôc gêlêc ŋawapac ŋamata-ŋga-ŋga su.”

27 Yisu sôm yom dinaŋ, ma awhê daŋ yēc lau toŋ atu ŋalôm ta yom ma sôm, “Am dinam naŋ kôc am ma kēŋ su am, naŋ tap Anötö ndê mwasiŋ sa su.” 28 Ma Yisu sôm, “Lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom ma sêkôc sa ti daŋga wambu, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa hôc gêlêc su.”

Lau sêndac Yisu bu kôm gêŋ dalô
(Mat 12:38-42)

29 Lau daêsam naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu, naŋ si toŋ kêsôwec ŋapaŋ. Ma iŋ sôm, “Lau têm dindec-ŋga ŋac lau sac. Sêndac gêŋ dalô, magoc Anötö oc tôc gêŋ dalô tigeŋ têŋ ŋac, tôm gêŋ dalô naŋ iŋ kôm pi Jona. 30 Anötö kékij Jona têŋ lau Ninewa gitôm gêŋ dalô daŋ, ma ŋalêŋ tigeŋ gêŋ naŋ oc hôc asê ŋamalac ndê Atu, naŋ oc ti lau têm dindec-ŋga si gêŋ dalô.

31 “Muŋ-ŋga, Kwin Siba-ŋga^g kêsêlêŋ seŋ baliŋ, bu ŋgô Kiŋ Solomon ndê yom ti gauc atu-tu. Ma kwahic dec ŋgac naŋ hôc gêlêc Solomon su mbo dec, tigeŋ lau têm dindec-ŋga sêpu iŋ ndê yom. Tu dinaŋ-ŋga, kwin dau oc tisa akêŋ lau batê têŋ ndoc Anötö oc êmatôc lau, ma iŋ oc hoc lau têm dindec-ŋga si sac asê. 32 Ma ŋalêŋ tigeŋ, têŋ bêc ŋambu-ŋga lau Ninewa oc sêtisa sêwhiŋ lau têm kwahic dec-ŋga, ma ŋac oc sêhoc lau dindec si sac asê. ŋahu bu lau Ninewa sêŋgô Jona ndê yom ma sem si ŋalôm kwi. Ma kwahic dec, ŋgac naŋ hôc gêlêc Jona su mbo dec, tigeŋ lau kwahic dec-ŋga sem dau kwi dom.”

ŋamalac si tandô gitôm ya ŋawê
(Mat 6:22-23)

33 “Yac datuŋ lam asê tu bu dasiŋ kwi me taŋgatöc ŋa suc ahuc dom. Mba! Dakêŋ êŋgalêŋ lhu, bu lau naŋ sêsôc sêmęŋ naŋ sêlic ŋawê.

^g 11:31 Kwahic dec dasam gameŋ Siba-ŋga bu ‘Arabia.’ Miŋ pi Kwin Siba-ŋga sêto yēc 1 Kiŋ 10:1-13.

³⁴“Am nem tanôm gitôm ya ηawê naŋ tōc seŋ tēŋ am. Bocdinaŋ am nem tanôm bu wê am sa lēŋ ηayham, dec am oc gacgeŋ mbo ηawê ηalôm. Magoc tanôm bu wê am sa lēŋ sac-ŋga, dec am gacgeŋ mbo ηasec ηalôm. ³⁵Tu dinaŋ-ŋga dec yob daōm ηapep bu ηawê naŋ yēc nem ηalôm, naŋ mbac e ηasec sa dom. ³⁶Ma am bu sap lēŋ ηawê-ŋga dōŋ ηapaŋ, ma ndic ahê lēŋ ηasec-ŋga, dec ηawê oc nem am nem ηalôm sambuc ahuc, tōm lam daŋ pô am.”

Yisu pu lau Palêsaŋ ti lau yomsu-ŋga

³⁷Yisu gic bata yom dinaj su, goc Palêsaŋ daŋ kêgalêm iŋ bu neŋ gêŋ whiŋ iŋ. Yisu sôc ηgac dau ndê andu gi ma ndöc sic ndöc tebo. ³⁸Ma Palêsaŋ dau hêdaâ bu Yisu gêŋ gêŋ magoc kêgwasiŋ amba muŋ su dom. ³⁹Goc Pômdau sôm têŋ iŋ, “Mac lau Palêsaŋ atôm laclhu ti pele naŋ sêŋwasiŋ ηadômbwê-ŋga ηawasi sa, magoc ηalôm ηadômbwi yēc dōŋ yēc. Bu mêtê tamgatu gêŋ ma mêtê sac hôc mac nem ηalôm ahuc. ⁴⁰Mac lau gauc mbasi-ŋga. Anötö naŋ kêmasaŋ ηamalac ηamlic ti gêŋ awê-ŋga naŋ kêmasaŋ ηalôm-ŋga whiŋ. ⁴¹Tamwalô lau ηalôm sawa, ma akêŋ nem ηalôm sambuc tu anem ηac sa-ŋga, ma bocdinaŋ dec mac nem ηamlic ti ηalôm whiŋ oc ηawasi sa yēc Anötö aŋgô-ŋga.

⁴²“Oyaê. Mac lau Palêsaŋ awhê nem gêŋ ôm-ŋga sauŋ-sauŋ hoŋ kôc ti toŋ amayaŋlu, ma akêŋ ton tigeŋ ti da têŋ Anötö. Mac akôm gêŋ sauŋ dinaj, tigeŋ mac ahu gêŋ atu siŋ. Mac amatôc lau si yom ηapep dom, ma atac whiŋ Anötö su dom. Gêŋ sauŋ naŋ mac akôm, iŋ ηayham, magoc akôm yēc gêŋ atu-tu whiŋ bocdinaŋ. ⁴³Oyaê. Mac lau Palêsaŋ atac whiŋ bu andöc lau tiwaâ si pôŋ yēc lôm wê-ŋga, ma atac whiŋ bu lau sêtoc mac sa atôm lau tiwaâ yēc malac lôm. ⁴⁴Oyaê. Tu mêtê sac naŋ hôc mac nem ηalôm ahuc, dec mac atôm nom naŋ sêŋsuhiŋ ηgac batê daŋ yēc ηalôm, ma lau sêŋyalê dom ma sêŋsêlêŋ sêmbo ηahô.”

⁴⁵Gwalam akwa yomsu-ŋga daŋ ηgô Yisu ndê yom dinaj ma sôm, “Kêdôhôŋwaga, am sôm yom dinaj pi lau Palêsaŋ, ma am pu yac lau yomsu-ŋga whiŋ.” ⁴⁶Ma Yisu sôm, “Oyaê. Mac lau yomsu-ŋga akêŋ yomsu daêsam têŋ lau naŋ kêŋ wapac ηac ηandô, tigeŋ mac daōm akôm gêŋ daŋ bu anem ηac sa tu sêhôc ηawapac dinaj-ŋga dom.

⁴⁷“Oyaê. Mac amasaŋ sêhô bu atoc propet akwa-kwa sa, magoc mac daōm apami sic propet dau ndu. ⁴⁸Bocdinaŋ mac atôc asê bu mac alic gêŋ naŋ apami sêkôm, naŋ bu ηayham. ⁴⁹Anötö kêyalê gêŋ hoŋ, dec hoc yom asê gwanaj pi mac apami bocdec bu, ‘Aö waŋkiŋ lau propet ma lau aposel sêtêŋ ηac sêndi, magoc ηac oc sêndic propet ηatô ndu, ma sêkôm mêtê sac têŋ ηatô.’ ⁵⁰Bocdinaŋ mac lau têm dindec-ŋga oc awêkaiŋ ηagêyô awhiŋ apami, tu propet hoŋ si dac naŋ sêkêc siŋ-ŋga, têŋ têm ηamata-ŋga andô e meŋ. ⁵¹Aêc, Abel iŋ ηgac ηamata-ŋga, ma Sekaria iŋ ηgac ηambu-ŋga, propet naŋ ηac sic ndu yēc lôm dabuŋ, ma alta naŋ kalhac

lôm dabuŋ ɳasactô, naŋ ɳalhu. Aêc, aö wasôm têŋ mac, lau têm kwahic dec-ŋga oc sêtap matôc sa pi lau hoŋ dinaŋ si dac.

⁵²“Oyaê. Lau daësam takwê mac gwalam akwa yomsu-ŋga bu awhé Anötö ti ndê lêŋ sa têŋ ɳac, magoc mac am ɳac sa ɳapep dom. Mac atôm lau naŋ sêyob ki gatam-ŋga, ma sêtec bu sêkac sa têŋ lau naŋ bu sêšôc sêndi. Mac daôm anyalê Anötö ti asôc iŋ ɳapu dom, ma mac alhac lau naŋ bu sêŋyalê iŋ ti sêšôc iŋ ɳapu, naŋ ahuc.”

⁵³Yisu gic bata yom dinaŋ ma hu andu dau siŋ. Ma lau Palësai ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu, naŋ sic hu sêkêŋ kisa iŋ ɳandô. ɳac sêndac iŋ pi gêŋ daësam, ⁵⁴sêŋsahê bu sêtim iŋ bu sôm yom giso, dec oc tôm bu sêmatôc iŋ.

Yisu ndê yom ɳatô
(Mat 10:26-33)

12 ¹Têŋ têm dinaŋ lau daësam andô, tausen ma t ausen, sêkôm mwasac bu sêtigasuc Yisu e sêŋgapiŋ dau sa. Ma Yisu sôm yom têŋ iŋ ndê ɳgacsêŋomi bocdec bu, “Ayob daôm ɳapep bu lau Palësai si mêtê sac lom mac dom. ɳac sêšôm yom ɳayham magoc ɳac dau sêkôm ɳandô sa dom. Mêtê dau gitôm yist naŋ tôm bu nem bolom ahuc ɳagahô en.

²Gêŋ hoŋ naŋ lau sem ahuc, ma gêŋ hoŋ naŋ yêc siŋ dau, naŋ oc meŋ sa tiawê. ³Yom bocke naŋ mac asôm têŋ daôm têŋ ôbwêc, naŋ lau oc sêŋgô têŋ acsalô. Ma yom naŋ mac asôm malô têŋ daôm yêc andu ɳalôm, naŋ oc sêšôm asê yêc malac lôm. ⁴Aneŋ lau mac aŋgô. Atôc lau naŋ bu sêndic mac ndu-ŋga dom, bu tiŋambu ɳac sêtôm dom bu sêkôm gêŋ daŋ tiyham têŋ mac. ⁵Tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu atôc Anötö, ma asôc iŋ ɳapu. Bu têŋ ndoc mac ambac ndu su, iŋ ndê ɳaclai yêc bu tuc mac asip lambwam andi. Aêc, aö wasôm têŋ mac, atôc iŋ!

⁶“Akôc gauc pi mbac kecsoc naŋ lau sêlic bu gêŋ ɳambwa. Tigeŋ Anötö oc êŋlhîŋ ɳac si daŋ siŋ dom. ⁷Ma Anötö tac whiŋ mac hôc gêlêc mbac sauŋ-sauŋ daësam su. Yomandô! Anötö kêyalê mac e pi sa, gitôm iŋ sê mac nem kêclauŋ hoŋ sa timala. Bocdinaŋ atôc daôm dom.

⁸“Aö wasôm têŋ mac bu asa naŋ sôm asê yêc lau aŋgô-ŋga bu iŋ kêŋ whiŋ aö, naŋ ɳamalac ndê Atu oc sôm ɳamalac dau ndê ɳaê asê yêc Anötö ndê aŋela aŋgô-ŋga. ⁹Tigeŋ asa naŋ sêc iŋ ndê kêŋ whiŋ aö-ŋga ahuc yêc lau aŋgô-ŋga, naŋ ɳamalac ndê Atu oc sêc iŋ ahuc yêc Anötö ndê aŋela aŋgô-ŋga bocdinaŋ. ¹⁰Asa naŋ bu sôm yom sac pi ɳamalac ndê Atu, tigeŋ tiŋambu kac ndê ɳalôm kwi, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi. Tigeŋ asa naŋ sôm yom sac sambuc pi ɳalau Dabuŋ, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi dom.

¹¹“Tiŋambu lau oc sêkôc mac dôŋ tu mac akêŋ whiŋ aö-ŋga. ɳac oc sêwê mac atêŋ lau bata Israel-ŋga andi, bu sêmatôc mac yêc ɳac si lôm

wê-ŋga. Ma ɳac oc sêkêŋ mac alhac gôlinwaga ma lau ti ɳaclai aŋgô-ŋga bocdinaŋ. Têŋ ndoc dinaj, ahêgo daôm tu yom asôm ma aô têŋ ɳac-ŋga dom. ¹²Bu ɳjalau Dabuŋ oc êndôhôŋ mac ma kêŋ yom têŋ mac tu asôm-ŋga têŋ ndoc dinaj.”

Yom gôliŋ pi ɳac ti lêlôm

¹³ ɳgac daŋ yêc lau toŋ atu dinaj ɳjalôm ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhôŋwaga, sôm têŋ aö dôwaj bu whê damaj ndê wapa lêŋsêm kôc ma kêŋ ɳatô têŋ aö.” ¹⁴ Magoc Yisu sôm, “Am ɳgô su naŋ. Anötö kêyalinj aö sa ti am nem ɳgac êmatôc yom-ŋga me ɳgac whê wapa kôc-ŋga dom.” ¹⁵ Goc iŋ sôm têŋ lau hoŋ, “Ayob daôm ɳapep bu tamgatu wapa nom-ŋga dom. Bu ɳamalac si ɳahu sêmbo tali-ŋga sip awa ti wapa daêsam naŋ sic sa-ŋga, naŋ dom.”

¹⁶ Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ɳac bocdec bu, “ɳgac ti lêlôm daŋ mbo, ma gêŋ naŋ iŋ sô yêc ndê nom gêm ɳandô daêsam andô. ¹⁷ Dec iŋ gauc gêm têŋ dau, ‘Aö wakôm sake? Aneŋ andu wakêŋ gêŋ ɳandô sôc-ŋga oc nditôm dom.’ ¹⁸ Bocdinaŋ dec iŋ sôm, ‘Aö wakôm gêŋ bocdec. Aö waseŋ andu akwa-kwa hoŋ su, ma wakwê andu wakuc ɳatô naŋ atu andô. Ma yêc dinaj, aö wandic aneŋ gêŋ ɳandô ti wapa hoŋ sa. ¹⁹ Ma aö wasôm têŋ dauŋ, ‘Aö gac gêŋ ɳayham daêsam sa, gitôm bu oc wambo yala daêsam. Aö wanjwhaŋ dauŋ, ma waneŋ ti wanôm gêŋ ma watisambuc.’ ²⁰ Magoc Anötö sôm têŋ iŋ, ‘Am ɳgac gauc mbasi-ŋga! Ôbwêc dec am oc mbwac ndu. Ma wapa naŋ am gic sa tu daôm-ŋga, naŋ oc ti asa ndê?’ ²¹ Goc Yisu sôm, “Lau hoŋ naŋ sic wapa daêsam sa tu dau-ŋga, magoc sêmbo sêtôm lau ɳjalôm sawa tu sêŋyalê Anötö ti ndê mêtê dom-ŋga, naŋ lau gauc mbasi-ŋga bocdinaŋ.”

Dahêgo dauŋ dom (Mat 6:25-34)

²² Ma Yisu sôm têŋ iŋ ndê ɳgacsêŋomi, “Bocdinaŋ dec aö wasôm têŋ mac, ahêgo daôm tu gêŋ aneŋ-ŋga, me tu ɳakwê asôc-ŋga dom. ²³ Bu Anötö kêŋ mac ambo tamli, ma gêŋ dinaj iŋ gêŋ atu. Gêŋ daneŋ-ŋga iŋ gêŋ atu dom. Ma Anötö kêŋ mac nem ɳamlic ɳagêŋ hoŋ. Dinaŋ iŋ gêŋ atu, ma ɳakwê asôc-ŋga iŋ gêŋ atu dom.

²⁴ “Akôc gauc pi mbac ko. ɳac sêšô gêŋ dom, ma sic gêŋ ɳandô sa dom. ɳac si andu gêŋ ɳandô-ŋga mbasi, tigeŋ Anötö gôlôm ɳac. Ma Anötö tac whiŋ mac ɳamalac hôc gêlêc mbac hoŋ su. ²⁵ Ma mac nem asa, bu hêgo dau dec oc tôm bu ndic têku ndê têm mbo tali-ŋga? ²⁶ Mac atôm dom bu akôm gêŋ sauŋ andô dinaj, bocdinaŋ tu sake-ŋga mac ahêgo daôm pi gêŋ ɳatô?

²⁷ “Ma akôc gauc pi ɳaola ɳayham naŋ sêpo sêlhac kwaŋ ɳjalôm. Sêkôm gwelenj dom, ma sêmasaŋ ɳakwê dom, tigeŋ aö wasôm têŋ mac, bu Kij

Solomon iŋ sôc ɻakwê ɻayham andô, magoc iŋ ndê gôlôŋ ti ɻawasi hôc gêlêc ɻaola dinaŋ daŋ su dom. ²⁸O mac lau naŋ akêŋ whiŋ gwalec, aŋgô! Kwaŋ ti ɻaola nom-ŋga sêlhac bêc daësam dom, ma lau oc sêkêŋ ya neŋ su, magoc Anötö kêŋ gêŋ dau ti ɻadalô ɻayham ma yob ɻapep. Ma bocdinaŋ, aŋyalê bu yom ɻandô, Anötö oc yob mac ma kêŋ ɻakwê têŋ mac whiŋ. ²⁹Ahêgo daôm pi gêŋ aŋeŋ ti anôm-ŋga dom, ma ambo ti ɻalôm ɻawapac dom. ³⁰Lau sambuc naŋ sêŋyalê Anötö dom, naŋ sêhêgo dau pi gêŋ kaiŋ dinaŋ ɻapaŋ, magoc Damam undambê-ŋga kêyalê su bu mac apônda gêŋ dau. ³¹Ahêgo daôm tu gêŋ dinaŋ-ŋga dom, magoc akôm ɻaŋga bu atap malam sa yêc Anötö ndê gôlîŋ ɻapu. Ma iŋ oc yob mac tu gêŋ nom-ŋga-ŋga whiŋ. ³²O aŋeŋ lau, atôc daôm dom. Bu mac nem Damam undambê-ŋga tac whiŋ bu ti mac nem Kiŋ ma kôc mac sa andöc iŋ ndê gôlîŋ ɻapu.”

Taŋsalê awa ɻandô undambê-ŋga

(Mat 6:19-21)

³³⁻³⁴“Aö wasôm têŋ mac, bu gameŋ bocke naŋ mac nem awa yêc, naŋ mac oc ahê gauc pi ma atac whiŋ ɻapaŋ. Bocdinaŋ akêŋ nem wapa nom-ŋga têŋ lau sênenmlhi, ma akêŋ nem awa tu anem lau ɻalôm sawa sa-ŋga. Ma apo gêŋ undambê-ŋga sa ti nem awa ɻandô, naŋ oc yêc ɻayham ɻapaŋ. Lau kaŋ oc sêtôm dom bu sênen kaŋ, ma gêŋ daŋ oc kôm tisac dom.”

Tamasan̄ dauŋ tu Pômdau mbu meŋ-ŋga

(Mat 24:42-51)

³⁵⁻³⁶“Amasaŋ daôm ɻapep. Ambo atôm lau akiŋ naŋ sêšôc ɻakwê gwelen-ŋga sa, ma sêtuŋ si lam asê ma sêhôŋ si ɻadau bu mbu meŋ akêŋ mwasiŋ nem awhê-ŋga. Têŋ ndoc ɻac si ɻadau mbu meŋ ma êmati gatam, naŋ ɻac oc sêkac gatam sa têŋ iŋ ɻagahô. ³⁷ɻadau bu mbu meŋ ma tap lau akiŋ sa, naŋ sêmasaŋ dau gwanaŋ ma sêhôŋ iŋ sêmbo, dec ɻac oc sêtap mwasiŋ atu sa yêc iŋ. Aö wasôm yomandô, ɻadau dau oc meŋ, sôc ɻakwê tôm lau akiŋ sêšôc, kêŋ ɻac sêndöc tebo, ma nem akiŋ ɻac. ³⁸ɻadau bu meŋ têŋ timaniŋhu me têŋ ôbwêc lôm, ma tap ɻac sa sem ali ma sêhôŋ iŋ sêmbo, dec iŋ oc êmwasiŋ ɻac êŋlêc. ³⁹Tigeŋ aŋgô su naŋ! Lau kaŋ sêkêŋ puc pi ndoc sêmeŋ-ŋga dom. Andu ɻadau daŋ, bu êŋyalê ndoc naŋ ɻgac kaŋ daŋ oc meŋ, dec iŋ oc yob iŋ ndê andu ɻapep bu ɻgac kaŋ dinaŋ sôc meŋ dom. ⁴⁰Ma mac bocdinaŋ, amasaŋ daôm ɻapep ma anem ali ɻapaŋ, bu ɻamalac ndê Atu oc mbu meŋ têŋ ndoc naŋ mac akêŋ batam, naŋ dom.”

⁴¹Têŋ dinaŋ Pita sôm, “Pômdau, am sôm yom gôlîŋ dinaŋ bu yac ɻgacsêŋomi aŋgô, me bu lau hoŋ sêŋgô?” ⁴²Ma Pômdau ô yom ma sôm, “Mac nem asa iŋ gitôm ɻgac akiŋ ɻayham ma ti gauc? ɻgac akiŋ kaiŋ

dinaŋ ndê ɻadau bu lhö têŋ gameŋ daŋ ndi, goc iŋ oc kēŋ iŋ yob lau akiŋ ɻatô ma kēŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ ɻac tôm ɻandoc. ⁴³ Ma têŋ ndoc ɻadau mbu meŋ ma tap iŋ sa kôm iŋ ndê gweleŋ ɻapep mbo, naŋ iŋ oc lic iŋ ɻayham ma kôm ɻayham têŋ iŋ. ⁴⁴ Yomandô! ɻadau oc kēŋ iŋ yob iŋ ndê wapa hoŋ. ⁴⁵ Magoc ɻgac akiŋ sac oc sôm têŋ dau, ‘Aneŋ ɻadau oc mbu meŋ ɻagahô dom.’ Goc iŋ oc ndic lau akiŋ ɻatô, ma neŋ gêŋ ɻawahô ti nôm wain e êŋiŋ iŋ. ⁴⁶ ɻadau oc mbu meŋ hôc asê têŋ bêc ti acgatu naŋ ɻgac akiŋ dau kēŋ bata, naŋ dom. Ma iŋ oc kēŋ ɻagêyô sac sambuc têŋ iŋ, ma soc iŋ su ndi bu mbo whiŋ lau naŋ danguapêc ma sêkêŋ whiŋ dom.

⁴⁷“ɻgac akiŋ naŋ kêyalê gêŋ naŋ iŋ ndê ɻadau tac whiŋ bu iŋ kôm, tigeŋ tec bu kôm ma kêmasaŋ dau dom, naŋ oc tap ɻagêyô atu sa.

⁴⁸ Magoc ɻgac akiŋ naŋ kêyalê gêŋ naŋ ɻadau tac whiŋ bu iŋ kôm, naŋ dom, dec kôm mêtê sac naŋ gic waê bu iŋ tap ɻagêyô sa, naŋ oc kôc ɻagêyô sauŋ. Lau hoŋ naŋ sêtap mwasiŋ sa yêc Anötö, naŋ iŋ takwê ɻac bu sêkôm gweleŋ ɻa mwasiŋ dinaŋ e nem ɻandô. Ma ɻac naŋ sêtap mwasiŋ atu sa, naŋ iŋ takwê ɻandô daêsam.”

Lau oc sêwhê dau kôc tu Yisu-ŋga (Mat 10:34-36)

⁴⁹ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Aö gasip nom gameŋ bu wakêŋ ya êŋsahê lau nom-ŋga, ma aö atac whiŋ bu ya dau lom asê ɻagahô. ⁵⁰ Aö dauŋ oc wahôc ɻawapac ti ɻandê atu, naŋ gitôm busaŋgu kaiŋ daŋ tu waliŋ-ŋga. Ma aö wapô sim dauŋ ɻandô e gêŋ dau ɻandô sa. ⁵¹ Gauc nem bu aö gameŋ bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aö-ŋga dec lau oc sêwhê dau kôc. ⁵² Têŋ kwahic dec ma ndi, lau naŋ sêmbo andu daŋ, naŋ oc sêwhê dau kôc tu aö-ŋga. Lau amanndaŋ bu sêmbo, goc lu oc sêkêŋ kisa tö, ma tö oc sêkêŋ kisa lu. ⁵³ Tu aö-ŋga dec ɻac oc sêwhê dau kôc. Damba lu atungac oc sêkêŋ kisa dau, ma dinda lu atuwê oc sêkêŋ kisa dau. Ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêŋ kisa dau bocdinaŋ.”

Taŋyalê ndoc

⁵⁴ Ma Yisu sôm têŋ lau toŋ atu, “Mac bu alic dao yec sambuc daŋ puc pi meŋ, dec mac asôm bu u oc ndic, ma u gic. ⁵⁵ Ma muasa bu êŋsêlêŋ, dec mac asôm bu gameŋ oc ɻandê sa, ma gameŋ ɻandê sa. ⁵⁶ Mac lau atim yom lau-ŋga! Mac alic gêŋ dalô nom-ŋga ti umboŋ-ŋga ma mac atôm bu aŋyalê ndoc. Ma bocke dec mac alic gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm yêc nom, magoc mac nem gauc sa pi aö neŋ ɻahu lec dom.

⁵⁷“Oc tôm bu mac aŋsahê gêŋ hoŋ tu bu aŋyalê lêŋ bocke iŋ lêŋ gitêŋ, magoc tu sake-ŋga mac akôm dom? ⁵⁸ Aŋgô! Am asa naŋ nem tôp bu yêc ɻamalac daŋ, ma iŋ bu wê am têŋ ɻgac êmatôc yom-ŋga, naŋ goc êmsahê bu êmasaŋ yom whiŋ iŋ têŋ ndoc amlu aŋsêlêŋ ambo seŋ. Ma bocdinaŋ ɻgac dau oc kêŋ am têŋ ɻgac êmatôc yom-ŋga dom. Bu mba, mboe ɻgac êmatôc yom-ŋga o c kêŋ am têŋ

ŋgac yob gapocwalô-ŋga, ma iŋ oc kēŋ am sôc gapoc-walô ndi. ⁵⁹Aö wasôm tēŋ am bu am oc ndöc gapocwalô ŋapanj e am ndic nem tōp hoŋ pacndê.”

Danem dauŋ kwi bu dandinaj dom

13 ¹Tēŋ ndoc dinaj lau ŋatô sêmbo sêwhiŋ Yisu, ma ŋac sic miŋ yom pi lau Galili-ŋga ŋatô. Lau dinaj sic domba ndu bu sêkêŋ ti da, ma gôlijwaga Pailot ndê lau sêmeŋ ma sic ŋac ndu ma sêŋgaluŋ ŋac si dac whiŋ domba si dac. ²Yisu ŋgô ŋac si yom dau, goc ndac, “Mac gauc gêm bocke? Lau Galili-ŋga dinaj si sac hôc gêlêc lau Galili-ŋga ŋatô si sac su, ma bocdinaj ŋawapac dinaj hôc asê ŋac, a? ³Aö wasôm, mba! Tigeŋ mac bu anem nem ŋalôm kwi dom, dec mac oc andinjam. ⁴Gauc nem andu balir naŋ lau sêkwê yêc Siloam, naŋ ku sa ma sec lau 18. M ac gauc gêm bocke? Lau 18 dinaj si sac hôc gêlêc lau Jerusalem-ŋga si sac, a? ⁵Aö wasôm tēŋ mac, mba! Tigeŋ mac bu anem nem ŋalôm kwi dom, dec mac hoŋ oc andinjam.”

⁶Goc Yisu sôm yom gôlij daŋ bocdec bu, “Yêc ŋgac daŋ ndê ôm wain-ŋga, a kiŋ daŋ kalhac. Ma ŋgac dau gi kêsalê a kiŋ ŋandô, magoc tap sa dom. ⁷Dec iŋ sôm têŋ ŋgac naŋ yob iŋ ndê ôm, ‘Tôm yala tō aö gameŋ kasalê ŋandô yêc a kiŋ dindec, ma gatap sa dom. Léŋ dulu, bu a dau pôc gameŋ ahuc ma gêm ŋandô dom.’ ⁸Tigeŋ ŋgac yob ôm-ŋga sôm, ‘Aneŋ ŋadau, hu siŋ lhac yala daŋ tiyham. Aö wandic gwelec ma wahôc nom pi ŋahu. ⁹Iŋ bu nem ŋandô têŋ yala wakuc, dec oc ŋayham. Ma bu nem ŋandô dom, naŋ goc am léŋ dulu.’”

Yisu kôm awhê bôliŋ daŋ ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga

¹⁰Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ, Yisu kêdôhôŋ lau mbo lôm wê-ŋga daŋ. ¹¹Ma awhê daŋ mbo, naŋ ŋalau sac kôm iŋ ndöc bôliŋ tôm yala 18. Iŋ kêsêlêŋ kêŋköŋ ma gitôm dom bu iŋ lhac solop. ¹²Yisu gêlîc iŋ ma ta iŋ meŋ, goc sôm, “O awhê daôm, aö bu waseŋ gêŋ naŋ sô am dôŋ, naŋ su.” ¹³Goc Yisu kêŋ amba sac iŋ, ma ŋagahô iŋ kalhac tisolop, ma kêpiŋ Anötö.

¹⁴Tigeŋ ŋgac bata naŋ yob lôm wê-ŋga dinaj, iŋ tac ŋandê bu Yisu kôm awhê dinaj ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga. Dec iŋ sôm têŋ lau, “Bêc 6 yêc bu danem gweleŋ. Mac bu atac whiŋ bu ŋayham sa, dec amen têŋ bêc Sabat-ŋga dom. Amen têŋ bêc 6 dinaj ŋadanj.” ¹⁵Magoc Pômdau ô iŋ ndê yom ma sôm, “Mac lau atim yom lau-ŋga. Mac hoŋ akôm gweleŋ têŋ bêc Sabat-ŋga têŋ ndoc mac ambwala nem doŋki ti makao su, ma awê ŋac sêsa si bu sênôm bu. ¹⁶Awhê dindec iŋ Abraham ndê apawê daŋ, ma Sadanj sô iŋ dôŋ tôm yala 18 su. Tu sake-ŋga dec tambwala iŋ su têŋ bêc Sabat-ŋga dom?” ¹⁷Yisu ndê yom dau kôm iŋ ndê ŋacyo hoŋ maya atu. Tigeŋ lau daësam atac ŋayham pi gêŋ ŋayham hoŋ naŋ iŋ kôm.

Yom gôlij pi gêŋ ŋawhê sauŋ (Mat 13:31-32; Mak 4:30-32)

¹⁸Ma Yisu ndac lau dinaj, “Anötö ndê gôlij kêsôwec ŋalêŋ bocke? Aö wanem dôhôŋ pi gêŋ sake bu wawhê sa? ¹⁹Anötö ndê gôlij gitôm ŋawhê

sauj andô daŋ, gitôm a soc ɻawhê. Ngac daŋ kôc sa gi ma sô yêc ndê ôm, ma tñjambu gêŋ dau po ti a atu, ma mbac lôlôc-ŋga sêmeŋ sêhê si ɻaic yêc ɻasaŋgac.”

**Yom gôliŋ pi yist
(Mat 13:33)**

²⁰ Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ tiyham bocdec bu, “Aö wanem dôhôj Anötö ndê gôliŋ pi gêŋ sake bu wawhê sa? ²¹ Aö wanem dôhôj pi yist, naŋ awhê daŋ kêŋ sip plawa lônj atu daŋ ma kêgaluŋ. Ma ɻasawa sauŋ eŋ yist dinaj kôm plawa hoŋ suŋ.”

Gatam undambê-ŋga sauŋ andô

²² Tñjambu Yisu kêsêlêŋ hêganôŋ Jerusalem gi. Iŋ golom-golom malac atu-tu ti sauŋ-sauŋ hoŋ, ma kêdôhôj lau. ²³ Ma ɻamalac daŋ ndac iŋ, “Pômdau, Anötö oc kôc lau tigeŋ-tigeŋ sa sêndöc undambê, me lau daësam?” Ma Yisu ô yom ma sôm têŋ lau, ²⁴ “Lau daësam oc sêjsahê bu sêšôc gatam sêndi, magoc ɻac oc sêtôm dom, bu gatam dau sauŋ andô. Bocdinaŋ akôm ɻaŋga bu asôc gatam dau andi. ²⁵ Andu ɻadau bu tisa ma ndic gatam ahuc, dec mac oc alhac awê, amati gatam ma asôm, ‘Pômdau, lêc gatam su têŋ yac.’ Magoc iŋ oc sôm têŋ mac bu, ‘Mac lau dinaj ameŋ akêŋ nde? Aö kayalê mac dom.’ ²⁶ Ma mac oc asôm, ‘Yac aŋ gêŋ ti anôm gêŋ awhiŋ am, ma am kêdôhôj lau yêc yac mba malac lôm.’ ²⁷ Tigeŋ iŋ oc sôm, ‘Mac lau dinaj ameŋ akêŋ nde? Aö kayalê mac dom. Alhö su yêc aö, mac lau akôm sac-ŋga!’ ²⁸⁻²⁹ Têŋ têm ɻambu-ŋga, mac oc alic Abraham, Aisak ma Jakob ti p ropet akwa-kwa hoŋ sêndöc Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga. Ma lau oc sêmeŋ akêŋ nom ɻabatiŋ hoŋ, ma sêneŋ mwasiŋ atu yêc undambê. Magoc Anötö oc êmasuc mac su andi ambo gameŋ ahôc ɻandê-ŋga, ma yêc dinaj mac oc ataŋ, ma mac nem lhôm êŋsiŋ pi dau. ³⁰ Aŋgô su naŋ! Lau ɻatô naŋ kwahic dec sêti lau ɻambu-ŋga, naŋ oc sêti lau ɻamata-ŋga, ma lau ɻamata-ŋga oc sêti lau ɻambu-ŋga.”

Yisu taŋ pi lau Jerusalem-ŋga

³¹ Têŋ ndoc dinaj lau Palêsaŋ ɻatô sêtêŋ Yisu sêmeŋ ma sêšôm, “Hu gameŋ dindec siŋ ma lhö ndi, bu Herod tac whiŋ bu ndic am ndu.”

³² Magoc Yisu sôm têŋ ɻac, “Mac andi asôm têŋ Herod, giam pôm dinaj, ‘Acsalô lec ma laŋsê aö oc wasoc ɻalau sac su, ma wakôm lau gêmbac ɻayham sa. Ma têŋ bêc titö-ŋga aö oc wandic dabij aneŋ gweleŋ.’ ³³ Aö oc wakôm aneŋ gweleŋ tôm bêc ɻatô, ma tñjambu aö watêŋ Jerusalem wandi. Mac lau Israel-ŋga ac propet daësam ndu su yêc Jerusalem, ma bocdinaŋ dec aö gac waê bu wapi wandi wawhiŋ.

³⁴ “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitêŋ naŋ iŋ kêkiŋ têŋ mac, naŋ mac atuc ɻa hoc ndu. Ndoc daësam

aö tac whij bu wandic mac lau sa asôc Anötö ndê gôliŋ ɻapu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic ɻatu sa sôc ɻamakê ɻapu. Tiget mac atec. ³⁵ Bocdinaŋ Anötö oc hu mac ti nem andu siŋ. Ma aö wasôm têŋ mac bu mac oc alic aö tiyham dom e mac asôm, ‘Tampiŋ Mesaya naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô.’”

Yisu gêm ɻgac ɻamlie suŋ daŋ sa

14 ¹Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ, Yisu sôc ɻgac bata daŋ ndê andu gi bu neŋ gêŋ. ɻgac bata dau iŋ lau Palêsaŋ si daŋ, ma ɻac si lau ɻatô tatiŋ Yisu sêmbo. ²Yisu gêlic ɻgac gêmbac daŋ ndöc, naŋ amba ti gahi suŋ. ³Goc iŋ ndac lau Palêsaŋ ti gwalam akwa yomsu-ŋga bocdec bu, “Yac bu dakôm lau ɻayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga, dec oc tangili yomsu Sabat-ŋga, me mba?” ⁴ɻac sem dôŋ ma sêo yom daŋ dom, goc iŋ kêmasec ɻgac ti gêmbac dinaŋ, kôm iŋ ɻayham sa, ma kêŋ iŋ kölhö gi. ⁵Ma iŋ ndac ɻac, “Mac nem balê daŋ me doŋki daŋ bu peŋ sip sê ɻalôm têŋ bêc Sabat-ŋga, dec mac oc akôm sake? Mac oc ahê iŋ sa pi meŋ, me ahu iŋ siŋ yêc?” ⁶Ma ɻac sêtôm dom bu sêo iŋ ndê yom.

Datoc dauŋ sa dom

⁷Yisu gêlic bu lau naŋ ɻgac bata dau kêgalêm ɻac sa bu sêneŋ gêŋ sêwhij iŋ, naŋ atac whij bu sêndöc pôŋ naŋ gic lau tiwaê ɻawaâ. Dec iŋ sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ɻac bocdec bu, ⁸“Lau bu sêkêŋ aheŋ am bu neŋ mwasiŋ nem awhê-ŋga, naŋ ndi ndöc lau tiwaê si pôŋ dom. Mboe mwasiŋ ɻadau kêgalêm ɻgac tiwaê daŋ naŋ hôc gêlêc am su. ⁹Bu bocdinaŋ dec iŋ oc têŋ am meŋ ma sôm, ‘Kêŋ pôŋ ɻayham dindec têŋ ɻgac atu dindec.’ Ma am oc tisa ti mayam, ma ndi ndöc pôŋ ɻambwa. ¹⁰Boc-dinaŋ lau bu sêkêŋ aheŋ am bu neŋ mwasiŋ, naŋ ndi ma ndöc pôŋ ɻambwa. Ma mboe ɻadau oc meŋ ma sôm têŋ am, ‘Aneŋ silip, tisa ma mweŋ ndöc pôŋ ɻayham.’ Ma bocdinaŋ iŋ oc po am nem waêm sa yêc ɻacleŋ hoŋ aŋgô-ŋga. ¹¹ɻalêŋ tigeŋ, lau naŋ sêtôc dau sa, naŋ Anötö oc êŋgwiniŋ ɻac. Ma lau naŋ sêngwiniŋ dau, naŋ Anötö oc toc ɻac sa.”

Tamwasiŋ lau ɻalôm sawa

¹² Ma Yisu sôm têŋ ɻgac bata dau, “Am bu ndê mwasiŋ bu lau sêneŋ sêwhij am, naŋ kêŋ aheŋ nem silip ti asidôwai, me lau ti lêlôm naŋ sêndöc am nem malac, naŋ dom. Am bu kôm bocdinaŋ, dec tiŋambu ɻac oc sêkêŋ aheŋ am bu neŋ gêŋ whij ɻac, ma mwasiŋ dau ti am nem ɻagêyô. ¹³Têŋ têm am ndê mwasiŋ daŋ, naŋ kêŋ aheŋ lau ɻalôm sawa ti lau bôliŋ ma lau tapec. ¹⁴Ma bocdinaŋ am oc tap Anötö ndê mwasiŋ sa. ɻahu bu lau dinaj sêtôm dom bu sêkêŋ gêŋ daŋ ô nem mwasiŋ têŋ kwahic dec. Magoc têŋ ndoc lau gitêŋ sêtisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ Anötö oc kêŋ ɻagêyô ɻayham têŋ am.”

Yom gôliŋ pi mwasinj atu
(Mat 22:1-14)

15 Lau naŋ seŋ gêŋ sêwhiŋ Yisu, naŋ si ŋgac daŋ ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ ma sôm têŋ iŋ, “Lau naŋ bu sêneŋ mwasinj atu yêc Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga, naŋ oc atac ŋayham hôc gêlêc.” 16 Ma Yisu ô yom ma sôm, “ŋgac daŋ kêmasaŋ mwasinj atu daŋ, ma kêŋ aheŋ lau daêsam. 17 Têŋ mwasinj dau ŋabêc iŋ kêkiŋ ŋgac akiŋ daŋ bu sôm têŋ lau naŋ iŋ kêgalêm ŋac sa bu, ‘Ameŋ, bu aö kamasaŋ gêŋ hoŋ su.’ 18 Tigeŋ ŋac hoŋ sétec bu sêmeŋ, dec sêmasaŋ yom têŋ iŋ. Iŋgac daŋ sôm, ‘Aö waloc dom, bu aö gamlhi nom daŋ su, ma kwahic dec aö bu wasa wandi walic. Aö wateŋ am bu hu aö siŋ.’ 19 Ma daŋ sôm, ‘Aö waloc dom, bu aö gamlhi makao amaŋlu, ma kwahic dec aö bu wasa wandi ma waŋsahê ŋac tu sêkôm gweleŋ-ŋga. Wateŋ am bu hu aö siŋ.’ 20 Ma daŋ tiyham sôm, ‘Kwahic dec aö gam awhê sa, bocdinaŋ gitôm dom bu waloc.’ 21 Bocdinaŋ ŋgac akiŋ dau mbu gi ma gic miŋ yom dinaŋ têŋ iŋ ndê ŋadau. Ma yom dau kôm ŋadau tac ŋandê, dec iŋ kêkiŋ ndê ŋgac akiŋ tiyham ma sôm, ‘ŋagahô sôc malac atu ndi, ma kôc lau ŋalôm sawa ti lau bôliŋ ma lau tapec sa sêmeŋ bu sêneŋ aö neŋ mwasinj.’ 22 Ma ŋgac akiŋ kôm bocdinaŋ, goc mbu meŋ ma sôm, ‘Aneŋ ŋadau, aö gakôm gitôm am sôm, ma ŋasawa yêc dôŋ yêc.’ 23 Dec ŋadau sôm têŋ iŋ, ‘Sa seŋ ma gameŋ ŋamakê-ŋga ndi, ma kac lau bu sêšôc sêmeŋ. Aö tac whiŋ bu aneŋ andu meŋhu. 24 Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu lau naŋ aö gakêŋ aheŋ têŋ ŋamata-ŋga, naŋ si daŋ oc neŋ aneŋ mwasinj dom.’ ”

Lêŋ taŋkuc Yisu-ŋga

25 Lau daêsam sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Yisu, ma iŋ kac dau kwi ma sôm têŋ ŋac, 26 “Asa naŋ têŋ aö meŋ ma bu êŋkuc aö, naŋ atac whiŋ aö hôc gêlêc gêŋ hoŋ ndic ŋawaê. Iŋ bu atac whiŋ damba me dinda, me iŋ nawhê ma balêkoc, me asidôwai ti lhuwêi, me iŋ dau ndê lêŋ mbo-ŋga hôc gêlêc iŋ ndê atac whiŋ aö, dec oc tôm dom bu iŋ ti aneŋ daŋ ma êŋkuc aö. 27 Asa naŋ bu êŋkuc aö, magoc tec bu hôc ndê a gicso dau, naŋ gitôm dom bu êŋkuc aö.

28 “Mac nem daŋ bu kwê andu atu daŋ, naŋ gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc ndöc sic ma kôc gauc pi iŋ ndê mone ti gêŋ bu oc nditôm bu kwê andu dau sa, me mba. 29 Iŋ bu kêŋ alhö sip nom ndi, magoc ndic dabij andu dom, dec lau naŋ sêlic, naŋ oc sêsu iŋ susu, 30 ma sêšôm, ‘ŋgac dindê gic hu kwê andu, magoc gitôm dom bu ndic dabij.’ ”

31 “Ma kiŋ daŋ bu sa ndi bu ndic siŋ têŋ kiŋ daŋ, dec gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc ndöc sic ma kôc gauc pi iŋ ndê lau siŋ-ŋga 10,000, bu oc sêtôm bu sêhôc gêlêc kiŋ dinaŋ ndê lau siŋ-ŋga 20,000, me mba. 32 Iŋ bu lic bu ŋac sêtôm dom, dec iŋ oc êŋkiŋ lau wamba-ŋga sêtêŋ kiŋ dinaŋ têŋ ndoc iŋ mbo ahê, bu sêšôm yom wamba-ŋga.

33 “Bocdinaj akôc gauc ḥapep muŋ su, goc ameŋ aŋkuc aö. Asa naŋ tec bu hu iŋ ndê gêŋ hoŋ siŋ tu aö-ŋga, naŋ oc nditôm dom bu ti aö neŋ daŋ.

34 “Gwêc so iŋ gêŋ ḥayham, tigeŋ ḥamakic bu niŋga, oc dakôm ḥamakic sa tiyham ḥalêŋ nde? 35 Gwêc so dau tisac su, ma boc-dinaj tambaliŋ siŋ niŋga. Mac daŋamsuŋ bu yêc, naŋ aŋgô aneŋ yom.”

**Yom gôliŋ pi domba daŋ naŋ giŋga
(Mat 18:12-14)**

15 ¹Lau sêkôc takis-ŋga ma lau ḥatô naŋ lau Palêsaï sêsam ḥac bu lau sac, naŋ daēsam sêtêŋ Yisu si bu sêŋgô iŋ ndê yom. ²Ma lau Palêsaï ti lau naŋ sêndôhôj yomsu, naŋ sêtuclij Yisu ma sêšôm, “Iŋgac dau kôc lau sac sa, ma gêŋ gêŋ whiŋ ḥac.” ³Dec Yisu sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ḥac bocdec bu, ⁴“Mac nem ḥgac daŋ bu yob domba 100, ma iŋ ndê domba daŋ bu niŋga, dec iŋ oc kôm sake? Iŋ oc hu 99 siŋ sêmbo gameŋ gapoj, ma êŋsalê domba naŋ giŋga su e iŋ tap sa. ⁵Ma têŋ ndoc iŋ tap sa, naŋ iŋ oc hu sac bakêyac ti atac ḥayham atu. ⁶Ma iŋ oc mbu têŋ ndê andu ndi, ma êŋgalêm iŋ ndê lau meŋpar iŋ-ŋga ti ndê silip, ma sôm têŋ ḥac, ‘Mac atac ḥayham awhiŋ aö, bu aö gatap aneŋ domba naŋ giŋga su, naŋ sa.’ ⁷Aö wasôm têŋ mac, bu ḥalêŋ tigeŋ dinaj Anötö ti aŋela undambê-ŋga oc atac ḥayham atu tu ḥamalac sac daŋ naŋ gêm ndê ḥalôm kwi, hôt gêlêc atac ḥayham tu lau gitêŋ 99 naŋ si yom me giso tu sênenem dau kwi pi-ŋga mbasi.”

Yom gôliŋ pi mone naŋ giŋga

⁸Ma Yisu sôm, “Ma akôc gauc pi awhê daŋ, naŋ ndê mone silba amarju sêndöc. Mone daŋ bu niŋga, dec iŋ oc tuŋ lam asê ma sê andu ḥa-basac sa, goc êŋsalê ḥapep e iŋ tap mone dau sa. ⁹Têŋ ndoc iŋ tap sa su, naŋ iŋ oc êŋgalêm iŋ ndê silip ti lau meŋpar iŋ-ŋga sêmeŋ sêpitigeŋ ma sôm, ‘Mac atac ḥayham awhiŋ aö, bu aö gatap mone naŋ giŋga su, naŋ sa.’ ¹⁰Aö wasôm têŋ mac bu ḥalêŋ tigeŋ, Anötö ti aŋela undambê-ŋga oc atac ḥayham atu, têŋ ndoc ḥamalac kôm sac-ŋga daŋ gêm ndê ḥalôm kwi.”

Yom gôliŋ pi balê naŋ giŋga

¹¹Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Iŋgac daŋ mbo ma iŋ ndê atuŋgac lu. ¹²Ma balê sauŋ sôm têŋ damba, ‘Damar, wapa lêŋsêm naŋ gic aö ḥawaâ, naŋ kêŋ têŋ aö.’ Goc damba whê ndê wapa ti gêŋ hoŋ kôc tu iŋlu-ŋga, ma kêŋ têŋ balê sauŋ tôm iŋ ndac. ¹³Ḩasawa sauŋ ma balê sauŋ dau gic iŋ ndê gêŋ hoŋ sa, ma kölhö têŋ gameŋ baliŋ daŋ gi. Ma yêc dindê iŋ kôm gêŋ hoŋ tôm iŋ ndê atac whiŋ, ma kêyaiŋ ndê awa ti gêŋ hoŋ. ¹⁴Têŋ ndoc iŋ ndê mone hoŋ pacndê, naŋ tôbôm atu gêm gameŋ dinaj ahuc ma iŋ pônda dau. ¹⁵Goc iŋ têŋ ḥgac atu daŋ yêc gameŋ dinaj gi, ma kêsalê gweleŋ. Ma ḥgac dau kêŋ iŋ gôlôm iŋ ndê bôc. ¹⁶Gêŋ yô iŋ ḥandô, tigeŋ

lau sêkêj gêj daej têj iŋ tu neŋ-ŋga dom, ma boc-dinaej iŋ gauc gêm bu neŋ gêj naŋ bôc seŋ. ¹⁷Tinjambu iŋ ndê gauc sa, ma iŋ sôm têj dau, ‘Damaŋ ndê lau akiŋ sépônda gêj daneŋ-ŋga dom. Tigeŋ gêj yô aö ndu tôm bu wambac ndu-ŋga. ¹⁸Aö walhö wambu watêŋ damaj wandi, ma wasôm, “Damaŋ, aö gakôm mêtê sac têj Anötö ma têj am. ¹⁹Aö ŋgac sac, dec gitôm dom bu am sam aö bu am atômŋgac tiyham. Lic aö gitôm am nem ŋgac akiŋ daej.” ²⁰Goc iŋ tisa ma mbu têj damba gi.

“Iŋ kêsêlêŋ mbo seŋ, ma damba gêlic iŋ yêc ahê ma tawalô iŋ ŋandô, dec kêtî têj iŋ gi, gôlô iŋ dôŋ ma ŋgutô iŋ. ²¹Magoc atuŋgac sôm têj iŋ, ‘Damaŋ, aö gakôm mêtê sac têj Anötö ma têj am. Aö ŋgac sac, dec gitôm dom bu am sam aö bu am atômŋgac tiyham.’ ²²Tigeŋ damba sôm têj iŋ ndê lau akiŋ, ‘ŋagahô, akôc ŋakwê ŋayham ti atapa bu iŋ sôc, ma akêŋ gôlônŋ amajatu-ŋga sôc iŋ amba-atu. ²³Ma akôc makao ŋatu tôp ŋayham daej, ma andic ndu. Yac oc dandê mwasiŋ atu ti atac ŋayham, ²⁴bu yac gauc gêm bu aneŋ atuŋgac dindec mbac ndu su, magoc kwahic dec dalic bu iŋ mbo tali. Iŋ giŋga su, ma datap iŋ sa tiyham.’ Ma ŋac hoŋ atac ŋayham.

²⁵“Têj ndoc dinaej balê dau dôwa kôm gweleŋ mbo ôm, ma têj ndoc iŋ mbu meŋ suŋ sa andu, naŋ iŋ ŋgô lau sêtê wê ti sêkôm atac ŋayham atu. ²⁶Goc iŋ mbwêc ŋgac akiŋ daej meŋ ma ndac iŋ bu, ‘Lau lê sêkôm ŋanta ti atac ŋayham tu sake-ŋga?’ ²⁷Ma iŋ sôm, ‘Am asim meŋ su ma iŋ mbo ŋayham, ma bocdinaej dec damam gic makao tôp ŋayham daej ndu, ma ndê mwasiŋ atu.’ ²⁸Yom dau kôm dôwa tac ŋandê atu, ma iŋ tec bu sôc balaŋ ŋalôm ndi. Goc damba sa gi ma kêmwaŋeŋ iŋ bu sôc ndi. ²⁹Tigeŋ iŋ sôm têj damba, ‘Yala ŋeŋ su aö gam akiŋ ti daŋaŋ wambu am. Tigeŋ am kêŋ naniŋ ŋatu me gêŋ saŋ daej têj aö bu wandê mwasiŋ tu aneŋ silip-ŋga dom. ³⁰Kwahic dec am nem atômŋgac dinaej, naŋ kêyaiŋ am nem awa ti wapa whiŋ lauwâhê seŋ-ŋga, naŋ mbu meŋ ma am gic makao tu iŋ-ŋga.’ ³¹Magoc damba sôm, ‘Aneŋ balê, am mbo whiŋ aö ŋapaŋ, ma aneŋ gêj hoŋ ti am nem. ³²Tigeŋ am asim dindec naŋ yac gauc gêm bu iŋ mbac ndu su, naŋ mbo tali. Iŋ giŋga su, ma datap iŋ sa tiyham. Bocdinaej iŋ lêŋ solop bu yac atac ŋayham atu ma dandê mwasiŋ tu iŋ-ŋga.’”

Yom gôliŋ pi ŋgac yob wapa-ŋga

16 ¹Ma Yisu sôm yom gôliŋ daej têj ndê ŋgacsêŋomi bocdec bu, “ŋgac ti lêlôm daej mbo, ma lau sic miŋ têj iŋ bu ŋgac naŋ yob iŋ ndê gêŋ, naŋ kêyaiŋ iŋ ndê wapa daësam. ²Dec iŋ ta ŋgac dau meŋ, ma sôm têj iŋ, ‘Yom bocke dec gaŋgô pi am lec. Kwahic dec am sa ndi ma sê gêŋ hoŋ sa ma êmasaŋ bapia wapa-ŋga bu kêŋ têj aö. Bu aö oc watïŋ am su yêc gweleŋ yob aneŋ wapa-ŋga.’ ³Dec ŋgac yob wapa-ŋga sôm têj dau, ‘Aö wakôm bocke? Aö neŋ ŋadau oc soc aö su yêc aneŋ gweleŋ. Aneŋ

licwalô gitôm dom bu wakôm gwelej ôm-ŋga, ma aö mayaq bu watej gêj. ⁴Aö kayalê gêj naq bu wakôm-ŋga, ma têj ndoc ɻadau tiq aö su yêc aneŋ gwelej, dec lau oc sêkôc aö sa ma sénem yaom aö yêc ɻac si andu.’ ⁵Bocdinaŋ iŋ mbwêc lau naq si tôp yêc iŋ ndê ɻadau, naq tigeŋ-tigeŋ sêtêj iŋ sêmeŋ. Goc iŋ ndac ɻagac ɻamata-ŋga bocdec bu, ‘Am nem tôp bocke yêc aö neŋ ɻadau?’ ⁶Ma ɻagac dau sôm, ‘Aneŋ tôp gitôm olib ɻakwi sip lôn^h 100.’ Goc ɻagac yob wapa-ŋga sôm têj iŋ, ‘Am nem bapia tôp-ŋga kelec. Kôc sa, ndöc sic ɻagahô, ma to bu am nem tôp gitôm olib ɻakwi sip lôn 50.’ ⁷Goc iŋ sôm têj ɻagac tilu-ŋga, ‘Am nem tôp bocke yêc?’ Ma ɻagac dau sôm têj iŋ, ‘Aneŋ tôp gitôm bolom wit sip dalu atu-tu 100.’ Goc ɻagac yob wapa-ŋga sôm, ‘Kôc nem bapia tôp-ŋga, ma to bu am nem tôp gitôm dalu 80.’

⁸“Goc ɻadau kêpiŋ ɻagac yob wapa-ŋga sac dinaŋ, bu iŋ kôm gêj ti gauc. Lau sambuc sêkôc awa nom-ŋga ma sêhê silip ɻac si lau. ɻalêŋ dinaŋ ɻac sêkôm gêj ti gauc sêhôc gêlêc Anötö ndê lau. ⁹Awa nom dindeč-ŋga hê lau daësam si gauc tu sêkôm mêtê sac-ŋga. Magoc aö wasôm têj mac bu akôc nem awa nom-ŋga ma anem lau sa, ma ɻalêŋ dinaŋ ahê silip têj daôm. Tiŋambu awa dau oc niŋga, magoc ɻac oc sêkôc mac sa ti atac ɻayham têj ndoc mac andöc undambê.”

¹⁰Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Asa naq yob gêj sauŋ ɻapep, naq oc yob gêj atu ɻapep bocdinaŋ. Ma asa naq yob gêj sauŋ ɻapep dom, naq oc yob gêj atu ɻapep dom. ¹¹Bocdinaŋ mac bu ayob awa nom-ŋga ɻapep dom, dec Anötö oc kêj awa ɻandô têj mac tu ayob-ŋga dom! ¹²Ma mac bu ayob lau ɻatô si gêj ɻapep dom, dec Anötö oc kêj gêj daŋ ti mac nem gêj dom!

¹³“ɻamalac daŋ gitôm dom bu nem akiŋ ɻadau lu, bu iŋ oc tec daŋ, ma atac whiŋ daŋ, me oc sap daŋ dôŋ ma pu daŋ. Ma mac boc-dinaŋ, gitôm dom bu atoc Anötö ma awa nom-ŋga lu-lu sa ti mac nem ɻadau.”

¹⁴Yisu sôm yom dinaŋ, ma lau Palêsai ɻatô naq sêŋgô, naq sem tô iŋ. ɻahu bu ɻac lau atac whiŋ mone-ŋga. ¹⁵Tigeŋ Yisu sôm têj ɻac, “Yêc ɻamalac aŋgô-ŋga, mac lau dinaŋ atoc daôm sa bu mac lau gitêŋ, magoc Anötö kêyalê mac nem ɻalôm su. Gêj naq mac lau nom-ŋga atoc sa bu gêj ɻayham kêlêc, naq Anötö gêlic gitôm gêj sac sambuc.”

Yisu puc Anötö ndê yomsu dôŋ

¹⁶Ma Yisu sôm, “Anötö kêj Moses ndê yomsu ti prophet si yom bu lau sêŋkuc e Jon, ɻagac Kêku Lau-ŋga hôc asê. Têj Jon ndê têm ma meŋ, naq lau sêhoc ɻawaê asê pi Anötö ndê gôliŋ. Ma lau daësam sêkôm mwasac bu sêšôc Anötö ndê gôliŋ ɻapu. ¹⁷Gitôm bu undambê ti nom oc niŋga, tigeŋ gitôm dom bu Moses ndê yomsu ɻalhô atêc daŋ ninga. ¹⁸ɻagac daŋ

^h 16:6 Lôn dinaŋ lôn atu - tigeŋ-tigeŋ gitôm 35-40 lita.

bu hu nighthê siŋ ma nem awhê wakuc, naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga. Ma ŋgac naŋ gêm awhê naŋ hu ndê akweŋ siŋ, naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga bocdinaŋ.”

Ngac ti lêlôm lu Lasarus

¹⁹Ma Yisu sôm, “Ngac ti lêlôm daŋ mbo, naŋ sôc ɻakwê ɻayham ma po dau sa ɻa gêŋ ɻayham-ɻayham tôm bêc hoŋ. ²⁰Ma yêc iŋ ndê andu ɻamakê, ngac ɻalôm sawa daŋ ndöc, naŋ ndê ɻaê Lasarus. Gamboc daêsam sem iŋ ɻamlic ahuc, ²¹ma giam sêmeŋ ma sêndambwê gamboc dau. Iŋ gêŋ yô iŋ, dec iŋ takwê bu neŋ gêŋ ɻapopoc naŋ peŋ akêŋ ngac ti lêlôm ndê tebo, magoc mba. ²²Têŋ bêc daŋ ngac ɻalôm sawa dinaj mbac ndu, ma anjela sêkôc iŋ sa gi ndöc undambê whij Abraham. Ma ŋgac ti lêlôm mbac ndu bocdinaŋ, ma lau sênsuhuŋ iŋ. ²³Iŋ sip lambwam gi ma kêsahê ɻandê atu, dec hôc tandô sa pi undambê, ma gêlic Abraham yêc ahê, ma Lasarus ndöc whij iŋ. ²⁴Goc iŋ ta yom têŋ iŋ ma sôm, ‘Abaŋ Abraham, tamwalô aö! Ȅmkij Lasarus bu kêŋ amba-atu sip bu ndi, ma meŋ kêŋ pi aö Ȅmbalaŋ. Ya dindec kôm aö ɻamlic ɻandê atu.’ ²⁵Tigeŋ Abraham ô yom ma sôm, ‘Aneŋ balê, gauc nem ndoc am mbo tamli, naŋ am tap gêŋ ɻayham-ɻayham daêsam sa, magoc Lasarus mbo sac ɻapanj. Kwahic dec iŋ mbo ɻayham, ma am tap ɻandê atu sa. ²⁶Ma gêŋ daŋ tiyham. Yêc héclu ɻalhu, Anötö kêŋ ɻasawa atu daŋ, dec oc tôm dom bu lau sêtêŋ am sêloc. Ma gitôm dom bu mac nem daŋ lom têŋ yac meŋ.’ ²⁷Goc ŋgac dau sôm, ‘Bocdinaŋ aö wateŋ am abaŋ, Ȅmkij Lasarus têŋ aö damaŋ ndê andu ndi, ²⁸ma kêŋ puc aneŋ asidôwai amanđaŋ, bu sênen dau kwi tu bu sêmeŋ ma sêhôc ɻandê yêc gameŋ dindec dom.’ ²⁹Magoc Abraham sôm, ‘Moses ma Propet si yom yêc bu kêŋ puc ɻac. Am nem asidôwai bu sêkêŋ daŋga ɻac si yom, dec oc tôm bu sênen dau kwi.’ ³⁰Ma ŋgac dau sôm, ‘Mba, abaŋ Abraham! Lau batê si ŋgac daŋ bu mbu têŋ ɻac ndi, dec ɻac oc sêkac si ɻalôm kwi.’ ³¹Ma Abraham sôm, ‘ɻac bu sêkêŋ whij yom naŋ Moses ma lau propet sêto, naŋ dom, dec ɻac oc sêkêŋ whij ŋgac naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ dom.’ ”

Yisu ndê yom ɻatô (Mat 18:6-7; Mak 9:42-48)

17 ¹Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Gêŋ lêtôm-ŋga oc sêmeŋ sêhôc asê. Tigeŋ ɻamalac asa naŋ bu kôc gêŋ lêtôm-ŋga daŋ meŋ, naŋ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê. ²Oc ɻayham bu dasô hoc atu daŋ pi iŋ kachu, ma tambaliŋ iŋ sip gwêc ndi. Ma bocdinaŋ oc tôm dom bu iŋ êntôm aneŋ lau sauŋ si daŋ bu kôm mêtê sac, ma tiŋambu tap Anötö ndê matôc sa.

³“Bocdinaŋ ayob daôm ɻapep! Am nem asidôwa daŋ bu kôm sac, naŋ goc hec yom iŋ. Ma iŋ bu nem dau kwi, goc suc iŋ ndê sac kwi. ⁴Iŋ bu

kôm sac têŋ am tidim 7 têŋ acsalô tigen, magoc tiñambu kac ndê ñalôm kwi ma ndac am bu suc iŋ ndê sac kwi, naŋ dec am suc iŋ ndê sac kwi maŋ.”

⁵ Ma lau aposel sêşom têŋ Pômdau, “Nem yac sa bu akêŋ whiŋ ñanya.”⁶ Goc iŋ ô yom ma sôm, “Mac nem akêŋ whiŋ bu gêŋ sauŋ andô nditôm soc ñamatu sauŋ daŋ, dec oc tôm bu mac asôm têŋ a atu dindec bu, ‘Puc daôm sa, ma sa ndi lhac gwêc ñagapoŋ,’ ma a dau oc dangga wambu mac.”

⁷ Ma Yisu sôm, “Akôc gauc pi ñgac akiŋ naŋ gic nom me yob domba, ma mbu têŋ ñadau ndê andu têŋ telha. Iŋ ndê ñadau oc sôm têŋ iŋ bu, ‘Mwen ñagahô, ndöc sic ma neŋ gêŋ,’ a? ⁸ Mba, iŋ oc sôm, ‘Sôc ñakwê sakiŋ-ñga sa, ma êmasaŋ gêŋ bu waneŋ, ma nem akiŋ aö e aö waneŋ ti wanôm gêŋ pacndê. Goc tiñambu am daôm neŋ ti nôm gêŋ.’ ⁹ Ma ñadau oc nem danje ñgac akiŋ dau bu iŋ dangga wambu iŋ ndê yom, a? Mba! ¹⁰ Ma mac bocdinaŋ, têŋ ndoc mac akôm gêŋ hoŋ naŋ Anötö gic atu mac, naŋ asôm, ‘Yac lau akiŋ ñambwa. Yac akôm gêŋ naŋ gic yac ñawaâe ej.’”

Yisu kôm lau 10 ti gêmbac leprasi ñayham sa

¹¹ Yisu kêsêlêŋ hêganôŋ malac Jerusalem gi, ma mbo seŋ naŋ yêc gameŋ Samaria ti Galili-ñga ñabatiŋ. ¹² Iŋ hôc asê malac daŋ, ma tap lauŋgac 10 ti gêmbac leprasi sa yêc malac dau ñamakê. Ñac sêlhac ahê, ¹³ ma sêta iŋ ña awha atu bocdec bu, “Ñadau Yisu, tamwalô yac!” ¹⁴ Yisu tahê ñac ma sôm, “Andi, ma atôc daôm têŋ lau dabuŋsiga.” Ma têŋ ndoc ñac sêlhô s i, naŋ sêlic bu ñac si ñamlîc ñawasi sa. ¹⁵ Ñac si daŋ gêlic bu iŋ ñayham sa su, dec gic hu kêpiŋ Anötö ña awha atu, ma kac dau kwi ma mbu têŋ Yisu gi. ¹⁶ Ñgac dau iŋ ñgac gameŋ Samaria-ñga, ma iŋ hu dau sip nom yêc Yisu gahi-ñga, ma gêm danje iŋ. ¹⁷ Ma Yisu sôm, “Bocke? Mac lau 10 hoŋ ñamlîc ñayham sa, me? Bocdinaŋ dec lau 9 sêmbo nde? ¹⁸ Am ñgac Israel-ñga dom, magoc am ñgac tiger dec mbu mweŋ ma kêpiŋ Anötö.” ¹⁹ Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Tisa, ma lhö ndi. Am nem kêŋ whiŋ kôm am ñayham sa.”

Anötö ndê gôliŋ ñapuc

²⁰ Têŋ bêc daŋ lau Palêsaï sêndac Yisu pi ndoc bocke Anötö ndê gôliŋ oc meŋ sa tiawê yêc nom. Ma Yisu sôm, “Têŋ ndoc Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê, naŋ oc tôm dom bu mac alic gêŋ daŋ tu kêŋ puc mac-ñga. ²¹ Ma oc tôm dom bu lau sêşom, ‘Alic gêŋ dau kelec,’ me ‘Gêŋ dau kêlê.’ Mba! Anötö ndê gôliŋ meŋ sa su, ma yêc mac ñalôm.”

Yisu ndê bêc mbu meŋ-ñga (Mat 24:37-44)

²² Ma iŋ sôm têŋ iŋ ndê ñgac-sêŋomi, “Têm oc meŋ sa, naŋ mac tamkwê bu alic ñamalac ndê Atu mbu meŋ ma mbo whiŋ mac tiyham,

magoc mac oc alic iŋ dom. ²³Lau oc sênsau bu iŋ mbu meŋ su, ma sêšôm iŋ mbo gameŋ bocdê, me gameŋ bocdec. Magoc aŋgô ɻac si yom dau dom, ma aŋkuc ɻac dom. ²⁴Bu têŋ ndoc ɻjamalac ndê Atu mbu meŋ, naŋ iŋ oc hôc asê ɻagahô gitôm sickac hep tigeŋ ma umbor ɻasawa sambuc ɻawê sa. ²⁵Tigeŋ gêŋ ɻamata-ŋga iŋ oc hôc ɻandê atu ma lau têm dindec-ŋga oc sêtec iŋ.

²⁶“Têm naŋ ɻjamalac ndê Atu oc mbu meŋ, naŋ lau oc sêmbo tôm sêmbo têŋ Noa ndê têm. ²⁷Têŋ ndoc dinaŋ lau seŋ gêŋ ti sêñom gêŋ, ma lauŋgac ti lauwhê sem dau e Noa sôc waŋ gi. Goc bu atu suŋ ma seŋ ɻac hoŋ su siŋga. ²⁸Ma oc kaiŋ tigeŋ tôm Lot ndê têm, naŋ lau seŋ ti sêñom gêŋ, semlhi gêŋ ti sêkêŋ gêŋ bu lau semlhi, sêšô gêŋ ɻawhê ma sêkwê andu. ²⁹Magoc têŋ bêc Lot hu malac Sodom siŋ, naŋ ya ti †solpa peŋ sip akêŋ undambê ma seŋ lau Sodom-ŋga hoŋ su. ³⁰Ma lau oc sêmbo ɻalêŋ tigeŋ dinaŋ têŋ bêc naŋ ɻjamalac ndê Atu mbu meŋ ma hoc dau asê. ³¹Têŋ bêc dinaŋ, oc tôm dom bu lau naŋ sêndöc andu ɻasactô, naŋ sêšôc andu ɻalôm sêndi bu sêkôc gêŋ daŋ. Ma ɻalêŋ tigeŋ, oc tôm dom bu lau naŋ sêmbo ôm, naŋ sêkac dau kwi bu sêkôc si gêŋ daŋ. ³²Gauc nem gêŋ naŋ hôc asê Lot ndê awhê! ³³Asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ ɻapanj tu mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga. Magoc asa naŋ hu siŋ tu êŋkuc aö-ŋga, naŋ oc niŋga dom. ³⁴Aö wasôm têŋ mac, têŋ bêc naŋ ɻjamalac ndê Atu mbu meŋ, naŋ ɻamalac lu oc sêyêc andu daŋ, ma Anötö oc kôc iŋlu si daŋ, ma hu daŋ siŋ. ³⁵⁻³⁶Ma awhê lu oc sêndê gêŋ sêmbo, ma Anötö oc kôc daŋ, ma hu daŋ siŋ.” ³⁷Yisu ndê ɻgacsêñomi sêñgô yom dau su, goc sêndac iŋ, “Pômdau, gêŋ dinaŋ oc hôc asê yêc nde?” Ma Yisu sôm, “Yac bu dalic macmpoŋ sêngihi sêmbo, naŋ tanjyalê bu gêŋ mbôp daŋ yêc.”

Yom gôliŋ pi lêŋ dateŋ mbec-ŋga

18 ¹Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ têŋ iŋ ndê ɻgac-sêñomi, ma kêdôhôj ɻac bu sêteŋ mbec tôm bêc hoŋ, ma takwê bu sêtap ɻandô sa ma sêhu siŋ dom. ²Iŋ sôm, “ɻgac êmatôc yom-ŋga daŋ mbo malac atu daŋ. Iŋ töc Anötö dom, ma toc ɻamalac daŋ sa dom. ³Ma awhê sawa daŋ ndöc malac dinaŋ, ma iŋ têŋ ɻgac êmatôc yom-ŋga dau gi ɻapanj, ma sôm, ‘ɻjamalac daŋ kêŋ ɻawapac têŋ aö. Nem aö sa ma êmatôc alu mba yom.’ ⁴Iŋ ndac tidim daësam magoc ɻgac dau tec bu nem iŋ sa e tinjambu iŋ sôm têŋ dau, ‘Aö gatöc Anötö dom, ma gatoc ɻamalac sa dom, ⁵tigeŋ awhê sawa dindec ndac aö ɻapanj, ma bocdinaj aö wanem iŋ sa ma wamatôc iŋ ndê yom. Aö bu wakôm dom, dec iŋ oc meŋ ɻapanj e kôm aö lic kam sa.’”

⁶Ma Pômdau sôm têŋ ndê ɻgac-sêñomi, “ɻgac êmatôc yom-ŋga dau iŋ ɻgac gitêŋ dom, magoc iŋ sôm bu nem awhê sawa dinaŋ sa. ⁷Mac lau naŋ Anötö kêýaliŋ mac sa ati iŋ ndê, naŋ ateŋ mbec têŋ iŋ acsalô ti ôbwêc, mac gauc gêm sake? Anötö oc tec bu ɻgô mac nem mbec ma nem mac

sa, a? ⁸Mba! Aö wasôm têj mac bu iŋ oc nem mac sa ḥagahô. Tigen, têj ndoc ḥamalac ndê Atu mbu meŋ, naŋ iŋ oc tap lau ḥatô sa, naŋ sêsap si sêkêŋ whiŋ iŋ-ŋga dôŋ sêmbo, me mba?”

Yom gôliŋ pi Palêsaŋ ma ḥgac kôc takis-ŋga daŋ

⁹Yisu kêyalê bu lau ḥatô naŋ sêkêŋ daŋga iŋ, naŋ sêtoc dau sa bu lau gitêŋ ma sêpu lau ḥatô. Bocdinaŋ iŋ sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu. ¹⁰“Ḥgac lu sêtêŋ lôm dabuŋ si, bu sêteŋ mbec. Iŋlu si daŋ iŋ Palêsaŋ, ma ḥgac daŋ iŋ ḥgac kôc takis-ŋga. ¹¹Palêsaŋ dau tisa kalhac, ma teŋ mbec tu dau-ŋga bocdec bu, ‘Anötö, aö wanem daŋge am bu aö gatôm lau ḥatô naŋ lau sac, naŋ dom. Aö gatôm lau kaŋ dom, me lau naŋ sêkôm mêtê sac me mêtê mockaiŋ-ŋga dom. Ma yomandô, aö gatôm ḥgac kôc takis-ŋga dindê dom. ¹²Yêc wake hoŋ ḥalôm aö gahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tidim lu tu gauc nem am-ŋga. Aö gawhê neŋ awa ti wapa hoŋ kôc gi toŋ amaylu, ma gakêŋ toŋ daŋ ti da têj am.’ ¹³Palêsaŋ teŋ mbec bocdinaŋ, tigeŋ ḥgac kôc takis-ŋga kalhac ahê. Iŋ hôt tandô sa têj undambê dom, magoc wec ti ḥalôm ḥawapac ma teŋ mbec bocdec bu, ‘Anötö, tamwalô aö ḥgac sac dec.’” ¹⁴Goc Yisu sôm, “Aö wasôm têj mac bu Anötö gêlic ḥgac kôc takis-ŋga dinaj ti ḥgac gitêŋ, ma Palêsaŋ dinaj mba. Iŋhu bu asa naŋ po dau ndê waê sa, naŋ Anötö oc êngwiniŋ iŋ, ma asa naŋ kêgwiniŋ dau, naŋ Anötö oc toc iŋ sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc sauŋ

(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵Têj bêc daŋ lau sêkôc si balêkoc sauŋ sêtêŋ Yisu sêmeŋ, bu iŋ kêŋ amba sac ḥac. Iŋ ndê ḥgac-sêŋomi sêlic e sêšôm dinda ti dambai. ¹⁶Tigeŋ Yisu mbwêc ḥac sêmeŋ ma sôm, “Atec balêkoc dinaj sêtêŋ aö sêmeŋ, ma alhac ḥac ahuc dom. Bu Anötö ndê gôliŋ gic lau naŋ sêtôm balêkoc sauŋ-dindec, naŋ ḥawaê. ¹⁷Aö wasôm yom ḥandô têj mac, bu asa naŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ḥapu nditôm balêkoc sauŋ daŋ dom, naŋ oc nditôm dom bu sôc ndi.”

Ḥgac bata ti lêlôm

(Mat 19:16-22; Mak 10:17-22)

¹⁸Ma ḥgac bata Israel-ŋga daŋ ndac Yisu, “Kêdôhôŋwaga ḥayham, aö wakôm sake, dec tiŋambu Anötö oc kôc aö sa wambo taŋli yêc undambê?” ¹⁹Ma Yisu sôm, “Tu sake-ŋga am sam aö bu ḥayham? Anötö tawasê iŋ ḥayham. ²⁰Am kêyalê Moses ndê yomsu, ‘Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom. Ndic ḥamalac ndu dom. Nem kaŋ gêŋ dom. Sôm yom tasaj pi lau dom,’ ma ‘Toc damam lu dinam sa.’” ²¹Ma ḥgac dau sôm, “Aö kakuc yomsu hoŋ dinaj têj ndoc aö gambo balê ḥapaŋ e kwahic dec.” ²²Yisu ḥô yom dinaj ma sôm têj iŋ, “Am pônda gêŋ tigeŋ. Kêŋ am nem wapa hoŋ têj

lau sênenmlhi, ma ndic sam ḥa-awa tēn lau ḥalôm sawa. Ma bocdinaj am nem awa ḥandô oc yēc undambē. Ma tiŋambu mwej ma êmkuc aō.”²³ Magoc ḥgac dau ḥgô Yisu ndê yom e ḥalôm ḥawapac, ḥahu bu iŋ ḥgac ti wapa daēsam.

Puc pi awa ti wapa
(Mat 19:23-30; Mak 10:23-31)

²⁴ Yisu tahê iŋ ma sôm, “Lau ti lêlôm si awa ti wapa kalhac ḥac ahuc e gitôm dom bu sêšôc Anötö ndê gôliŋ ḥapu ḥagahô. ²⁵ Bôc atu daŋ gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ḥalasê ḥagahô hôc gêlêc ḥgac ti lêlôm daŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ḥapu su.” ²⁶ Lau naŋ sêŋgô yom dau sêšôm, “Bu bocdinaj dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasiŋ nem lau si-ŋga sa? Oc ḥawapac atu!” ²⁷ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Gêŋ naŋ ḥamalac sêtôm dom bu sêkôm, naŋ Anötö gitôm bu kôm.”

²⁸ Ma Pita sôm têŋ iŋ, “Yac oc bocke? Yac ahu mba andu ti gêŋ hoj siŋ tu aŋkuc am-ŋga.” ²⁹ Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Aö wasôm yom ḥandô têŋ mac bu asa naŋ bu hu andu, me awhê, me asidôwai, me damba lu dinda, me balêkoc siŋ tu êŋkuc aö-ŋga,³⁰ naŋ Anötö oc kêŋ gêŋ kaiŋ dinaj daēsam têŋ iŋ ô, têŋ têm iŋ mbo nom. Ma têŋ têm ḥambu-ŋga, Anötö oc kôc iŋ sa ma kêŋ iŋ ndöc tali ḥapan yēc undambê.”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Yisu kôc ḥgacsênomi 12 sa sêsa si sêmbo dau-ŋga, ma sôm têŋ ḥac bu, “Kwahic dec yac bu dapi Jerusalem dandi, ma gêŋ hoj naŋ lau propet sêto pi ḥamalac ndê Atu, naŋ oc ḥandô sa. ³² Lau oc sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba, ma ḥac oc sêsu iŋ susu, sêkôm iŋ ḥayom, sêhê gasôp pi iŋ, sêtap iŋ, ma sêndic iŋ ndu. ³³ Magoc iŋ oc tisa tiyham têŋ bêc titö-ŋga.” ³⁴ Tigeŋ ḥac sêŋyalê yom dau ḥahu dom. ḥahu yēc siŋ dau têŋ ḥac, ma ḥac si gauc sa pi Yisu ndê yom dau dom.

Yisu kôm ḥgac tapec tandô po asê
(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Yisu ma lau naŋ sêŋkuc iŋ sêŋsêlêŋ e sêsuŋ sa malac Jeriko. Ma yêc seŋ ḥamakê ḥgac tapec daŋ ndöc ma teŋ gêŋ. ³⁶ ḥgac dau ḥgô bu lau daēsam sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ, goc ndac gêŋ dau ḥahu. ³⁷ Ma lau sêšôm têŋ iŋ bu Yisu Nasaret-ŋga kêsêlêŋ mbo seŋ meŋ. ³⁸ Goc iŋ mbwêc, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aō!” ³⁹ Lau naŋ sêŋsêlêŋ sêmuŋ Yisu sêhec yom ḥgac tapec dau, ma sêšôm têŋ iŋ bu nem dôŋ. Magoc iŋ mbwêc ti ḥanya, “Dawid ndê Atu, tamwalô aō!” ⁴⁰ Yisu kwê dôŋ kalhac, ma sôm têŋ lau bu sêkôc ḥgac dau sêtêŋ iŋ sêmeŋ. Ma têŋ ndoc iŋ tigasuc Yisu, naŋ Yisu ndac iŋ, ⁴¹ “Am tac whiŋ bu aō wakôm sake têŋ am?” Ma iŋ

sôm, “Pômdau, aö tac whiŋ bu tanôŋ ŋayham sa.” ⁴² Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Tanôm ŋayham sa! Am nem kêŋ whiŋ kôm am ŋayham sa.” ⁴³ Ma ŋagahô eŋ iŋ tandô ŋayham sa, ma iŋ kékuc Yisu ma kêpiŋ Anötö. Ma lau hoŋ naŋ sêlic gêŋ dinaŋ, naŋ sêmpir Anötö bocdinaŋ.

Yisu lu Sakias

19 ¹Yisu sôc malac Jeriko gi, ma bu êŋsêlêŋ gacgeŋ sa ndi. ²Ma ŋgac daŋ mbo, naŋ sêsam iŋ ndê ŋaé bu Sakias. Iŋ ŋgac bata kôc takis-ŋga, ma iŋ dau ndê mone daësam. ³Iŋ tac whiŋ bu lic Yisu pi ŋandô, magoc iŋ gitôm dom, bu iŋ ŋgac apê, ma lau daësam sêŋgihi Yisu ahuc. ⁴Tu dinaŋ-ŋga iŋ kêtî muŋ gi, ma pi a kiŋ daŋ, bu lic Yisu naŋ kêsêlêŋ mbo seŋ meŋ. ⁵Têŋ ndoc Yisu hôc asê a dinaŋ ŋapu, naŋ tatac ma sôm têŋ iŋ, “Sakias, sip mweŋ ŋagahô! Acsalô dec aö wambo am nem andu wawhiŋ am.” ⁶Goc ŋagahô Sakias sip nom ma kôc Yisu sa ti atac ŋayham, ma sêtêŋ iŋ ndê andu si. ⁷Magoc lau hoŋ naŋ sêlic gêŋ dau sêtucdin ma sêsmô, “Yisu bu ndic ŋgac sac daŋ kêsi!”

⁸Têŋ ndoc sêmbo Sakias ndê andu, naŋ ŋgac dau tisa ma sôm têŋ Yisu, “Pômdau lic! Kwahic dec aö wawhê aneŋ wapa hoŋ kôc ndi toŋ lu, ma wakêŋ toŋ daŋ têŋ lau ŋalôm sawa. Ma lau naŋ aö kasau ŋac ma gakôc ŋac si mone, naŋ aö waô mone dau tidim hale têŋ ŋac.” ⁹Dec Yisu sôm, “Acsalô lec Anötö ndê mwasiŋ nem lau si-ŋga meŋ pi lau andu dindec-ŋga. Bu ŋgac dindec iŋ Abraham ndê apanjgac daŋ whiŋ. ¹⁰Iŋamalac ndê Atu meŋ bu êŋsalê lau naŋ siŋga su, ma bu nem ŋac si.”

Yom gôliŋ pi mone gol

(Mat 25:14-30)

¹¹Lau naŋ sêŋgô Yisu ndê yom dinaŋ, naŋ sêlic bu iŋ suŋ sa têŋ Jerusalem, ma sêkêŋ bata bu têŋ ndoc iŋ hôc asê, naŋ Anötö ndê gôliŋ oc meŋ sa tiawê, ma Yisu oc ti lau Israel-ŋga si kiŋ. Bocdinaŋ Yisu gic hu sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ŋac. ¹²Iŋ sôm, “Iŋgac ti waê atu daŋ kêmasan dau bu têŋ gameŋ balij daŋ ndi, bu yêc dindê kiŋ atu oc kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu nem gôliŋ lau yêc iŋ dau ndê gameŋ. Ma tiŋambu iŋ oc mbu meŋ. ¹³Bocdinaŋ iŋ kêgalêm iŋ ndê lau akiŋ amanju sa, ma kêŋ mone gol daŋ naŋ sêsam bu ‘maina’ têŋ ŋac tôm gi.ⁱ Ma iŋ sôm têŋ ŋac, ‘Akôc mone dec sa, ma akôm gweleŋ pi e nditôm aö wambu wameŋ.’ ¹⁴Magoc iŋ ndê lau sêtec iŋ, ma sêkêŋ lau aheŋ-ŋga ŋatô sêŋkuc iŋ bu sêsmô têŋ kiŋ atu bu, ‘Yac atec ŋgac dec bu nem gôliŋ yac.’ ¹⁵Magoc kiŋ atu ŋô ŋac si yom dom ma kêŋ ŋaclai têŋ ŋgac dau bu nem gôliŋ lau, goc iŋ mbu têŋ iŋ ndê gameŋ gi. Iŋ hôc asê su, goc kêŋ yom bu iŋ ndê lau akiŋ naŋ iŋ kêŋ mone têŋ ŋac, naŋ sêtêŋ iŋ sêndi. Iŋ bu lic ŋac sêkôm gweleŋ bocke pi mone dau.

ⁱ 19:13 Maina tigen gitôm ɬdenarii 100, naŋ gitôm ŋaoli gweleŋ bêc 100-ŋga.

¹⁶ “Ngac akiŋ ñamata-ŋga meŋ ma sôm, ‘Aneŋ ñadau, aö gakôm gweleŋ pi am nem mone tigeŋ, ma gatap mone amanju tiyham sa.’ ¹⁷ Ma ñadau sôm, ‘Aneŋ ngac akiŋ, am kôm ñayham! Am yob gêŋ sauŋ dindec ñapep, ma kwahic dec aö wakêŋ am nem gôliŋ malac amanju.’

¹⁸ “Ma ngac tilu-ŋga meŋ ma sôm, ‘Ñadau, aö gakôm gweleŋ pi am nem mone tigeŋ, ma gatap mone amanđaŋ tiyham sa.’ ¹⁹ Ma ñadau sôm têŋ iŋ, ‘Kwahic dec aö wakêŋ am nem gôliŋ malac amanđaŋ.’

²⁰ “Ma lau akiŋ dau si daŋ meŋ ma sôm, ‘Ñadau, am nem mone gol tigeŋ kelec. Aö kapay si ñapep. ²¹ Aö gatög am, bu am ngac lêlê-ŋga dom. Am kêŋ batam bu kôc gêŋ ñandô yêc lau naŋ am kêŋ gêŋ têŋ ñac dom. Ma am gic gêŋ ñandô sa yêc gameŋ naŋ am sô gêŋ ñawhê dom.’ ²² Goc ñadau sôm têŋ iŋ, ‘Am ngac akiŋ sac! Aö wamatög am waŋkuc yom naŋ am daôm sôm. Am kêyalê bu aö ngac lêlê-ŋga dom, ma bu aö gakêŋ bataŋ bu wakôc gêŋ yêc lau naŋ aö gakêŋ gêŋ têŋ ñac dom, ma bu wandic gêŋ ñandô sa yêc gameŋ naŋ gasô gêŋ dom. ²³ Tu sake-ŋga am kôm gweleŋ pi aneŋ mone dom? Oc tôm bu am kêŋ aneŋ mone têŋ lau sêyob mone-ŋga bu sêyob e aö wambu wameŋ, dec oc tôm bu sêkêŋ mone ñagec sac mone dau ñahô ma aö wakôc hoŋ sa.’

²⁴ “Ma iŋ sôm têŋ lau naŋ sêlhac sêmpinj, ‘Akôc iŋ ndê mone tigeŋ dinaŋ su, ma akêŋ têŋ ngac akiŋ naŋ kôc mone amanju.’ ²⁵ Magoc ñac sêšôm, ‘Ñadau, iŋ kôc mone amanju su!’ ²⁶ Goc ñadau sôm, ‘Aö wasôm têŋ mac bu asa naŋ yob gêŋ naŋ aö gakêŋ sip iŋ amba, naŋ ñapep, naŋ wakêŋ gêŋ ñatô tiyham têŋ iŋ whiŋ. Tigeŋ asa naŋ yob ndê gêŋ ñapep dom, naŋ aö wakôc iŋ ndê gêŋ hoŋ su. ²⁷ Ma anjô! Aneŋ ñacyo naŋ sêtec bu aö wanem gôliŋ ñac, naŋ akôc ñac sêmeŋ, ma andic ñac ndu yêc aö aŋôŋ-ŋga.’”

Yisu hôc asê Jerusalem (Mat 21:1-9; Mak 11:1-10; Jon 12:12-15)

²⁸ Yisu sôm yom dinaŋ su, ma kêsêlêŋ hêganôŋ Jerusalem gi, ma iŋ ndê sêŋomi sêŋkuc iŋ. ²⁹ Iŋ kêsêlêŋ gi e kêpiŋ malac lu naŋ sêsam bu Betpagi ma Betani, malac lu naŋ sêyêc Lôc Olib. Ma iŋ kêkiŋ ndê ngacsêŋom lu ³⁰ ma sôm têŋ iŋlu, “Asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap doŋki daŋ sa, naŋ sêšô dôŋ kalhac. Iŋ doŋki ñatu wakuč, naŋ ñamalac daŋ ndöc ñahô muŋ su dom. Aŋgapwêc su ma akôc sa ameŋ.

³¹ Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu bu aŋgapwêc iŋ su, goc asôm têŋ ñac bu, ‘Pômdau tac whiŋ bu doŋki dindec nem iŋ sa.’” ³² Boc-dinaŋ ngac lu dinaŋ sêšôc malac dau si, ma sêtap doŋki dau sa tôm Yisu sôm.

³³ Sêŋgapwêc doŋki sêmbo, ma ñadaui sêndac iŋlu bu, “Amlu aŋgapwêc iŋ tu sake-ŋga?” ³⁴ Ma sêšôm, “Pômdau tac whiŋ bu doŋki dindec nem iŋ sa.”

³⁵ Iŋlu sêwê doŋki dau sêtêŋ Yisu si, ma sêkêŋ ñac si ñakwê awê-ŋga sac doŋki, ma sêkêŋ iŋ pi gi ndöc ñahô. ³⁶ Yisu ndöc doŋki ma kêsêlêŋ gi,

ma lau sêhê si ɻakwê yêc seŋ. ³⁷Iŋ kêsêlêŋ gi e hôc asê gameŋ naŋ seŋ sip akêŋ Lôc Olib, goc sêŋomi toŋ atu naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ sêmbwêc ti atac ɻayham atu, ma sêmpîŋ Anötö pi gêŋ dalô naŋ sêlic. ³⁸Sêšom, “Anötö nem mbec kiŋ naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô. Yom malô yêc undambê, ma Anötö ndê waê sa yêc lôlôc!”

³⁹Palêsaŋ ɻatô sêmbo sêwhiŋ lau daêsam dinaj, ma sêšom têŋ Yisu, “Kêdôhôŋwaga, hec yom am nem sêŋomi, bu ɻac si yom so.” ⁴⁰Ma Yisu sôm têŋ ɻac, “Aŋgô! Sêŋomi bu sênen dôŋ, goc hoc dindec oc sêmbwêc asê!”

⁴¹Yisu kêsêlêŋ gi e hôc tandô sa pi malac atu Jerusalem, dec taŋ pi malac dau. ⁴²Iŋ sôm, “Tôm ɻasawa baliŋ su e meŋ têŋ acsalô lec aö tac whiŋ bu mac lau Jerusalem-ŋga aŋyalê lêŋ naŋ oc tôm bu kêŋ mac ambo ti atac malô. Tigeŋ mac nem ɻalôm ɻadandi ma kwahic dec lêŋ dau yêc siŋ dau têŋ mac. ⁴³Têm oc meŋ sa, naŋ nem ɻacyo oc sêŋgihi mac ahuc ma sêŋgilì tuŋbôm ma sêšôc nem malac sêloc. ⁴⁴ɻac oc sêndic mac ti nem balêkoc hoŋ ndu, m a sêseŋ malac dindec su e hoc daŋ ndöc hoc daŋ ɻahô tiyham dom. ɻac oc sêkôm bocdinaŋ, ɻahu bu Anötö têŋ mac meŋ bu nem mac sa, magoc mac aŋyalê dom.”

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-17)

⁴⁵Têŋ ndoc Yisu hôc asê Jerusalem, naŋ iŋ kêsêlêŋ gi e sôc lôm dabuŋ ɻabatêmndö gi. Ma iŋ soc lau naŋ sêkêŋ gêŋ bu lau sênenlhi, naŋ sêsa awê. ⁴⁶Iŋ sôm têŋ ɻac, “Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Aneŋ andu gic waê bu lau sêteŋ mbec sêmbo-ŋga,’ magoc mac akôm Anötö ndê andu ti lau kaŋ si gameŋ.”

⁴⁷Tôm bêc hoŋ iŋ kêdôhôj lau mbo lôm dabuŋ ɻabatêmndö. Ma dabuŋsiga atu-tu ti lau †Skraib naŋ sêndôhôj yomsu, ma lau bata Israel-ŋga sênsalê lêŋ bu sêndic iŋ ndu. ⁴⁸Magoc sêtap lêŋ daŋ sa dom, bu lau hoŋ atac whiŋ bu sêŋgô iŋ ndê yom, ma sêsap iŋ dôŋ ɻapaŋ.

Gêndac pi Yisu ndê ɻaclai ɻahu

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

20 ¹Têŋ têm dinaj Yisu kêdôhôj lau, ma gêm mêtê pi ɻawaŋ ɻayham mbo lôm dabuŋ. Ma dabuŋsiga atu-tu ti lau Skraib ma lau bata Israel-ŋga sêtêŋ iŋ si, ²ma sêšom, “Sôm têŋ yac. Am kôc ɻaclai yêc nde, bu kôm gêŋ hoŋ naŋ am kôm? Asa kêŋ têŋ am?” ³Ma iŋ sôm, “Gêŋ ɻamata-ŋga aö bu wakêŋ gêndac daŋ têŋ mac. Asôm têŋ aö, ⁴asa kêŋ ɻaclai têŋ Jon dec iŋ kêku lau? Anötö kêŋ ɻaclai têŋ iŋ, me mba?”

⁵ɻac sem yomgalôm têŋ dau pi Yisu ndê gêndac ma sêšom, “Yac bu dasôm bu, ‘Anötö kêŋ ɻaclai têŋ Jon,’ dec iŋ oc ndac yac, ‘Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon dom?’ ⁶Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau

kêkuc ñamatolac nom-ŋga si gauc ñambwa, dec lau hoq oc sétuc yac ña hoc dambac ndu, bu ñac sélic Jon bu Anötö ndê propet daq." ⁷Bocdinaq sésom têj Yisu bu sêŋyalé Jon ndê ñaclai ñahu dom. ⁸Ma Yisu sôm têj ñac, "Ma bocdinaq aô wasôm aneŋ ñaclai ñahu asê têj mac dom."

Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga
(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹Ma Yisu sôm yom gôliŋ daq têj lau dau bocdec bu, "Iŋac daq sô ôm wain-ŋga daq, ma kêŋ têj lau ñatô bu sêyob. Goc iŋ têj gameŋ daq gi ma mbo ñasawa balij. ¹⁰Têj ndoc sêhoŋ wain ñandô sa-ŋga, iŋ kêkiŋ ñgac akiŋ daq têj lau naŋ sêyob iŋ ndê ôm, naŋ gi, bu sêkêŋ wain ñandô ñatô têj iŋ. Tigeŋ ñac sic iŋ, ma sêkêŋ iŋ kölhö amba sawa gi. ¹¹Goc ñadau kêkiŋ ñgac akiŋ daq tiyham, magoc ñac sic iŋ ma sêkôm mêtê sac têj iŋ, ma sêkêŋ iŋ kölhö amba sawa gi. ¹²Ma iŋ kêkiŋ ñgac titö-ŋga têj ñac gi, magoc ñac sic iŋ basô, ma sêmasuc iŋ sa awê gi. ¹³Goc ôm wain-ŋga ñadau sôm, 'Aö wakôm sake? Aö waŋkiŋ aneŋ balê, naŋ aô atac whiŋ iŋ ndu andô. Mboe ñac oc sêtoc iŋ sa.' ¹⁴Tigeŋ têj têm lau sêyob ôm-ŋga sélic ñadau ndê atu kêsêlêŋ meŋ, naŋ sêšom têj dandi, 'Ñadau ndê atuŋgac dê oc wêkaiŋ ôm dindec. Dandic iŋ ndu ma dakôc ôm dindec su ti yac neŋ.' ¹⁵Ma sêmasuc iŋ yêc ôm wain-ŋga, ma sic iŋ ndu."

Ma Yisu ndac, "Mac gauc gêm bu ôm ñadau oc kôm sake têj ñac?
¹⁶Iŋ oc meŋ ma ndic lau sêyob ôm-ŋga ndu, ma kêŋ ndê ôm têj lau ñatô sêyob." Lau naŋ sêŋgô yom dinaq sésom, "Mba! Bocdinaq dom!" ¹⁷Magoc Yisu tahê ñac ma sôm, "Gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec bu, 'Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc ñamata-ŋga yêc andu dau.' Mac aŋyalé yom dau ñahu, me mba? ¹⁸Lau hoq naŋ sêtiŋ gahi pi hoc dinaq e sêpeŋ, naŋ oc sêninga, ma hoc dau bu peŋ pi ñamatolac daq, dec oc sec iŋ popoc."

¹⁹Lau Skraib ti dabuŋsiga atu-tu sêŋyalé bu Yisu ndê yom gôliŋ dinaq hêganôŋ ñac, dec ñac atac whiŋ bu sêkôc iŋ dôŋ ñagahô eŋ. Magoc ñac sêtoc lau naŋ sêmbo sêwhiŋ iŋ, dec sêkôm dom.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ŋga
(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰Ma lau bata Israel-ŋga dinaq tatiŋ Yisu ñapep, ma sêkêŋ lau ñatô bu sêtiŋ iŋ. Lau sêtiŋ Yisu-ŋga dinaq sêŋsau bu ñac tac whiŋ bu sêŋgô iŋ ndê yom. Tigeŋ sêkêŋ daŋga bu mboe sêŋgô iŋ sôm yom so daq, dec ñac oc sêkêŋ iŋ sip gôliŋwaga Rom-ŋga ndê amba, bu êmatôc iŋ. ²¹Ma ñac sêšom têj iŋ bu, "Kêdôhôŋwaga, yac aŋyalé bu am sôm yom ma kêdôhôŋ lau ñalêŋ gitêŋ. Am toc lau hoq sa ñalêŋ tigeŋ, ma kêdôhôŋ Anötö ndê lêŋ têj lau kêkuc yom ñandô. ²²Kwahic dec yac bu andac am bu iŋ solop bu yac dakêŋ takis têj Sisa, me mba?"

²³ Yisu kêyalê bu ñac gauc gêm bu sêtim iŋ, dec sôm têŋ ñac, ²⁴ “Atôc mone silba daŋ têŋ aö.” Ma iŋ ndac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindec?” ²⁵ Ma ñac sêşôm, “Sisa ndê.” Goc Yisu sôm têŋ ñac, “Bocdinaj atoc Sisa sa ña gêŋ naŋ gic iŋ ñawaê, ma atoc Anötö sa ña gêŋ naŋ gic iŋ ñawaê.”

²⁶ Ñjalêŋ dinaŋ ñac sêŋsahê bu sêtim iŋ bu sôm yom so daŋ yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, magoc sêtôm dom. Sêhêdaê tu iŋ ndê yom ti gauc-ŋga, ma ñac si yom mba bu sêşôm ô.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêŋ lau batê-ŋga
(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Têŋ dinaŋ lau †Sadiusi ñatô sêtêŋ Yisu si. Ñac lau Israel-ŋga si toŋ daŋ, naŋ sêkêŋ whiŋ bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. Ma ñac sêkêŋ gêndac daŋ têŋ Yisu bocdec bu, ²⁸ “Kêdôhôjwaga, Moses to yac neŋ yomsu daŋ bocdec bu. Ñgac daŋ bu ndê dôwa nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc mbasi, naŋ ñgac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-ŋga. ²⁹ Têŋ têm daŋ, asidôwai 7 sêmbo. Ñgac ñamata-ŋga gêm awhê sa, magoc iŋ mbac ndu ma iŋ ndê balêkoc mba. ³⁰⁻³¹ Ma ñgac tilu-ŋga gêm awhê sawa dau, tigeŋ mbac ndu ma balêkoc mba. Ñjalêŋ tigeŋ ñgac titö-ŋga e têŋ ñgac ti-7-ŋga hoŋ sem awhê sawa dau magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. ³² Ma tiŋambu awhê dau mbac ndu. ³³ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tôm lau ñatô sêşôm, dec awhê dau oc ti asa ndê awhê? Bu asidôwai 7 dinaŋ hoŋ sem iŋ su têŋ ndoc sêmbo tali.”

³⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm têŋ ñac, “Lau têm dindec-ŋga sem dau, ³⁵ tigeŋ têŋ têm ñambu-ŋga, lau naŋ Anötö oc lic bu lau gitêŋ ma uŋ ñac sa bu sêndöc tali yêc undambê, naŋ oc sênenm dau dom. ³⁶ Ma oc tôm dom bu ñac sêmbac ndu tiyham, bu ñac oc sêmbo sêtôm aŋela. Lau naŋ Anötö uŋ sa sêndöc undambê, naŋ oc sêti iŋ ndê balêkoc. ³⁷ Ma Moses dau tôc asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem yom naŋ iŋ to pi ndoc iŋ gêlic ya golom sa a daŋ. Têŋ ndoc dinaŋ iŋ sam Pômdau bu Abraham ndê Anötö, Aisak ndê Anötö, ma Jakob ndê Anötö. ³⁸ Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-ŋga Anötö sam dau bu lau tö dinaŋ si Anötö? Anötö iŋ lau batê si Anötö dom, iŋ lau tali si Anötö, bu lau hoŋ si ñahu sêmbo tali-ŋga yêc Anötö.”

³⁹ Lau †Skraib ñatô sêŋgô Yisu ndê yom dau ma sêşôm, “Kêdôhôj-waga, am nem yom ñayham!” ⁴⁰ Ma tiŋambu lau sêtöc dau bu sêkêŋ gêndac têŋ Yisu tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Ma Yisu sôm têŋ ñac, “Bocke ma lau sêşôm bu Mesaya iŋ Dawid ndê Atu? ⁴² Dawid dau to yom yêc Buku Wê-ŋga bocdec bu, ‘Anötö sôm

*tēŋ aneŋ Pômdau, “Am ndöc aö amar andō-ŋga, ⁴³e nditōm aö wakēŋ nem
ŋacyo sêšōc am gahim ŋapu.”’ ⁴⁴Bocdinaŋ Dawid dau sam Mesaya bu
Pômdau, ma bocke dec lau sêšōm bu Mesaya inj Dawid ndê Atu?”*

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac
(Mat 23:1-7; Mak 12:38-40)

*45 Ma yêc lau hoŋ dinaj si aŋgô-ŋga, Yisu sôm têŋ inj ndê ŋgacsêŋomi,
46 “Ayob daôm ŋapep bu aŋkuc lau Skraib si gêbôm dom. ɻac sêšōc
ŋakwê balinj ma sêŋsêlêŋ sêmbo malac lôm, bu ɻac atac whij bu lau
sêtoc ɻac sa ma sêhê mwalêc ɻac. ɻac atac whij bu sêndöc mala ɻamata-
ŋga yêc lôm wê-ŋga, ma lau tiwaê si mala têŋ ndoc sêneŋ mwasinj-ŋga.
47 Yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, sêteŋ mbec balinj, magoc têŋ ndoc lau sêlic
ɻac dom, naŋ sênsau lauwâhê sawa bu sêngaho ɻac si andu su. Anötö oc
êmatôc ɻac ma kêŋ ŋagêyô sac andô têŋ ɻac.”*

Awhê tuc daŋ kêŋ da dange
(Mak 12:41-44)

21 *¹Yisu hôc tandô sa ma gêlic lau ti lêlôm sêkêŋ si da sip apa da-
ŋga naŋ kalhac lôm dabuŋ ɻamakê. ²Ma inj gêlic awhê tuc ɻalôm
sawa daŋ kêŋ awa sauŋ lu gitôm wan toeä lu sip apa da-ŋga. ³Ma inj sôm,
“Aö wasôm yomandô têŋ mac, bu yêc Anötö aŋgô-ŋga awhê tuc ɻalôm
sawa dindec kêŋ da hôc gêlêc lau hoŋ si da su. ⁴ɻahu bu lau ti lêlôm
sêkêŋ si da, magoc ɻac si awa daësam gacgeŋ yêc ɻac-ŋga. Tigeŋ awhê
dincre inj awhê ɻalôm sawa, ma inj kêŋ inj ndê gêŋ hoŋ ti da.”*

Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga
(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

*⁵Yisu ndê ŋgacsêŋomi ɻatô sêšôm yom pi hoc ɻayham-ɻayham ma
gôlônj ɻayham naŋ lau ɻatô sêkêŋ bu sêŋgôlônj lôm dabuŋ. Magoc Yisu
sôm, ^⁶“Ndoc oc meŋ sa, naŋ gêŋ ɻayham hoŋ naŋ kwahic dec mac alic
yêc gameŋ dindec, naŋ oc niŋga. ɻacyo oc sêseŋ hoc hoŋ su, ma hoc daŋ
oc ndöc hoc daŋ ɻahô tiyham dom.”*

Gêŋ wapac têm ɻambu-ŋga-ŋga
(Mat 24:3-14; 10:17-22; Mak 13:3-13)

*⁷Ma Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêndac inj, “Kêdôhôŋwaga, ɻawapac naŋ am
sôm yom pi, naŋ oc hôc asê Jerusalem têŋ têm bocke? Ma gêŋ sake oc
kêŋ puc yac bu têm dau meŋ kêpiŋ?” ⁸Ma Yisu sôm, “Ayob daôm ŋapep
bu lau sênsau mac dom. Lau daësam oc sêmeŋ sênen aö aŋjôŋ ma sêšôm,
‘Aö Mesaya dau,’ ma ‘Têm dau meŋ kêpiŋ.’ Aŋkuc ɻac dom! ⁹Ma têŋ têm
mac aŋgô ɻawaâ bu lau sic siŋ têŋ dau, me lau sêli dau sa, naŋ atöc daôm
dom. Bu gêŋ hoŋ dinaj gic waê bu meŋ sa muŋ, magoc têm ɻambu-ŋga*

yēc dōj yēc.” ¹⁰Ma Yisu gic tēku yom ma sôm, “Kiŋ nom-ŋga oc sêkēŋ kisa dau, ma lau akēŋ gameŋ daŋ oc sêndic siŋ tēŋ lau akēŋ gameŋ daŋ. ¹¹Tiyhô oc nem atu, ma tōbōm ti gembac atu-tu oc sêhôc asê gameŋ ŋatô. Lau oc sêlic gêŋ dalô atu-tu yēc umboŋ, ma gêŋ atu-tu naŋ oc kôm ŋac sêtöc dau atu.

¹²“Gêŋ ŋamata-ŋga, lau oc sêkēŋ kisa mac, ma sêkôc mac dōj. Tu mac akēŋ whiŋ aö-ŋga, dec lau oc sêmatôc mac yēc lôm wê-ŋga, ma sêkêŋ mac andöc gapocwalô. Ma ŋac oc sêkêŋ mac alhac kiŋ ti gôliŋwaga aŋgô-ŋga bu sêmatôc mac. ¹³Ndoc dinaj iŋ mac nem têm bu asôm yom asê pi aö. ¹⁴Ahêgo daôm tu yom asôm-ŋga dom, ¹⁵bu aö dauŋ oc wanem mac sa, ma wakêŋ yom ti gauc têŋ mac. Ma mac nem ŋacyo oc sêtôm dom bu sêô mac nem yom me sêseŋ mac nem yom. ¹⁶Dinami ti damami, ma asidôwai ma silip naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ oc sêhoc mac nem lau ŋatô asê, ma sêndic ŋatô ndu. ¹⁷Tu aö-ŋga dec lau hoŋ oc sêtec mac. ¹⁸Tigeŋ Anötö oc yob mac e nem kêclauŋ ŋandô daŋ niŋga dom. ¹⁹Magoc alhac ŋaŋga ma ahu aö siŋ dom, ma Anötö oc kôc mac sa andöc tamli ŋapaŋ yēc undambê.”

ŋawapac gameŋ Judia-ŋga (Mat 24:15-28; Mak 13:14-23)

²⁰“Têŋ ndoc mac alic lau siŋ-ŋga sêŋgihi Jerusalem ahuc, naŋ dec aŋyalê bu ŋasawa sauŋ ma ŋac oc sêseŋ malac atu dau su. ²¹Têŋ ndoc dinaj, mac lau naŋ ambo gameŋ Judia-ŋga naŋ alhö ŋagahô api gameŋ lôc-ŋga andi. Lau naŋ sêmbo Jerusalem, naŋ sêhu malac dau siŋ, ma lau naŋ sêmbo gameŋ ŋamakê-ŋga naŋ sêšôc malac atu dau tiyham dom. ²²Yom hoŋ naŋ lau propet sêhoc asê gwanaŋ pi ŋagêyô naŋ oc tap lau nom-ŋga sa, naŋ oc ŋandô sa têŋ têm dinaj. ²³Oyaê. Lauwhê naŋ daê ma lauwhê naŋ sêkêŋ su têŋ balêkoc, naŋ oc sêtap ŋawapac atu sa têŋ têm dinaj. ŋawapac atu oc hôc asê nom, ma lau Israel-ŋga oc sênsahê ŋacyo si atac ŋandê. ²⁴Lau gameŋ apa-ŋga oc sêndic lau Israel-ŋga ŋatô ndu ŋa bieŋ balij, ma sêŋgaho ŋatô su ma sêwê ŋac sêtêŋ lau apa si gameŋ sêndi sêtôm lau gapocwalô-ŋga. Anötö kêmatij têm bu lau gameŋ apa-ŋga sêŋgwiniŋ lau Jerusalem-ŋga, ma ŋac oc sêkôm e têm dau pacndê.”

ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga (Mat 24:29-36; Mak 13:24-31)

²⁵“Lau oc sêlic gêŋ dalô ac-ŋga ti ayô-ŋga ma tata-ŋga. Ma yēc nom, gwêc oc li dau sa atu, ma kôm lau si gauc êŋsôŋ ma ŋalôm ŋawapac atu. ²⁶Gêŋ ti ŋaclai naŋ sêlhac umboŋ oc wiwig sa, ma tu dinaj-ŋga lau oc sêtöc dau e ŋac tagôlô ma sêhégo dau tu gêŋ bocke naŋ oc hôc asê nom-ŋga. ²⁷Têŋ ndoc dinaj lau oc sêlic ŋamalac ndê Atu mbu meŋ ndöc dao ŋahô ti ŋaclai ma ŋawasi atu. ²⁸Têŋ ndoc gêŋ kaiŋ dinaj bu meŋ sa, naŋ

atisa ma tamtac, bu mac nem ndoc bu atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga ḥa-ŋandô sa, naŋ meŋ kēpiŋ.”

²⁹Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec, “Gauc nem a laŋ ma a ŋatô. ³⁰Têŋ ndoc mac alic ḥalaŋ wakuc bu lêc, naŋ mac aŋyalê bu ndoc ac-ŋga meŋ kēpiŋ. ³¹Ma bocdinaŋ têŋ ndoc mac alic gêŋ naŋ aö gasôm yom pi, naŋ hôc asê, dec aŋyalê bu ndoc meŋ kēpiŋ bu Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê. ³²Yomandô! Lau têm dinaj-ŋga oc sêmbac ndu dom e gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê. ³³Undambê ti nom oc niŋga, tigeŋ aner yom daŋ oc niŋga dom.”

Danem ali

³⁴⁻³⁵Ma Yisu sôm, “Oc tôm dom bu ḥamalac daŋ êŋlêc bêc ḥambu-ŋga dau. Bocdinaŋ dec amasaŋ daôm ḥapep ma anem ali. Ayob bu anôm gêŋ êŋiŋ mac-ŋga ma aner gêŋ ḥawahô me apô sim daôm tu ḥawapac nom-ŋga êŋlêc dom, bu mboe gêŋ dau oc hê nem gauc dôŋ têŋ têm bêc ḥambu-ŋga dau meŋ sa. Bu bêc dau oc hôc asê mac ḥagahô, tôm bôc daŋ sip akô sep ej. ³⁶Anem ali ma ateŋ mbec bu Anötö kêŋ licwalô têŋ mac bu ḥawapac hoŋ naŋ oc sêhôc asê, naŋ ku mac dulu dom, ma bu mac oc atôm bu alhal ḥamalac ndê Atu aŋgô-ŋga ti mayam pac.”

³⁷Têŋ ḥasawa dinaŋ Yisu kêdôhôŋ lau mbo lôm dabuŋ ḥabatêmndö têŋ acsalô, ma iŋ sa gi yêc Lôc Olib têŋ ôbwêc. ³⁸Tôm bêc hoŋ lau daêsam sêtêŋ lôm dabuŋ si têŋ bêbêc ganduc, bu ḥac atac whiŋ bu sêŋgô Yisu ndê yom.

Judas sôm tidôŋ bu hoc Yisu asê (Mat 26:14-16; Mak 14:10-11)

22 ¹Lau Israel si †Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga naŋ lau sêsam bu Mwasiŋ Pasowa-ŋga, naŋ meŋ kēpiŋ. ²Ma dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga sêŋsalê lêŋ bu sêndic Yisu ndu gelec, ḥahu bu sêtöc lau. ³Têŋ ndoc dinaŋ Sadaŋ sip Judas ndê ḥalôm. Iŋ ḥac naŋ sêsam bu Iskeriot, ma iŋ ḥacsêŋomi 12 si daŋ. ⁴Iŋ têŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau siŋ-ŋga naŋ sêyob lôm dabuŋ, naŋ gi, ma ḥac sem yomgalôm pi lêŋ tu Judas hoc Yisu asê têŋ ḥac-ŋga. ⁵Goc ḥac atac ḥayham, ma sêšôm tidôŋ bu sênenlhi iŋ ḥa mone. ⁶Judas gôlôc ma kêsalê ndoc bocke naŋ lau daêsam oc sêmbo sêwhiŋ Yisu dom, dec oc tôm bu iŋ hoc Yisu asê.

Yisu ndê ḥacsêŋomi sêmasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga (Mat 26:17-19; Mak 14:12-16)

⁷Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga ḥabêc naŋ lau Israel sic domba Pasowa-ŋga ndu, naŋ meŋ hôc asê. ⁸Ma Yisu kêkiŋ Pita lu Jon ma sôm, “Amlu andi ma amasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga bu danej.” ⁹Ma sêndac iŋ, “Am tac whiŋ bu alu amasaŋ Pasowa yêc nde?” ¹⁰Ma Yisu sôm têŋ iŋlu, “Asôc

Jerusalem andi, ma amlu oc atap ŋgac daŋ sa, naŋ hōc bu lōŋ daŋ. Aŋkuc iŋ atēŋ iŋ ndē ɣadau ndē andu andi,¹¹ ma asôm tēŋ andu ɣadau, ‘Alu mba kēdōhōŋwaga ndac am pi ɣalōm ɣacleŋ-ŋga, bu iŋ ti ndē ŋgacsēŋomi bu sêneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga yēc am nem andu.’¹² Ma iŋ oc tōc ɣalōm atu daŋ yēc andu dau ɣahō-ŋga tēŋ amlu. Tebo ti gēŋ hoŋ tu yac daneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga yēc ɣalōm dinaŋ, goc amlu amasaŋ gēŋ yēc ɣalōm dinaŋ.”¹³ Goc iŋlu sêšōc Jerusalem si ma sêtap gēŋ hoŋ sa gitōm Yisu sôm tēŋ iŋlu, ma sêmasaŋ mwasiŋ Pasowa-ŋga.

Yisu gic hu Mwasiŋ Dabuŋ
(Mat 26:26-29; Mak 14:22-26)

¹⁴Tēŋ ôbwêc dinaŋ, Yisu ndōc tebo whiŋ lau aposel bu sêneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga. ¹⁵Ma iŋ sôm tēŋ ɣac, “Iasawa sauŋ aö oc wahōc ɣandê atu, magoc aö atac whiŋ bu waneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga dindec wawhiŋ mac muŋ. ¹⁶Bu aö wasôm tēŋ mac, aö waneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga tiyham dom e Anötö ndē ɣoliŋ meŋ sa tiawê, ma Pasowa dau ɣa-ɣandô meŋ sa.” ¹⁷Goc iŋ kōc laclhu wain-ŋga daŋ, gēŋ daŋge ma sôm, “Akōc ma akēŋ lom tēŋ daōm. ¹⁸Aö wasôm tēŋ mac bu aö oc wanôm wain tiyham dom e Anötö ndē ɣoliŋ meŋ sa tiawê.” ¹⁹Ma iŋ kōc bolom, gēŋ daŋge ma pô kōc, goc gic sam tēŋ ɣac ma sôm, “Aö neŋ ɣandô dau dec, naŋ gakēŋ tu mac-ŋga. Aneŋ gēŋ dindec tu bu gauc nem aö-ŋga.” ²⁰Iac seŋ gēŋ pacndê, goc ɣalēŋ tigeŋ iŋ kōc laclhu wain-ŋga daŋ ma sôm, “Laclhu dindec ti dōhōŋ pwac wakuc aneŋ dac-ŋga, naŋ wakēc siŋ tu mac-ŋga.” ²¹Tigeŋ aŋgō! Ʉgac naŋ bu hoc aö asê, naŋ gēŋ gēŋ ndōc tebo whiŋ aö. ²²Bu gēŋ naŋ oc hōc asê Ʉamalac ndē Atu, naŋ kékuc lēŋ naŋ Anötö kēmasaŋ gwanaŋ su, tigeŋ ŋgac naŋ hoc aö asê, naŋ oc tap ɣagēyō atu sa. Oyaê!”²³ Goc ɣac hoŋ sêndac dandi pi ɣac si asa oc kōm gēŋ dau.

Asa ti ŋgac ɣamata-ŋga
(Mat 20:25-28; 19:28; Mak 10:42-45)

²⁴Ma tēŋ ndoc dinaŋ ŋgac-sêŋomi sêseŋ dau bu ɣac si asa ti ŋgac ɣamata-ŋga. ²⁵Goc Yisu sôm tēŋ ɣac, “Lau sambuc si kiŋ sêtoc dau sa tēŋ ɣac si lau, ma lau naŋ sem ɣoliŋ lau, naŋ sêsam dau bu lau ɣamata-ŋga. ²⁶Magoc mac aŋkuc mêtê kaiŋ dinaŋ dom. Mac nem asa iŋ ŋgac tiwa , naŋ êŋgwiniŋ dau ti ŋgac wa mba. Ma asa iŋ ŋgac ɣamata-ŋga, naŋ ti ŋgac akiŋ Ʉambwa. ²⁷Mac gauc gêm bocke? Ʉgac naŋ ndōc tebo, ma ŋgac naŋ gêm akiŋ iŋ, naŋ iŋlu si asa ti ŋgac ɣamata-ŋga? Yēc Ʉamalac aŋgō-ŋga, ŋgac naŋ ndōc tebo iŋ ŋgac ɣamata-ŋga. Tigeŋ aö gambo gawhiŋ mac gitōm ŋgac akiŋ.

²⁸“Ndoc bocke naŋ Ʉawapac me kisa tap aö sa su, naŋ mac ahu aö siŋ dom. ²⁹Bocdinan tijambu aö wakēŋ mac anem ɣoliŋ lau, gitōm Damaj kēŋ ɣaclai tu wanem ɣoliŋ-ŋga sip aö dauŋ aman. ³⁰Ma mac oc aneŋ ti

anôm gêñj awhiñj aö yêc gameñ undambê-ñga, ma mac oc andöc pôñ atu ma amatôc Israel si lau ñatoñ 12.”

**Yisu sôm bu Pita oc sêc iñ ahuc
(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31)**

³¹ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Saimon, Saimon, Sadañ ndac bu êñsañhê mac nem akêñ whiñj bu gêñ ñandô me mba, gitôm lau sêwhê wit ñapa ti ñandô kôc. ³² Tigeñ aö gateñ mbec tu am-ñga Saimon, bu am oc hu nem kêñ whiñj siñ dom. Ma tijambu têñ têm am nem daõm kwi, nañj puc nem asidôwai dôñj.” ³³ Dec Pita sôm, “Pômdau, tôm ñac sêkêñ hêclu dasôc gapocwalô, me sêndic hêclu ndu, aö wahu am siñ dom.” ³⁴ Ma Yisu sôm, “Pita, aö wasôm têñ am, ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö, ma tijambu dalec oc tañj.”

Ñgacsêñomi oc sêtap kisa sa

³⁵ Goc Yisu ndac ñac, “Têñ ndoc aö kakiñ mac asa a bu anem mêtê lau, nañj mac akôc talhi mone-ñga, ti gata, ma atapa dom. Têñ ndoc dinaj mac apônda daõm, me mba?” Ma ñac sêñsôm, “Mba.” ³⁶ Goc Yisu sôm, “Kwahic dec ma ndi, mac nem talhi mone-ñga me gata bu yêc, nañj akôc sa. Ma mac nem bieñ balij bu mbasi, dec akêñ nem ñakwê awê-ñga têñ lau sêñemlhi, goc akôc ña-awa ma anemlhi bieñ balij dañj. ³⁷ Bu sêto yom dañj yêc bocdec bu, ‘Sêlic iñ gitôm lau sac si dañj.’ Yom dau hêganôj aö, ma gic waê bu ñandô sa. Yomandô, yom nañj sêto pi aö, nañj oc ñandô sa.” ³⁸ Ma ñgacsêñomi sêñsôm, “Pômdau lic! Bieñ balij lu dec sêyêc.” Ma Yisu sôm, “Gitôm.”

**Yisu teñ mbec yêc Lôc Olib
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)**

³⁹ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhu malac Jerusalem siñ, ma sêsa sêtêñ Lôc Olib si. Têm daêsam su sêkac sa sêmbo gameñ dinaj. ⁴⁰ Iñ hôc asê ma sôm têñ ñac, “Ateñ mbec bu lêtôm tap mac sa dom.” ⁴¹ Goc iñ hu ñac siñ ma sa ñasawa sauñ gi, pôñ haduc ma teñ mbec bocdec bu, ⁴² “Damañ, am bu tac whiñj, dec kôc laclhu ñawapac-ñga dindec su yêc aö. Tigeñ êmkuc aneñ tac whiñj dom, kôm tôm am daõm nem atac whiñj bu kôm.” ⁴³ Ma aŋela undambê-ñga dañj hoc dau asê têñ iñ, ma kôm iñ licwalô sa. ⁴⁴ Yisu pô sim dau ñandô, ma teñ mbec ñaŋga, ma iñ ndê waheñ kêc sip nom gitôm dac.

⁴⁵ Iñ teñ mbec su, goc tisa ma mbu têñ iñ ndê ñgacsêñomi gi, ma gêlic bu ñac sêyêc bêc sêyêc. Ñac si ñalôm ñawapac kôm ñac kwapac. ⁴⁶ Ma iñ uñj ñac sa goc ndac ñac, “Tu sake-ñga mac ayêc bêc ayêc? Atisa mac ateñ mbec bu lêtôm tap mac sa dom.”

Sêkôc Yisu dôj*(Mat 26:47-56; Mak 14:43-52; Jon 18:1-11)*

⁴⁷Yisu sôm yom dau mbo, ma ŋacsêŋomi 12 si daŋ, naŋ sêsam bu Judas, naŋ hôc asê ma wê lau toŋ atu sêwhiŋ in. In kêsêlêŋ têŋ Yisu bu ŋgutô in, ⁴⁸magoc Yisu ndac in, “Judas, bocke? Am bu ŋgutô ɿjamalac ndê Atu tu bu hoc in asê, a?” ⁴⁹Lau naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu, naŋ sêlic gêŋ naŋ bu hôc asê ma sêndac, “Pômdau, yac andic ɻac ḥa bieŋ, a?” ⁵⁰Ma ɻac si daŋ puc ndê bieŋ sa ma pa dabuŋ-siga ɿjamata-ŋga ndê ŋgac akiŋ ndê daŋgalauŋ andô-ŋga su. ⁵¹Magoc Yisu sôm, “Akôm bocdinaŋ dom!” Ma in kêmasec ŋgac dau ndê daŋgalauŋ, ma kôm in ɿayham sa. ⁵²Goc Yisu sôm têŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau bata, ma lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga, naŋ sêmeŋ bu sêkôc in dôj, “Bocke dec mac akôc bieŋ ti gêŋ siŋ-ŋga ma asa amen bu akôc aö dôj gitôm ŋgac kaŋ daŋ? ⁵³Tôm bêc hoŋ aö gambo gawhiŋ mac yêc lôm dabuŋ ɿagameŋ, ma mac akôc aö dôj dom. Tigen kwahic dec ti mac nem ndoc, ma ɻaclai ɿasec-ŋga gêm gôliŋ mac.”

Pita sêc Yisu ahuc*(Mat 26:69-75; Mak 14:66-72; Jon 18:15-18, 25-27)*

⁵⁴ɻac sêkôc Yisu dôj, ma sêwê in sêtêŋ dabuŋsiga ɿjamata-ŋga ndê andu si. Ma Pita kêkuc ɻac mbo ahê. ⁵⁵Yêc dabuŋsiga dau ndê andu ɿatunjlôm, lau ɻatô sêkôm ya golom asê, goc sêndöc sêwhiŋ dau ma sênsulu. Ma Pita gi ndöc sic whiŋ ɻac. ⁵⁶Awhê akiŋ daŋ gêlic Pita ndöc ya ɻawê, goc tahê in ma sôm, “In ŋgac dindec in kêkuc Yisu whiŋ.” ⁵⁷Tig eŋ Pita pa dau ma sôm, “Awhê! Aö kayalê in dom!”

⁵⁸ɿasawa sauŋ ma ɿamalac daŋ gêlic in ma sôm, “Am lau naŋ sêŋkuc in, naŋ si ŋgac daŋ!” Ma Pita ô yom ma sôm, “Am ŋgac, mba!”

⁵⁹Acgatu ɿasawa daŋ meŋ gi su, ma ɿamalac daŋ tiyaham sôm ti ɻanya, “Ngac dindec in kêkuc Yisu whiŋ! Yomandô! Bu in ŋgac Galili-ŋga.” ⁶⁰Magoc Pita sôm, “O ŋgac daôm! Aö kayalê yom naŋ am sôm, naŋ ɿahu dom!” In sôm yom dinarj mbo, ma mbac dalec taŋ. ⁶¹Ma Pômdau kac dau kwi ma tahê Pita, ma Pita gauc gêm yom naŋ Pômdau sôm têŋ in bocdec bu, “Ôbwêc dindec am oc sêc aö ahuc tidim tö, ma tiŋambu mbac dalec oc taŋ.” ⁶²Goc in sa awê gi, ma taŋ dau ndu.

Lau siŋ-ŋga sêsu Yisu susu*(Mat 26:67-68; Mak 14:65)*

⁶³⁻⁶⁴Lau siŋ-ŋga naŋ sêkôc Yisu dôj, naŋ sic hu sêsu in susu. Sêkic in tandô ahuc ɻa po, goc sêtap in ma sêndac, “Am bu propet, dec sôm asê bu asa dec tap am?” ⁶⁵Ma sêpu in ti sêŋgwiniŋ in ɻa yom sac daêsam.

Lau bata Israel-ŋga sêmatôc Yisu*(Mat 26:63-68; Mak 14:61-65)*

⁶⁶Têŋ bêbêc ganduc lau bata Israel-ŋga, ma dabuŋsiga atu-tu ti lau Skraib sêkac sa sêpitigeŋ, ma sêkêŋ Yisu kalhac ɻac aŋgô-ŋga. ɻac sêšôm

tēn iŋ, ⁶⁷“Am bu Mesaya dau, dec sôm tēn yac!” Ma Yisu sôm tēn ɻac, “Aö bu wasôm, dec mac oc akêŋ whiŋ aö dom, ⁶⁸ma aö bu wakêŋ gêndac daŋ tēn mac, dec mac oc aô aneŋ yom dom. ⁶⁹Tigeŋ, tēn kwahic dec ma ndi, ɻjamalac ndê Atu oc ndöc Anötö ɻaclai ɻadau ndê amba andô-ŋga.” ⁷⁰Ma ɻac hoŋ sêšôm, “Bocdinaŋ, am sôm bu am Anötö ndê Atu, a?” Ma Yisu sôm, “Mac asôm solop bu aö dauŋ dindec.” ⁷¹Goc sêšôm tēn dandi, “Yac daŋgô yom naŋ iŋ dau sôm su. Dapônda yom daŋ tu taŋgoliŋ pi iŋ-ŋga dom.”

Pailot kêsu Yisu

(Mat 27:11-26; Mak 15:2-15; Jon 18:29–19:16)

23 ¹Goc lau hoŋ dinaŋ sêtisa ma sêwê Yisu sêtêŋ Pailot si. ²Ma ɻac sêŋgoliŋ yom pi iŋ, ma sêšôm, “Ngac dindec gêli lau Israel-ŋga ɻalôm sa. Iŋ sôm bu lau sêkêŋ takis tēn Sisa dom, ma iŋ toc dau sa ma sam dau bu Mesaya, kiŋ naŋ lau Israel-ŋga sêkêŋ bata.” ³Goc Pailot ndac Yisu bocdec bu, “Am lau Israel-ŋga si kiŋ, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm naŋ am daôm sôm.” ⁴Dec Pailot sôm asê têŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau hoŋ, “Aö gatap ɻagac dindec ndê giso daŋ sa dom, bu tamatôc iŋ pi-ŋga.” ⁵Tigeŋ ɻac sêšôm ti ɻanya, “Iŋ kêdôhôŋ lau ma gêli ɻac si ɻalôm sa yêc gameŋ Judia-ŋga hoŋ. Iŋ gic hu yêc gameŋ Galili-ŋga ma kôm ɻapaŋ e meŋ têŋ gameŋ dindec.”

Pailot kêkiŋ Yisu tēn Herod Antipas

⁶Têŋ ndoc Pailot ɻgô yom dinaŋ, naŋ iŋ ndac ɻac bu Yisu iŋ ɻagac Galili-ŋga, me mba. ⁷Ma iŋ tap sa bu iŋ ɻagac Galili-ŋga, dec kêkiŋ iŋ têŋ Herod gi. Herod iŋ ɻagac naŋ gêm gôliŋ gameŋ Galili-ŋga, ma iŋ mbo malac Jerusalem têŋ têm dinaŋ. ⁸Têŋ têm Herod gêlic Yisu, naŋ iŋ tac ɻayham atu, bu ɻasawa baliŋ su iŋ tac whiŋ bu lic iŋ. Iŋ ɻgô ɻawaâ pi Yisu su, ma kêŋ bata bu lic iŋ kôm gêŋ dalô daŋ. ⁹Iŋ kêŋ gêndac daësam têŋ Yisu, magoc Yisu ô yom dom.

¹⁰Têŋ dinaŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau Skraib sêtisa ma sêŋgoliŋ yom pi iŋ ti ɻanya. ¹¹Goc Herod ti lau siŋ-ŋga sêsu Yisu susu ma sêŋgwiniŋ iŋ. Sêkêŋ iŋ sôc ɻakwê baliŋ gitôm kiŋ sêšôc, ma sêŋkiŋ iŋ mbu têŋ Pailot gi. ¹²Muj-ŋga Herod lu Pailot sêkêŋ kisa dau, magoc acsalô dinaŋ iŋlu sêhê silip dandi.

Pailot bu êŋgapwêc Yisu

¹³Pailot mbwêc dabuŋsiga atu-tu ti lau bata ma lau Israel-ŋga ɻatô sêpitiger, ¹⁴ma sôm têŋ ɻac, “Mac akôc ɻagac dau atêŋ aö amenj, ma asôm bu iŋ gêli lau ɻalôm sa. Aö kasahê iŋ yêc mac aŋôm-ŋga, ma gatap sa bu yom naŋ mac aŋgoliŋ pi iŋ, naŋ ɻahu mba. ¹⁵Ma Herod bocdinaŋ, bu iŋ kêkiŋ iŋ mbu têŋ yac meŋ. Bocdinaŋ wasôm têŋ mac bu ɻagac dau kôm

giso daŋ dom bu dandic iŋ ndu. ¹⁶⁻¹⁷Tu dinaj-ŋga aö wakēŋ aneŋ lau sêhi iŋ ḥa sö, ma sêhu iŋ siŋ lhö ndi.” ¹⁸Magoc ḥac sêmbwêc atu sêwhiŋ dau bu, “Kôc iŋ sa ma ndic iŋ ndu! Ma hu Barabas siŋ têŋ yac.” ¹⁹Barabas iŋ ḥgac naŋ ndöc gapocwalô têŋ ndoc dinaj, bu iŋ kêgilí lau bu sêndic siŋ, ma iŋ gic lau ḥatô ndu. ²⁰Magoc Pailot tac whiŋ bu êŋgapwêc Yisu su, dec sôm yom ḥaŋga tiyham bu nem ḥac si ḥalôm kwi. ²¹Magoc ḥac sêmbwêc yom ḥapanj, “Ndic iŋ pi a gicso dau! Ndic iŋ pi a!” ²²Goc Pailot sôm têŋ ḥac tidim tö-ŋga, “Tu sake-ŋga? Iŋ kôm giso bocke? Aö gatap yom daŋ sa pi iŋ dom, bu dandic iŋ ndu. Bocdinaj aö wakēŋ aneŋ lau siŋ-ŋga sêndic iŋ ḥamlic ḥandê, ma wahu iŋ siŋ.” ²³Tigeŋ ḥac sêmbwêc hôc ahuc ḥapanj, bu sêndic iŋ pi a gicso dau. Ma sêmbwêc yom dau e Pailot sôc ḥapu. ²⁴Iŋ gôlôc ma sôm têŋ lau siŋ-ŋga bu sêkôm gitôm lau dau si yom. ²⁵Barabas, ḥgac siŋsêlêc naŋ ndöc gapocwalô tu iŋ gic lau ndu-ŋga, naŋ sêŋgapwêc iŋ su tôm lau sêndac. Magoc Yisu, naŋ sêtec, naŋ Pailot kêkiŋ iŋ têŋ lau siŋ-ŋga bu sêndic iŋ ndu.

Sic Yisu pi a gicso dau

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶Ḥac sêwê Yisu sêsa si, ma yêc seŋ sêtap ḥgac daŋ ḥaâ Saimon sa. Iŋ ḥgac malac Sairin-ŋga,^j ma iŋ kêselêŋ mbo seŋ akêŋ gameŋ ḥamakê-ŋga bu têŋ Jerusalem ndi. Lau siŋ-ŋga sêkôc Saimon ma sêkêŋ iŋ kêbalaj a gicso dau kêkuc Yisu.

²⁷Lau daësam sêŋkuc Yisu si, ma lauwhê ḥatô sêwhiŋ ḥac, sêhu daŋgibo asê pi iŋ ma sêtaŋ. ²⁸Goc Yisu kac dau kwi ma sôm têŋ ḥac, “Mac lauwhê Jerusalem-ŋga, ataŋ aö dom! Tigeŋ ataŋ tu daôm-ŋga, ma tu mac nem balêkoc-ŋga. ²⁹Bu ndoc ḥawapac-ŋga oc meŋ sa, naŋ mac oc asôm bu iŋ gêŋ ḥayham bu lauwhê ḥatô ḥac lauwhê gapoc ma sêkôc balêkoc me sêkêŋ su têŋ balêkoc dom. ³⁰Têŋ ndoc dinaj, lau oc tac whiŋ bu lôc daŋ tip meŋ ma êŋgatöc ḥac si. ³¹Gêŋ naŋ kwahic dec sêkôm têŋ aö, naŋ gitôm sêkêŋ ya gêŋ a batac. Bocdinaj ahêgo daôm pi gêŋ ḥac oc sêkôm tiŋambu-ŋga, oc nditôm sêkêŋ ya neŋ a basô.”

³²Lau siŋ-ŋga sêwê ḥgac sac lu sêwhiŋ Yisu, bu sêndic iŋlu ndu sêwhiŋ iŋ. ³³Ḥac sêsa si e sêhôc asê gameŋ naŋ sêsam bu ḥakêcyha, ma yêc dinde ḥac sic Yisu pi a gicso dau. Ma sic ḥgac sac lu sêpi a gicso sêwhiŋ Yisu, daŋ kêgalêŋ andô-ŋga, ma daŋ kêgalêŋ gasê-ŋga. ³⁴Têŋ dinaj Yisu teŋ mbec ma sôm, “Damaŋ, suc aneŋ ḥacyo si sac kwi, bu ḥac sêŋyalê gêŋ naŋ sêkôm, naŋ dom.” Tiŋambu lau siŋ-ŋga sêpuc gapoc bu sêlic ḥac si asa oc kôc Yisu ndê ḥakwê.

³⁵Lau daësam sêlhac ma tahê Yisu, ma lau bata Israel-ŋga bocdinaj. Sêlhac ti sem tô iŋ ma sêşôm, “Iŋ gêm lau ḥatô sa. Iŋ bu Mesaya naŋ

^j 23:26 Sairin - malac daŋ naŋ yêc Not (North) Afrika.

Anötö kêyaliŋ sa, naŋ nem dau si maŋ.” ³⁶Ma lau siŋ-ŋga sêtigasuc ma sêsu iŋ susu boc-dinaŋ. Sêkêŋ wain ŋamakic têŋ iŋ, ³⁷ma sêsôm, “Am bu lau Israel-ŋga si kiŋ, naŋ goc nem daôm si.” ³⁸ŋjac sêto yom kalhac iŋ ndê a gicso dau ŋahô, naŋ sôm, ‘Lau Israel-ŋga si Kiŋ dindec.’

³⁹ŋjac sac daŋ naŋ kêgalêŋ a gicso dau kêpiŋ Yisu, naŋ su iŋ susu ma sôm, “Am Mesaya dau, a? Bocdinaj dec nem daôm si, ma nem alu si awhin!” ⁴⁰Tigeŋ ŋjac sac tilu-ŋga hec yom iŋ, ma ndac, “Am töc Anötö, me mba? Yac lau tö dakôc ŋagêyô tigeŋ. ⁴¹Hêclu dakôc ŋagêyô solop, bu hêclu dakôm sac. Magoc ŋjac dindec kôm giso daŋ dom.” ⁴²Goc iŋ sôm têŋ Yisu, “Yisu, têŋ ndoc am ndöc nem pôŋ kiŋ-ŋga, naŋ gauc nem aö.” ⁴³Ma Yisu ô yom ma sôm têŋ iŋ, “Aö wasôm yomandô têŋ am bu acsalô lec am oc ndöc †Paradais whiŋ aö.”

Yisu mbac ndu

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-39; Jon 19:28-30)

⁴⁴Têŋ ac kalhac lhu, ŋasec gêm gameŋ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga, ⁴⁵bu ac gêm ganduc. Ma po baliŋ naŋ kêgalêŋ lôm dabuŋ ŋalôm, naŋ dau kic gi lu. ⁴⁶Têŋ ndoc dinaŋ Yisu mbwêc awha atu ma sôm, “Damaŋ, aö gakêŋ aneŋ gatuŋ sip am amam!” Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc mbac ndu.

⁴⁷ŋjac bata siŋ-ŋga gêlic gêŋ hoŋ dinaŋ, ma kêpiŋ Anötö ma sôm, “Yomandô! ŋjac dindec iŋ ŋjac gitêŋ!” ⁴⁸Ma lau daêsam naŋ sêkac sa su bu sêlic lau siŋ-ŋga sic Yisu pi a gicso dau, naŋ sêlic gêŋ hoŋ dinaŋ e kôm ŋac si ŋalôm ŋawapac, dec sêndahinj ŋasu ma sêlhö si. ⁴⁹Ma lau hoŋ naŋ sêŋyalê Yisu, ma lauwhê naŋ sêŋkuc iŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga, naŋ sêlhac ahê ma sêlic gêŋ dinaŋ.

Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaj yêc hoc ŋasun

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ŋjac daŋ mbo, naŋ ndê ŋaê Josep. Iŋ ndê malac Arimatiya yêc gameŋ Judia-ŋga, ma iŋ ŋjac ŋayham ma gitêŋ naŋ kêŋ bata Anötö ndê gôliŋ bu meŋ sa tiawê. Iŋ lau †Sanedrin-ŋga si daŋ, tigeŋ iŋ ŋalôm whiŋ yom naŋ ŋac sêkic pi Yisu bu sêndic iŋ ndu, ti gêŋ naŋ sêkôm têŋ iŋ, naŋ dom. ⁵²Têŋ telha dinaŋ iŋ têŋ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ŋamlaj. ⁵³Goc iŋ kôc iŋ su yêc a gicso dau, kêpaŋ iŋ ŋa po ŋayham daŋ, ma kêŋ iŋ yêc sêhô daŋ. Lau sêlêŋ sêhô dinaŋ gwanaŋ su yêc hoc daŋ ŋalôm, ma sêkêŋ ŋjac batê daŋ yêc sêhô dau muŋ su dom.

⁵⁴⁻⁵⁵Lauwhê naŋ muŋ-ŋga sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Yisu têŋ ndoc iŋ meŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga, naŋ sêŋkuc Josep si, ma sêlic sêhô dinaŋ ti gameŋ naŋ Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaj yêc naŋ. Tigeŋ bêc dinaŋ iŋ lau Israel si bêc sêmasaŋ dau tu sêlic om-ŋga, ma ndoc Sabat-ŋga meŋ kêpiŋ. ⁵⁶Bocdinaj lauwhê dinaŋ sêmbu sêtêŋ si andu si, ma sêmasaŋ bu ŋamalu ti gêŋ ŋatô

bu sênenem oso Yisu. Ma têj bêc Sabat-nga, ñac sêñwhaŋ dau tôm yomsu Sabat-nga sôm.

Yisu tisa

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-13)

24 ¹Sabat meŋ gi su, ma têj wake ñabêc ñamata-nga, goc lauwhê dinaŋ sêti têj bêbêc ganduc. Sêkôc gêj ñamalu naŋ sêmasaŋ su, ma sêsa sêtêj sêhô dau si. ²Ma sêlic bu hoc atu naŋ Josep kêpi gi tiŋ sê awha, naŋ ndöc ñamala dom. ³Dec sêsoc si, magoc sêtap Pômdau Yisu ndê ñamlan sa dom. ⁴Sêlzac ma sêhedaâ, ma ñgac lu ti ñakwê ñawasi atu, sêhoc dau asê ma sêlzac sêwhiŋ ñac. ⁵Dec lauwhê sêtöc dau, ma sêweç angô andô têj nom. Ma ñgac lu sêsoc têj ñac, “Tu sake-nga mac aŋsalé iŋ naŋ mbo tali, yêc lau batê si mala? ⁶Iŋ mbo lec dom, iŋ tisa su. Gauc nem yom naŋ iŋ sôm têj mac muŋ su, têj têm iŋ mbo gameŋ Galili-nga. ⁷Iŋ sôm bu lau oc sêhoc ñamalac ndê Atu asê ma sêkêj iŋ sip lau sac si amba, ma ñac oc sêndic iŋ pi a gicso dau, ma têj bêc titö-nga iŋ oc tisa tiyham.” ⁸Goc lauwhê dinaŋ gauc gêm yom naŋ Yisu sôm muŋ su. ⁹Ma ñac sêhu sêhô dau siŋ ma sêmbu sêtêj Jerusalem si, ma sic miŋ yom hoŋ dinaŋ têj ñgacsênomi 11, ma têj lau hoŋ naŋ muŋ-nga sênkuc Yisu.

¹⁰Lauwhê dau si ñaŋ bocdec. Maria Magadala, Joana, ma Jems dinda Maria, ma lauwhê ñatô sêwhiŋ. Ñac sic miŋ têj lau aposel, ¹¹magoc aposel sêngô yom dau gitôm yom ñambwa, ma sêkêj whiŋ dom. ¹²Goc Pita tisa ma kêtî têj sêhô gi. Iŋ wec bu tôt gwaniŋ sêhô ñalôm, dec iŋ gêlic po ñambwa naŋ yêc. Goc iŋ kölhö gi ma gauc gêm yom daësam pi gêj hoŋ dinaŋ.

Yisu hoc dau asê têj ñgacsênom lu

¹³Têj bêc tigeŋ dinaŋ ñgac-sênom lu sêñsêlêj sêmbo seŋ bu sêtêj malac Emeyas sêndi. Seŋ akêj Jerusalem têj Emeyas, naŋ ñasawa gitôm kilometra 11. ¹⁴Iŋlu sem yomgalôm têj dandi, pi gêj hoŋ naŋ hôc asê têj têm dinaŋ. ¹⁵Sêñsêlêj ti sem yomgalôm sêmbo, ma Yisu dau meŋ kêsêlêj whiŋ iŋlu. ¹⁶Tigeŋ Anötö kôm iŋlu tandô ñalêj kaiŋ daŋ sa, dec sênyalê iŋ dom. ¹⁷Ma iŋ sôm têj iŋlu, “Yom bocke dec amlu asôm têj daôm ma aŋsêlêj ambo seŋ?” Goc iŋlu sêkwê dôŋ sêlzac, ma sêweç. ¹⁸Ma iŋlu si daŋ naŋ sêsam bu Kliopas ô yom ma sôm, “Ñacleŋ hoŋ naŋ sêmbo Jerusalem têj têm dindec, naŋ sênyalê gêj naŋ hôc asê. Bocke dec am kêyalê dom?” ¹⁹Ma Yisu ndac, “Gêj sake?” Ma sêsoc têj iŋ, “Gêj naŋ hôc asê Yisu Nasaret-nga. Ñgac dau iŋ prophet daŋ, ma iŋ kôm gêj ma sôm yom ti ñaclai atu yêc Anötö ma ñamalac hoŋ angô-nga. ²⁰⁻²¹Ma yac akêj bataŋ su, bu mboe iŋ Mesaya naŋ Anötö oc êŋkiŋ bu êŋgaho lau Israel-nga su yêc lau Rom-nga amba. Tigeŋ yac mba dabuŋ-siga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêkêj iŋ têj lau Rom-nga bu sêmatôc iŋ, ma ñac sêkic

yom bu iŋ mbac ndu, ma sic iŋ pi a gicso dau. Gēŋ hoŋ dinaŋ hōc asê iŋ, ma kwahic dec bēc tö giŋga su. ²²Ma bēbēc lec yac mba lauwħē ɣatō sēsōm yom naŋ kōm yac hoŋ asö. Tēŋ bēbēc ganduc, ɣac sētēŋ sēhō si, ²³magoc sētap iŋ ndē ɣamlaj sa dom. Sēmbu sēmenj, ma sēsōm bu aŋela sēhoc dau asê tēŋ ɣac, ma sēsōm tēŋ ɣac bu Yisu mbo tali. ²⁴Lau ɣatō naŋ sēmbo sēwhiŋ yac, naŋ sēsa sētēŋ sēhō si, ma sētap gēŋ hoŋ sa tōm lauwħē dau sēsōm, magoc sēlic Yisu dom.”

²⁵Goc Yisu sōm tēŋ iŋlu, “O mac lau! Mac nem gauc sa dom. Lau propet sēhoc yom asê pi gēŋ hoŋ dinaŋ gwanaŋ su, magoc mac akēŋ whiŋ gwalec! ²⁶Sēhoc yom asê ma sēsōm bu Mesaya gic waē bu hōc ɣawapac hoŋ dinaŋ, ma tiŋambu tap iŋ ndē ɣawasi sa.” ²⁷Ma Yisu whē iŋlu si gauc sa pi yom hoŋ naŋ Moses ti lau propet sēto hēganōŋ iŋ, e iŋ whē Anötō ndē yom hoŋ naŋ sēto gwanaŋ pi iŋ, naŋ sa tēŋ iŋlu.

²⁸ɣac sēsuŋ sa malac Emeyas, ma Yisu kōm bu hu iŋlu siŋ, ma ēŋsēlēŋ gacgeŋ ndi. ²⁹Magoc sēter iŋ ti ɣanġa, ma sēsōm, “Mbo whiŋ alu, bu ac pacndē ma sauŋ oc ôbwēc sa.” ³⁰Dec Yisu sōc malac dau gi, bu mbo whiŋ iŋlu. Ma tēŋ ndoc sēndōc sic bu sēneŋ gēŋ, naŋ Yisu kōc bolom sa, gēm daŋge ma pō kōc, goc kēŋ tēŋ iŋlu. ³¹Ma iŋlu si tandō ɣawa sa, dec sēŋyalē iŋ. Ma ɣagahō eŋ Yisu aŋgō mba. ³²Ma iŋlu sēsōm tēŋ dandi, “Yomandō. Tēŋ ndoc iŋ sōm yom tēŋ hēclu yēc seŋ, ma whē Anötō ndē yom naŋ sēto yēc, naŋ sa, dec kōm hēclu neŋ ɣalōm kac hēclu ɣandō.” ³³Goc iŋlu sētisa ɣagahō, ma sēlhō sēmbu sētēŋ Jerusalem si. Ma sētap ɣgacsēŋomi 11 sa, ti lau ɣatō naŋ sēmbo sēwhiŋ ɣac. ³⁴Ma ɣgacsēŋomi sēsōm tēŋ iŋlu, “Pōmdau tisa yomandō, ma iŋ hoc dau asê tēŋ Saimon!” ³⁵Goc iŋlu sic miŋ yom pi gēŋ naŋ hōc asê yēc seŋ, ma bu iŋlu sēŋyalē Yisu tēŋ ndoc iŋ pō bolom kōc.

Yisu hoc dau asê tēŋ sēnomi hoŋ

³⁶Sēsōm yom dinaŋ sēmbo, ma Yisu hoc dau asê ma kalhac ɣac aŋgō-ŋga, ma sōm tēŋ ɣac, “Yom malō whiŋ mac.” ³⁷ɣac sēsō ti sētōc dandi ɣandō, bu ɣac gauc gēm bu sēlic ɣalau daŋ. ³⁸Ma iŋ sōm tēŋ ɣac, “Tu sake-ŋga mac nem ɣalōm ɣawapac, ma gauc gēm yom daēsam? ³⁹Alic amaj ti gahiŋapa, bu aō dauŋ dindec. Amasec aō, ma alic. ɣalau si ɣamsōm ti ɣakwa mbasi, magoc alic aō neŋ.” ⁴⁰Iŋ sōm yom dinaŋ, goc tōc amba ti gahiapa tēŋ ɣac.

⁴¹ɣac atac ɣayham babalec, magoc ɣac gauc gēm yom daēsam, ma atac lu-lu bu gēŋ naŋ hōc asê, naŋ gēŋ ɣandō, me mba. Goc iŋ ndac ɣac, “Mac nem gēŋ daneŋ-ŋga ndōc?” ⁴²Ma sēkēŋ i tō daŋ naŋ sēpec su, naŋ tēŋ iŋ. ⁴³Ma iŋ kōc su, ma gēŋ yēc ɣac si aŋgō-ŋga. ⁴⁴Goc iŋ sōm tēŋ ɣac, “Gauc nem bu aō gasōm yom tēŋ mac muŋ su, pi gēŋ naŋ kwahic dec ɣandō sa. Tēŋ ndoc aō gambo gawhiŋ mac, naŋ gawhē sa bu gēŋ hoŋ naŋ sēto pi aō yēc Moses ma lau propet si bapia tilhun, ma yēc Buku Wē-ŋga, naŋ

gic waê bu ɳandô sa.” ⁴⁵Ma iŋ whê ɳac si gauc sa pi Anötö ndê yom hoŋ naŋ sêto yêc. ⁴⁶Iŋ sôm têŋ ɳac, “Sêto yom pi Mesaya bu iŋ oc hôc ɳandê atu ma mbac ndu, ma têŋ bêc titö-ɳga iŋ oc tisa ma mbo tali tiyham. ⁴⁷Ma sêto bu lau oc sênem mêtê tu iŋ ndê ɳaê-ɳga, ma sêşôm têŋ lau bu sêkac si ɳalôm kwi, dec Anötö oc suc ɳac si sac kwi. ɳac oc sêndic hu sênem mêtê dau yêc malac Jerusalem, ma tinjambu mêtê dau oc sa têŋ lau gameŋ apa-ɳga hoŋ. ⁴⁸Gêŋ hoŋ dindec mac alic gatô su, dec oc ahoc yom ɳandô asê pi gêŋ dau awhiŋ. ⁴⁹Ma alic! Aö oc wakêŋ gêŋ naŋ aneŋ Damaŋ gic bata su, naŋ têŋ mac. Bocdinaŋ ambo malac dindec e Anötö kêŋ iŋ ndê ɳaclai nem mac ahuc.”

Yisu pi undambê gi

⁵⁰Tinjambu Yisu wê ɳac sêsa sêtêŋ gameŋ naŋ yêc kêpiŋ malac Betani si. Yêc dinaj iŋ hôc amba sa, ma gêm mbec ɳac. ⁵¹Ma têŋ têm iŋ gêm mbec ɳac mbo, naŋ iŋ hu ɳac siŋ, ma Anötö kôc iŋ sa pi undambê gi. ⁵²Dec ɳac sêpôŋ haduc ma sêmpîŋ iŋ. Ma sêlhö sêmbu sêtêŋ Jerusalem si ti atac ɳayham atu. ⁵³Ma tôm bêc hoŋ, sêkac sa sêmbo lôm dabuŋ ɳabatêmndö, ma sêhoc Anötö ndê waê asê.